

Szczegółowa diagnoza oraz wizja obszaru rewitalizacji w Kędzierzynie-Koźlu

ipc
instytut badawczy

Kędzierzyn-Koźle, styczeń-luty 2023 roku

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Spis treści

1. Wprowadzenie	6
2. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji.....	13
2.1. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji w sferze społecznej	15
2.1.1. Demografia	15
2.1.2. Bezrobocie i rynek pracy	16
2.1.3. Pomoc społeczna	18
2.1.4 Aktywność społeczna.....	26
2.1.5 Przestępczość i bezpieczeństwo publiczne	30
2.2. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji w sferze gospodarczej	32
2.3. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji w sferze środowiskowej	35
2.4. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	43
2.5. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji w sferze technicznej	64
2.6. Podsumowanie pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji – problemy i potencjały obszaru rewitalizacji.....	76
3. Wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, cele oraz kierunki rewitalizacji	Błąd!
zdefiniowano zakładki.	Nie
4. Spis tabel, rysunków, wykresów, map, zdjęć	85

***Kędzierzyn-Koźle
we wspomnieniach najstarszych
mieszkańców***

Ja to pamiętam, że nie było tylu samochodów, samochód to sporadycznie przejechał, było słycać tylko stuk końskich kopyt, rozwozili węgiel, towary i tak dalej. Ulica Piastowska to tak naprawdę pięknie wyglądała. (...) Tu, gdzie są teraz zieleńce, to były takie walące się płoty, tam ludzie mieli jakieś grządki, uprawiali jakieś warzywa. (...) Rynek pamiętam jak tam była jeszcze fontanna, bo już ratusza nie było, bo ratusz był zniszczony wcześniej (...). Rynek był, mnie się podobało tu, bo było sporo alejek, dużo krzewów, nawet może za dużo (...).

Na kąpielisko chodziliśmy do Kłodnicy, piękne kąpielisko było, tam były 3 baseny, nawet trampolina była. Piękny teren, bo tam lasy są, górki takie, piasek, zresztą to było kąpielisko poniemieckie, bo tam były jeszcze takie szatnie, przebieralnie, ładnie to wyglądało (...).

Lodowiska jako takiego nie było, dzieci w zimie korzystały ze sportów zimowych tu na takiej górze za geodezją, potem była w lewą stronę straż, tam teraz są garaże, tam taka górka była, to dzieci chodziły tam na sanki i na łyżwy, a chłopcy jak to chłopcy, (Odra) ... to były na pewno zimy bardziej ostre, to jeździli, brali kijki jakieś, jakiś krążek i się grało tutaj pod mostem pierwszym, lód był gruby, zresztą mieszkańcy Wyspy jak do miasta szli, to nie chodzili przez mosty tylko na skróty przez rzekę.

Jerzy Paluch

Było Kino Hel, nawet opery przyjeżdżały, bo to była duża scena z wszystkimi obrotowymi rzeczami, można było różne zabawy organizować. Przyjeżdżały opery, operetki, filmy były wyświetlane. Kino żyło, miasto żyło. Można było pójść do kina, można było wejść do restauracji.

W Koźlu była fabryka urządzeń papierniczych, w porcie działała. Było dużo ludzi zatrudnionych. Była stocznia. W Kędzierzynie była chemia i to przeważało, Azoty i Blachownia. To wszystko było z tamtej strony. (...) W stoczni pracowało kilka tysięcy ludzi. W porcie tak samo dużo, a teraz to podobno nic. (...) Busy kursowały do stoczni co chwilę, były pełne.

Józefa Ligęza

Przed wszystkim Odra była takim miejscem, gdzie był ruch. Z daleka obserwowałem, jak holowniki pływały. Teraz nie ma tych atrakcji. Jeszcze pływały takie samochody, barki pasażerskie, które miały napęd z boku, tak jak na amerykańskich filmach (...). Ja z daleka obserwowałem, bo miałem mieszkanie na piętrze i widziałem jak te dźwigi pracowały całą noc, oświetlony był ruch na Odrze i był transport towarów różnego typu. Tu natomiast transportu samochodów nie było, to konikami, takie powozy obite blachą rozwoziły towar po sklepach.

Józef Tarczyński

Ja mieszkałam w samym Koźlu od urodzenia do 12 lat, a jak miałam 12 lat to przez całe Koźle było bombardowane w 1944 roku w lipcu, a później się przeprowadziłam tutaj do Kędzierzyna i to 7 lipca 1944 leciały samoloty, a ja byłam u księdza na religii w szkole. W starym Koźlu jest kościół, był taki bunkier i tam wzięli nas do tego bunkra. (...) Ja byłam z moją siostrą o rok starszą i idziemy przez całą wioskę, to trzeba iść od Odry aż na Jana Pawła i na Gliwicką. (...) Ja mówię do mojej siostry „Słuchaj, my idziemy, a ja nie widzę mojego domu”. I my nie mieli. (...) Ten cały dom był zrujnowany.

Elżbieta Hałas

1. Wprowadzenie

Gmina Kędzierzyn-Koźle przystępuje do przeprowadzenia rewitalizacji zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U. 2021 poz. 485).

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji został wyznaczony uchwałą Nr LII/596/22 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Kędzierzynie-Koźlu z dnia 27 października 2022 r. zmienioną uchwałą Nr LIII/626/22 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle zmieniającą uchwałę w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Kędzierzynie-Koźlu z dnia 20 grudnia 2022 r.

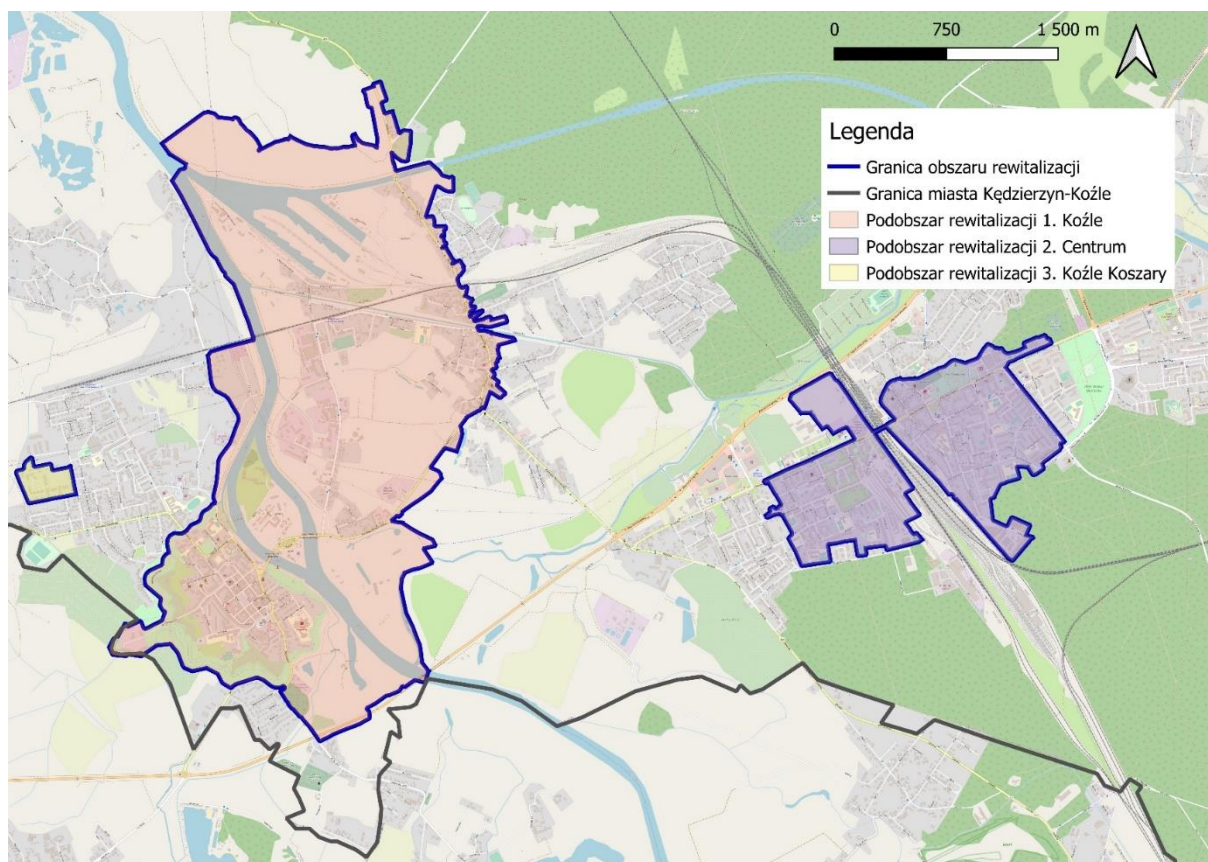
Obszar rewitalizacji wyznaczony został na podstawie diagnozy delimitacyjnej i potwierdzony został w toku prowadzonych konsultacji społecznych (19.09-18.10.2022). W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że w skład obszaru rewitalizacji wchodzi trzy podobszary:

Podobszar Rewitalizacji Koźle: Lokalizacja obszaru: jednostki delimitacyjne Stare Miasto, Kłodnica Zachód

Podobszar Rewitalizacji Centrum: Lokalizacja obszaru: jednostki delimitacyjne Pogorzelec Wschód, Śródmieście Południe

Podobszar Rewitalizacji Koźle Koszary: Lokalizacja obszaru: jednostka delimitacyjna Koźle Koszary

Mapa 1. Granice obszaru rewitalizacji w Kędzierzynie-Koźlu

Źródło: opracowanie własne

Obszar rewitalizacji zajmuje 6,5% powierzchni gminy Kędzierzyn Koźle (796,39 ha) i jest zamieszkiwany przez 29,95% mieszkańców (16 332 osoby). Na obszar rewitalizacji w Kędzierzynie-Koźlu składają się trzy podobszary, zlokalizowane w trzech różnych częściach miasta, które są od siebie oddalone (nie posiadają wspólnych granic).

Tabela 1. Podstawowe dane opisujące obszar rewitalizacji w Kędzierzynie-Koźlu

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Lokalizacja w przestrzeni miasta	Ludność (2021)	Powierzchnia (ha)
1.	Podobszar Rewitalizacji Koźle: Stare Miasto, Kłodnica Zachód	Przez obszar przebiega rzeka Odra, zlokalizowany jest tutaj Kanał Kłodnicki, a także końcowy odcinek Kanału Gliwickiego wraz z basenami portowymi, łączy się z Odrą. W południowej części podobszaru na Starym Mieście mieści się rynek. Obszar charakteryzuje się zabytkową zabudową, w tym potwierdzoną oraz obecnością terenów przemysłowych (Port) o zasadniczym potencjale gospodarczym, a także koncentracją usług komercyjnych, kulturalno-rozrywkowych, administracyjnych.	4 887	632,89
2.	Podobszar Rewitalizacji Centrum Pogorzelec Wschód, Śródmieście Południe	Obszar charakteryzuje się rozbudowaną infrastrukturą drogową i kolejową, stanowi centrum gminy oraz istotny węzeł komunikacyjny w przestrzeni miejskiej. W tym obszarze koncentruje się największa liczba mieszkańców miasta, a ze względu na swoje śródmiejskie położenie także szereg usług świadczonych na rzecz mieszkańców całego miasta.	11 445	155,77
3.	Podobszar Rewitalizacji Koźle Koszary	Jest to obiekt powojenny, zlokalizowany w zachodniej części miasta, obszar niezamieszkały. Obejmuje budynki pokoszarowe: pięć budynków mieszkalnych, kasyno, kantyna, budynki gospodarcze (m.in. stajnie, warsztat samochodowy) oraz dwa place apelowe. Zespół dawnych koszar ujęty w Gminnej Ewidencji Zabytków	-	7,73
Obszar rewitalizacji		-	16 332	796,39

Tabela 2. Punkty adresowe, wchodzące w skład obszaru rewitalizacji

PODOBSZAR KOŹLE, obejmujący punkty adresowe:		
Stare Miasto	<ul style="list-style-type: none"> • 24 Kwietnia. • Anny. • Antoniego Czechowa. • Bohaterów Westerplatte. • Bolesława Limanowskiego. • dr Wojciecha Czerwińskiego. • Franklina Delano Roosevelta. • Gabrieli Zapolskiej. • Garncarska. • Grzegorza Piramowicza. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pamięci Sybiraków. • Piastowska od 2 do 14 (parzyste) i od 1 do 25 (nieparzyste). • Plac Raciborski. • Plac Rady Europy. • Pokucie. • Portowa od 1 do 35 (nieparzyste) i od 2 do 34 (parzyste). • Promenada Księdza Ludwika Rutyny. • Raclawicka.

	<ul style="list-style-type: none"> Henryka Sienkiewicza. Ignacego Łukasiewicza od 2 do 22 (numery parzyste) i od 1 do 15 (numery nieparzyste). Isaaka Dunajewskiego. Jana Smolenia. Józefa Ignacego Kraszewskiego. Józefa Poniatowskiego. Karpaćka. Lwowska. Marii Konopnickiej, Marii Skłodowskiej - Curie. Most Józefa Długosza. Most Wiktora Ludwikowskiego. Norberta Bończyka. 	<ul style="list-style-type: none"> Rynek. Sądowa. Skarbowa. Spółdzielców. Stara Odra. Stefana Żeromskiego. Targowa. Władysława Planetorza. Wyspa. Xawerego Dunikowskiego od nr 14 (parzyste) oraz numery nieparzyste od ul. Ustronie do końca. Zamkowa. Złotnicza.
Kłodnica Zachód	<ul style="list-style-type: none"> Błonie. Elewatorowa. Gminna. Jasna. Józefa Chełmońskiego. Karola Szymanowskiego. Kłodnicka. Kłósowa. Kowalska. Krzywa. Marynarska. 	<ul style="list-style-type: none"> Młynarska. Osiedlowa. Plac Richarda Wagnera. Pocztowa. Portowa od 37 do końca i od 30 do końca. Sportowa 15, 15 a Szantowa. Świętego Floriana. Xawerego Dunikowskiego od 1 do 21 i od 2 do 6a Żeglarska.
PODOBSZAR CENTRUM, obejmujący punkty adresowe:		
Pogorzelec Wschód	<ul style="list-style-type: none"> Aleja Partyzantów nr 30 i 32. Arki Bożka. Dębowa. Fryderyka Chopina od nr 1 do 19 (numer nieparzyste). Gen. Władysława Sikorskiego. Henryka Wieniawskiego. Ignacego Paderewskiego. Kwiatowa. Jana Sobieskiego. Janusza Korczaka. Józefa Bema. Juliusza Ligonia. 	<ul style="list-style-type: none"> Kozielska od nr 1 do 49 (nieparzyste) oraz od nr 2, 4, 6. Adama Mickiewicza numery nieparzyste. Mikołaja Reja. Piotra Skargi od nr 1 do 25 (nieparzyste) oraz od nr 2 do 38 (parzyste). Plac Jana Surzyckiego. Rondo R. Wojaczka. Sosnowa. Tadeusza Kościuszki od nr 1 do 42 i 43b Tartaczna. Towarowa od nr 2 do 16 (parzyste) oraz 1-3. Wierzbowa. Zielona.
Śródmieście Południe	<ul style="list-style-type: none"> 1 Maja. 11 Listopada. Aleja Jana Pawła II od 2 do 30 (parzyste) i od 3 do 31 (nieparzyste). Aleksandra Głowackiego. Doktora Judyma. Grunwaldzka od nr 4 do 26 (parzyste). Harcerska od nr 1 do 11. 	<ul style="list-style-type: none"> Pawła Stalmacha. Pionierów od nr 1 do 4. Plac Wolności. Plebiscytowa. Powstańców. Pusta. Romana Dmowskiego. Romualda Traugutta. Rondo Konstanta Chmielewskiego.

	<ul style="list-style-type: none"> • Jana Dzierżonia. • Jana Matejki. • Józefa Lompy. • Karola Miarki. • Konstantego Damrota. • Krótka. 	<ul style="list-style-type: none"> • Skwer Kolejarzy • Słoneczna. • Wąska. • Wojska Polskiego od 2 do 16 (parzyste).
PODOBSZAR KOŹLE KOSZARY, obejmujący punkty adresowe:		
Koźle Koszary	<ul style="list-style-type: none"> • Synów Pułku całe 15 i 17 a także 19B. 	

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy delimitacyjnej na wyznaczonym obszarze rewitalizacji zdiagnozowano nagromadzenie problemów społecznych, do których można zaliczyć: depopulację, starzenie się społeczeństwa, bezrobocie, ubóstwo, uzależnienie od alkoholu, wysoki odsetek osób pobierających świadczenia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby, przestępczość, niską aktywność społeczną oraz niski poziom edukacji.

Poza problemami ze sfery społecznej, na obszarze rewitalizacji występują także problemy ze sfery gospodarczej, a dokładniej słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw. Obszar rewitalizacji posiada szczególnie niekorzystną sytuację w sferze środowiskowej, gdzie widoczna jest niska jakość powietrza atmosferycznego, zanieczyszczenia powierzchni ziemi, występowanie nielegalnych składowisk odpadów, hałas komunikacyjny.

Ponadto, obszar rewitalizacji cechuje zły stan infrastruktury przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Głównie dotyczy to problemów związanych z potrzebą modernizacji placów zabaw, niedostosowaniem rozwiązań urbanistycznych do zmieniającej się funkcji obszaru, niedostosowaniem do standardów dostępności. Obiekty zabytkowe są w złym stanie technicznym, występują tutaj liczne pustostany, część budynków ogrzewana jest nieekologicznymi źródłami ciepła, zaś stan dróg gminnych podobnie jak infrastruktura wodociągowa wymaga poprawy.

Tabela 3. Zjawiska kryzysowe na obszarze rewitalizacji w Kędzierzynie-Koźlu zdiagnozowane na etapie diagnozy delimitacyjnej

Sfera	Dane wykorzystane do obliczeń	Kędzierzyn-Koźle	Stare Miasto	Kłodnica Zachód	Pogorzelec Wschód	Śródmieście Południe	Koźle Koszary
Sfera społeczna	Zmiana liczby ludności dla okresu 2021/2015	-8,76%	-13,0%	-14,8%	-9,7%	-14,3%	-
	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym 2021	25,87	22,17	20,93	28,15	24,93	-
	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym 2021	14089	747	314	1472	1550	-
	Dynamika zmian liczby osób w wieku poprodukcyjnym w okresie 2021/2015	3,0%	-4,7%	-6,3%	-3,2%	-22,2%	-
	Udział osób, którym przyznano św. z pow. ubóstwa na 1 tys. osób 2021	15,5	54,6	32,0	7,6	21,1	-
	Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu ubóstwa	846	184	48	40	131	-
	Dynamika zmian liczby osób, którym przyznano świadczenia z powodu ubóstwa w okresie 2021/2015	-23,4%	1,4	-10,6	-6,0	-7,9	-
	Udział bezrobotnych w ludności wieku produkcyjnym	5,11	7,66	8,34	4,70	5,94	-
	Liczba osób bezrobotnych	1626	155	78	143	218	-
	Udział osób, którym przyznano świadczenia z powodu alkoholizmu na 1000 mieszkańców 2021	2,2	4,7	8,1	1,7	2,1	-
	Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu alkoholizmu 2021	118	16	12	9	13	-
	Udział osób, którym przyznano świadczenia z powodu niepełnosprawności na 1000 mieszkańców	10,1	18,4	18,9	9,2	13,2	-
	Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu niepełnosprawności 2021	550	62	28	48	82	-
	Dynamika zmian liczby osób, którym przyznano świadczenia z powodu niepełnosprawności w okresie 2021/2015	0,7	3,9	-4,5	0,5	1,4	-
	Udział osób, którym przyznano świadczenia z powodu choroby na 1000 mieszkańców	14,3	27,9	33,1	19,5	7,7	-
	Liczba osób, którym przyznano świadczenia z powodu choroby 2021	780	94	49	102	48	-
	Dynamika zmian liczby osób, którym przyznano świadczenia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w okresie 2021/2015	4,7	7,5	19,9	14,0	-12,8	-
	Liczba popełnionych przestępstw na 1000 mieszkańców ogółem 2021	15,3	24,0	18,2	16,8	17,2	-

Sfera	Dane wykorzystane do obliczeń	Kędzierzyn-Koźle	Stare Miasto	Kłodnica Zachód	Pogorzelec Wschód	Śródmieście Południe	Koźle Koszary
	Liczba popełnionych przestępstw	831	81	27	88	107	-
	Głosujący do Rad Osiedli w 2016 i 2021 na 1000 mieszkańców	17,1	22,3	20,7	8,3	6,1	-
	Głosujący do Budżetu Obywatelskiego na 1000 mieszkańców 2019/2021	94,9	112,1	93,8	105,3	41,4	-
	Wyniki egzaminów 8-klasisty z języka polskiego, matematyki, języka obcego dla 2021 roku	58, 48, 70	49, 33, 59	55, 38, 64	62, 45, 73	53, 46, 66	-
	Liczba jednoosobowych gospodarstw domowych, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej na 1000 mieszkańców 2021	16,7	29,4	31,3	19,7	19,7	-
	Liczba jednoosobowych gospodarstw domowych, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej 2021	907	99	47	103	135	-
	Dynamika zmian liczby jednoosobowych gospodarstw domowych, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej w okresie 2021/2015	0,6	2,3	-10,7	4,7	-0,7	-
Sfera gospodarcza	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym 2021	13,3	22,2	13,9	10,6	16,4	-
	Dynamika zmiany liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w okresie 2021/2015	0,9	1,4	-0,2	1,3	0,3	-
	Dynamika zmiany liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w okresie 2021/2015	-4,3%	-0,2%	-11,5%	2,9%	-5,5%	-
Sfera środowiskowa	Średnia pomiaru PM10 pow. 30 mikrogramów/m3	-	Tak	Tak	Nie	Nie	Tak
	Występowanie historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi	-	Tak	Tak	Tak	Nie	Nie
	Występowanie nielegalnych składowisk odpadów	-	Tak	Tak	Nie	Nie	Nie
	Waga pozostałych do likwidacji odpadów azbestowych	3 605 284	18 735	41 625	56 035	100 000	300
	Waga pozostałych do likwidacji odpadów azbestowych na mieszkańca	66	6	28	11	16	-
	Przebieg głównych dróg i linii kolejowych w Kędzierzynie-Koźlu, będących emitorami hałasu	-	Tak	Tak	Tak	Tak	Nie
	Lokalizacja terenów przemysłowych w Kędzierzynie-Koźlu	-	Nie	Tak	Nie	Nie	Nie
Sfera funkcjonalno-przestrzenna	Deficyt rozwiązań w zakresie dostępności	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
	Liczba miejsc w przedszkolach publicznych na 1000 osób w wieku produkcyjnym	59,2	108,7	39,7	65,9	70,9	-

Sfera	Dane wykorzystane do obliczeń	Kędzierzyn-Koźle	Stare Miasto	Kłodnica Zachód	Pogorzelec Wschód	Śródmieście Południe	Koźle Koszary
	Zgłaszane potrzeby w zakresie podłączenia budynków do CO	55	7	0	5	4	1
	Występowanie deficytu miejsc gdzie realizowane są usługi z zakresu aktywizacji społecznej	-	Nie	Nie	Nie	Nie	-
	Liczba placów zabaw wymagających modernizacji	9	1	0	1	1	-
	Liczba wniosków o zmianę miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – ze względu na niedostosowanie do istniejących uwarunkowań w okresie ostatnich 3 lat	43	0	7	0	1	0
	Długość dróg rowerowych na 1 km dróg	14,42	39,00	18,78	27,94	19,82	0,00
Sfera techniczna	Długość dróg gminnych będących w złym stanie technicznym w relacji do długości dróg ogółem	3,1%	1,5%	6,8%	1,4%	11,0%	0,00
	Długość dróg gminnych w złym stanie technicznym (m)	3673	97	1368	176	1675	0
	Liczba budynków komunalnych będących w złym stanie technicznym w relacji do liczby budynków komunalnych ogółem	8,4%	27,3%	17,4%	0,0%	0,0%	0,0%
	Liczba budynków komunalnych będących w złym stanie technicznym	11	3	4	0	0	0
	Liczba obiektów zabytkowych będących w złym stanie technicznym w relacji do liczby zabytków ogółem w jednostce delimitacyjnej	17,0	13,6	23,6	6,3	16,1	100%
	Liczba obiektów zabytkowych będących w złym stanie technicznym	80	23	13	2	5	1
	Liczba pustostanów będących w zasobach komunalnych	345	87	103	8	39	0
	Liczba pustostanów na 1000 mieszkańców	6,3	25,8	68,6	1,5	6,3	0,0
	Liczba lokali ogrzewanych piecami węglowymi	456	118	142	14	35	0
	Liczba zgłaszanych awarii sieci wodociągowej przez mieszkańców i innych obiorców w ciągu ostatnich 3 lat na 1000 mieszkańców	3,7	7,4	8,7	1,6	1,1	-
	Liczba zgłaszanych awarii sieci wodociągowej przez mieszkańców i innych obiorców w ciągu ostatnich 3 lat	200	25	13	9	7	0

2. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

Pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji przeprowadzono z wykorzystaniem różnych technik i narzędzi badawczych. W pierwszej kolejności pozyskano szeroki zasób danych statystycznych oraz jakościowych z publicznych baz danych. Źródłem danych były zasoby Urzędu Miasta w Kędzierzynie-Koźlu, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu, Powiatowego Urzędu Pracy w Kędzierzynie-Koźlu, Miejskiego Zarządu Budynków Komunalnych w Kędzierzynie-Koźlu, Miejskiego Zakładu Energetyki Ciepłej w Kędzierzynie-Koźle, Miejskich Wodociągów i Kanalizacji spółka z o.o., Komendy Powiatowej Policji, Straży Miejskiej oraz dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Do przygotowania pogłębionej diagnozy wykorzystano także niżej wymienione raporty, analizy, dokumenty strategiczne, źródła internetowe a także inne dokumenty przywołane bezpośrednio w treści diagnozy oraz rozmowy z ekspertami i najstarszymi mieszkańcami miasta:

1. Analiza wpływu warunków meteorologicznych na stężenia zanieczyszczeń na obszarze miasta Kędzierzyn-Koźle, GIOŚ 2020,
2. Diagnoza do Programu Rewitalizacji Miasta Kędzierzyn-Koźle (z perspektywą do roku 2030),
3. Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Kędzierzyn-Koźle na lata 2021 – 2024,
4. <https://www.facebook.com/miastomozliwosci/>, dostęp: 17.01.2023 r.,
5. Klasyfikacja i ocena stanu JCWP za lata 2014-2019, GIOŚ,
6. Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Gminy Kędzierzyn-Koźle do 2030 r.,
7. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2021, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Kędzierzyn-Koźle 2022,
8. Polityka Senioralna w Gminie Kędzierzyn Koźle na lata 2019-2023,
9. Portret Miasta Portu, Niematerialne Dziedzictwo Kulturowe Kędzierzyn-Koźle, Narodowy Instytut Dziedzictwa, Katowice 2022,
10. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kędzierzyn-Koźle na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2025-2028” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kędzierzyn-Koźle na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2025-2028,
11. Raport o stanie gminy Kędzierzyn-Koźle w 2021 r.,
12. Raport o stanie powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego 2021 rok,
13. Sprawozdanie o rynku pracy, 2021, Powiatowy Urząd Pracy w Kędzierzynie Koźlu,
14. Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie Koźlu z 2021 rok, Kędzierzyn-Koźle 2022,
15. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kędzierzyn-Koźle na lata 2021 – 2025,
16. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Kędzierzyn-Koźle; 2019 rok,
17. Uchwała nr XXIX/314/20 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Kędzierzyn-Koźle na lata 2021-2025,
18. Uchwała nr XXIX/317/20 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Stara Odra”,
19. Wyniki Pomiarów Uzyskanych w 2020 roku na Stacjach Monitoringu Jakości Powietrza w Województwie Opolskim, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Opolu GIOŚ 2021
20. <http://kkip.com.pl>, dostęp: 10.01.2023 r.,
21. <https://bip.kedzierzynkozle.pl/>, dostęp: 12.01.2023 r.,

22. <https://bip.powiat.kedzierzyn-kozle.pl>, dostęp: 9.01.2023 r.,
23. <https://crfop.gdos.gov.pl/>, dostęp: 12.01.2023 r.,
24. <https://mzkkk.pl>, dostęp: 17.01.2023 r.,
25. <https://obwodnica-kedzierzyn-kozle.pl/>, dostęp: 16.01.2023 r.,
26. <https://www.gaz-system.pl/>, dostęp: 19.01.2023 r.,
27. <https://www.mwik.com.pl>, dostęp: 18.01.2023 r.,
28. <https://www.mzec-kk.pl/>, dostęp: 19.01.2023 r.

Istotnej wiedzy nt. postrzegania podobszarów rewitalizacji oraz ich problemów i potencjałów dostarczyły badania sondażowe przeprowadzone z mieszkańcami (sondaż uliczny przeprowadzony w dniu 24.02.2023 r.), a także indywidualne wywiady pogłębione z ekspertami – przedstawicielami następujących instytucji:

- ✓ Oddział Terenowy Narodowego Instytutu Dziedzictwa w Opolu,
- ✓ Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Planowania Przestrzennego Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle,
- ✓ Miejski Zarządu Budynków Komunalnych w Kędzierzynie-Koźlu,
- ✓ Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle,
- ✓ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.

Sondaż uliczny został przeprowadzony w następujących miejscach:

Podobszar Rewitalizacji Koźle:

1. budynek Pocztaowa 7/Żeglarska 2
2. skrzyżowanie ul. Portowej i Szymanowskiego
3. ul. Jasna
4. ul. Targowa
5. ul. Złotnicza
6. ul. Skarbowa 1

Podobszar Rewitalizacji Centrum:

1. ul. Głowackiego
2. ul. Grunwaldzka w okolicy dworca do Karola Miarki/Traugutta
3. Aleja Jana Pawła II 27 (Miejski Ośrodek Kultury)
4. ul. Kozielska
5. Szkoła Muzyczna przy ul. Kościuszki 40

Struktura pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji odpowiada podziałowi na sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną, techniczną. W podsumowaniu pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji wskazano na problemy i potencjały obszaru rewitalizacji.

2.1. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji w sferze społecznej

2.1.1. Demografia

Dane Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle dotyczące stanu ludności w mieście z 2021 roku wskazują na spadek jej liczby w odniesieniu do lat poprzednich. W roku 2015 liczba ludności wynosiła 59 688 osób, natomiast w roku 2021 była mniejsza o 8,76% (54 462 osób). Dane dotyczące struktury demograficznej Kędzierzyna-Koźla ukazują występowanie zjawiska charakterystycznego dla polskich miast tj. starzenia się społeczeństwa, a także odpływu osób młodych z miasta. Widoczny jest spadek liczby osób w wieku produkcyjnym przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym. W roku 2015 liczba ludności w wieku produkcyjnym wynosiła 36 578 osób, natomiast w roku 2021 odnotowano jej spadek o 4 740 osób. Odsetek osób w wieku produkcyjnym wyniósł w roku 2021 w Kędzierzynie-Koźlu 58,5%, czyli był mniejszy o 2,8% w stosunku do roku 2015. Natomiast odsetek osób w wieku poprodukcyjnym na przestrzeni lat 2015-2021 wzrósł o 3,0% i wynosił w roku 2021: 25,87% (14 089 osób).

Sporządzona na podstawie danych GUS prognoza demograficzna dla Kędzierzyna-Koźla wskazuje, że około 2050 roku miasto może skurczyć się do ok. 42 tys. mieszkańców. Osoby w wieku powyżej 65 roku życia stanowią będą około 1/3 ludności miasta. Ubędzie około 16 tys. ludności w wieku od 20 do 64 roku życia. Jeśli utrzymają się niskie wskaźniki urodzeń to liczba ludności w wieku 0-19 zmniejszy się z około 10 tys. w 2018 roku do około 5,7 tys. w 2050 roku. Osób w wieku senioralnym w mieście już obecnie jest bardzo dużo i stan ten będzie się utrzymywał w perspektywie najbliższych 30 lat. W 2018 roku osób w wieku powyżej 65 roku życia było około 12,5 tys. i prawdopodobnie w kolejnych latach ta liczba wzrośnie. Rosnąć będzie liczba seniorów w wieku 80+. Obecnie jest to już około 3 tys. osób. Prognozuje się wzrost do około 4 tys. osób w 2030 roku i dalej do około 5 tys. w kolejnej dekadzie. Istotnie zmniejszy się potencjał ludności w wieku reprodukcyjnym w wieku od 20 do 39 roku życia, z 16,1 tys. osób do 8,4 tys. osób w 2050 roku.

Podobszar Rewitalizacji Centrum charakteryzuje się nieco wyższym odsetkiem udziału ludności w wieku poprodukcyjnym niż Podobszar Rewitalizacji Koźle, odsetek ten jest wyższy dla Podobszaru Pogorzelec Wschód (28,15%) i niemal taki sam w przypadku Podobszaru Śródmieście Południe (24,93%) jak dla ogólnego odsetka udziału osób w wieku poprodukcyjnym w Kędzierzynie-Koźle (25,87%).

Najwyższym procentowym udziałem osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie osób zamieszkałych charakteryzuje się osiedle Pogorzelec Wschód. Najwyższy procentowy udział, przekraczający 30,0% notuje się tam na następujących ulicach: Bema (36,93%), Sikorskiego (36,09%), Wierzbowa (35,88%), Sosnowa (35,71%), Zielona (34,42%), Wieniawskiego (30,56%). Szczególnie wysoki odsetek osób w wieku poprodukcyjnym widoczny jest w dzielnicy Śródmieście Południe na ulicy Harcerskiej (40,54%) oraz ulicy 11 Listopada (39,92%). Należy także zwrócić uwagę, że na ulicy 11 Listopada widoczny jest na przestrzeni lat stosunkowo duży spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym. Równie wysoki, przekraczający 30,0% udział osób w wieku poprodukcyjnym występuje we wskazanej wyżej jednostce delimitacyjnej na ulicach: Jana Pawła II (36,89%), Pionierów (36,88%), Placu Wolności (36,59%), Krótkiej (32,00%) oraz Dmowskiego (30,08%).

Tabela 4. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców obszarów rewitalizacji w 2022 roku (%)

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Liczba ludności ogółem (2022)	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym (%)
Podobszar Rewitalizacji Koźle			
1.	Stare Miasto	3 369	22,17
	Kłodnica Zachód	1 501	20,92
Podobszar Rewitalizacji Centrum			
2.	Pogorzelec Wschód	5 230	28,15
	Śródmieście Południe	6 217	24,93

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta

W odpowiedzi na pogłębiający się proces starzenia się społeczeństwa w mieście Kędzierzyn-Koźle władze stają przed problemem i koniecznością zapewnienia stosownej polityki senioralnej. Jednym z celów operacyjnych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kędzierzyn-Koźle na lata 2021-2025 jest zapewnienie poprawy sytuacji seniorów. Działania te opierać się będą na zapewnieniu opieki nad osobami starszymi, rozwoju oferty z obszaru profilaktyki zdrowotnej, integracji wewnątrzgrupowej i międzypokoleniowej realizowanej w obszarze kultury, sportu rekreacji, a także oferty edukacyjnej oraz uruchomienie wolontariatu na rzecz osób starszych.¹ Ponadto, w gminie Kędzierzyn-Koźle realizowany jest dokument pn. „Polityka Senioralna na lata 2019-2023”. Jest to strategia działań w zakresie polityki dotyczącej osób starszych oraz dla osób starszych przewidziana do realizacji na lata 2019-2023. Do jej celów strategicznych zaliczono: dostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb starzejącego się społeczeństwa, poprawę jakości i dostosowanie usług społecznych do potrzeb osób w wieku 60+, zwiększenie aktywności seniorów i ich udziału w życiu miasta, harmonizację współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych.² Kontynuacją strategii będzie nowy dokument pn. „Polityka Senioralna na lata 2024-2029”, w którym również określono cele i działania na rzecz aktywizacji seniorów w Kędzierzynie-Koźlu.

Na terenie Podobszaru Centrum w jednostce delimitacyjnej Pogorzelec Wschód znajduje się Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (ulica Reja 2), który realizuje liczne działania na rzecz seniorów, w tym przedsięwzięcia organizowane w trzech domach dziennego pobytu znajdujących się na terenie obszaru rewitalizacji. Mieści się tam także Gminne Centrum Seniora realizujące działania w obszarze aktywizacji społecznej i integracji seniorów (szerzej na ten temat w rozdz.2.1.3).

2.1.2. Bezrobocie i rynek pracy

Kędzierzyn-Koźle jest drugim co do wielkości ośrodkiem w regionie, który stanowi centrum życia społeczno-gospodarczego w województwie opolskim. Funkcjonują na jego terenie liczne zakłady przemysłowe. Dominującą branżą jest tutaj przemysł chemiczny, dobrze rozwinięte gałęzie to także przemysł elektrometalowy i stoczniowy. Ze względu na swoją lokalizację, połączenia komunikacyjne oraz tereny inwestycyjne jest atrakcyjnym miejscem dla potencjalnych inwestorów. Znajduje się tutaj

¹ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kędzierzyn-Koźle na lata 2021 – 2025

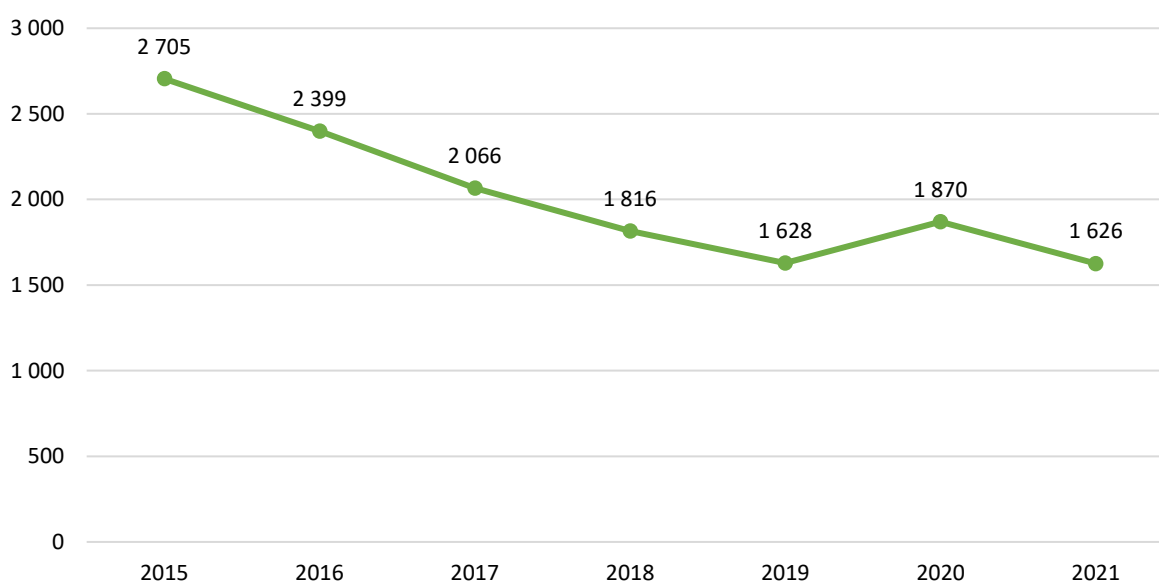
² Polityka Senioralna w Gminie Kędzierzyn Koźle na lata 2019-2023

Kędzierzyńsko-Kozielski Park Przemysłowy sp. z o.o., która promuje ofertę terenów inwestycyjnych w mieście oraz ściśle współpracuje z Katowicką Specjalną Strefą Ekonomiczną.³

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kędzierzynie-Koźlu wskazują, że na lokalnym rynku pracy nastąpiła poprawa w obszarze bezrobocia, widoczny jest na przestrzeni lat spadek liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych. Niewątpliwie wpływ na taki stan ma ogólna poprawa sytuacji gospodarczej w kraju. Liczba osób bezrobotnych w 2021 roku zarejestrowanych w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim wynosiła 2 497 osób, z czego aż 65,1% stanowiły osoby zamieszkałe w Kędzierzynie-Koźlu (1 626 osób). Wśród osób bezrobotnych dominują osoby długotrwale bezrobotne oraz osoby bez kwalifikacji zawodowych. Najpopularniejszą aktywną formą przeciwdziałania bezrobociu są staże, którymi objętych było na koniec roku 2021 aż 105 bezrobotnych, z czego ponad połowę stanowiły kobiety (73 osoby).⁴

Wykres 1. Liczba osób bezrobotnych w Kędzierzynie-Koźlu w latach 2015-2021

Źródło: BDL/GUS

Pomimo poprawiającej się sytuacji w obszarze bezrobocia, to nadal stanowi ono jeden z poważniejszych problemów społecznych wśród mieszkańców Kędzierzyna-Koźla. Do przyczyn bezrobocia, szczególnie długotrwałego zalicza się, jak wspomniano powyżej, niski poziom kwalifikacji i kompetencji oraz brak wykształcenia, a także zjawisko dziedziczenia bezrobocia, czy też wyuczoną bezradność życiową. Na obszarze rewitalizacji widoczna jest wysoka koncentracja zjawiska bezrobocia. W roku 2021 liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w mieście wynosiła 1 626 osób, z czego aż 36,5% stanowili mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Niekorzystną sytuacją jest wysoki udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie osób bezrobotnych.

Szczegółowej analizie poddano liczbę osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym na podobszarach rewitalizacji z uwzględnieniem poszczególnych ulic. Wysoki odsetek, przekraczający 15,0%

³ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Kędzierzyn-Koźle; 2019 rok

⁴ Sprawozdanie o rynku pracy, 2021, Powiatowy Urząd Pracy w Kędzierzynie Koźlu

odnotowano na następujących ulicach Podobszaru Koźle: Portowa (25,42%), Sienkiewicza (22,22%), Limanowskiego (20,45%), Planetorza (18,52%), Targowa (15,51%). W Podobszarze Centrum były to ulice: Plac Wolności (22,22%), Krótka (17,65%), Głowackiego (16,35%). Na uwagę zasługuje fakt, że na wskazanych ulicach liczba mieszkańców jest stosunkowo niewielka, a wskazane wartości procentowe ukazują, że niemal co czwarty/piąty mieszkaniec w wieku produkcyjnym pozostaje bez pracy.

Tabela 5. Liczba osób bezrobotnych na obszarze rewitalizacji (2021)

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Liczba osób bezrobotnych (2021)	Udział bezrobotnych w ludności wieku produkcyjnym
Podobszar Rewitalizacji Koźle			
1.	Stare Miasto	155	7,66
	Kłodnica Zachód	78	8,25
Podobszar Rewitalizacji Centrum			
2.	Pogorzelec Wschód	143	4,70
	Śródmieście Południe	218	5,94

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Kędzierzyn-Koźle

2.1.3. Pomoc społeczna

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu wskazują na systematyczny, coroczny spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej. W 2015 roku liczba ta wynosiła 2 704 osób, natomiast w roku 2021 była o ponad połowę niższa i wynosiła 1 433 osoby. Główne powody przyznawania pomocy społecznej w Kędzierzynie-Koźlu to: ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, a także bezrobocie.⁵ Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu wskazują, że dominującą grupą beneficjentów pomocy społecznej są osoby samotne, prowadzące jednoosobowe gospodarstwa domowe.⁶ To właśnie samotność jest także sporym problemem społecznym występującym w Kędzierzynie-Koźlu. Często wiąże się z występowaniem ciężkiej lub długotrwałej choroby, co stanowi wyzwanie w kontekście zapewnienia osobom samotnym należytej opieki. Problem ten jest szczególnie widoczny na obszarze rewitalizacji. W 2021 roku w Kędzierzynie-Koźlu było 907 jednoosobowych gospodarstw domowych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Oznacza to, że aż 63,3% przyznanych świadczeń otrzymały osoby samotne. Co więcej, 42,3% świadczeń przyznanych jednoosobowym gospodarstwom domowym należy do mieszkańców obszaru rewitalizacji. Analizie poddano udział jednoosobowych gospodarstw korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców w 2021. Nagromadzenie tego problemu jest szczególnie widoczne w Podobszarze Rewitalizacji Koźle na następujących ulicach: Żeromskiego (263,2), Młynarskiej (177,8) oraz Portowej (147,4).

⁵ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2021, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Kędzierzyn-Koźle 2022

⁶ Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie Koźlu z 2021 rok, Kędzierzyn-Koźle 2022

Tabela 6. Udział jednoosobowych gospodarstw korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców (2021)

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Udział jednoosobowych gospodarstw korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców 2021
Podobszar Rewitalizacji Koźle		
1.	Stare Miasto	29,4
	Kłodnica Zachód	31,3
Podobszar Rewitalizacji Centrum		
2.	Pogorzelec Wschód	19,7
	Śródmieście Południe	21,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Kędzierzyn Koźle

Należy zwrócić uwagę, że obszar rewitalizacji w Kędzierzynie-Koźlu cechuje wysoka koncentracja zjawiska ubóstwa. Widoczna jest także tendencja do zdecydowanie wyższej liczby przyznawanych świadczeń w Podobszarze Rewitalizacji Koźle. Ulice, na których nagromadzenie liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, z więcej niż jednego tylko powodu, to: Młynarska, Żeromskiego (Podobszar Rewitalizacji Koźle), oraz ulica Korczaka (Podobszar Rewitalizacji Centrum). Dodatkowo uwidacznia się problem mieszkańców ulicy Targowej, gdzie występuje wysoki udział osób, którym przyznano świadczenia z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców, a także notuje się najwyższą liczbę gospodarstw domowych, które posiadają zaległości w opłatach.

Analizując dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu dotyczące powodów przyznania świadczeń pomocy społecznej ze względu na ubóstwo, to zaobserwować można spadek ich liczby na terenie gminy Kędzierzyn-Koźle na przestrzeni lat od 2015 do 2021 roku. Jednakże na obszarze rewitalizacji nagromadzenie osób, które korzystają z pomocy społecznej z powodu ubóstwa jest spore. W 2021 roku przyznano 846 świadczeń z tego powodu. Niemal połowa z nich, bo aż 47,6% została przyznana osobom mieszkającym na obszarze rewitalizacji. Najwyższy wskaźnik liczby przyznanych świadczeń pomocy społecznej ze względu na ubóstwo na 1000 mieszkańców odnotowano w Podobszarze Rewitalizacji Koźle, gdzie w rejonie Stare Miasto wyniósł on 54,6, a w Kłodnicy Zachód 32,0.

Najwyższy udział osób, którym przyznano świadczenia ze względu na ubóstwo na 1000 mieszkańców odnotowano w Podobszarze rewitalizacji Koźle, na następujących ulicach: Targowa (142,9), Młynarska (133,3), Planetorza (125,0), Skarbowa (125,0), Piastowska numery od 2 do 14 i od 1 do 25 (121,6), Raclawicka (108,4), a także na Placu Wolności (170,7) zlokalizowanym w Podobszarze Rewitalizacji Centrum. Warto nadmienić, że problem ubóstwa jest wysoce istotny, gdyż skorelowany jest także z innymi problemami społecznymi, z którymi borykają się osoby go doświadczające. Jest to m.in.: wykluczenie społeczne, bezrobocie, niepełnosprawność, a także życiowa bezradność i nieumiejętność radzenia sobie z problemami dnia codziennego.

Tabela 7. Udział osób, którym przyznano świadczenia z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców (2021)

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Udział osób, którym przyznano świadczenia z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców 2021
Podobszar Rewitalizacji Koźle		
1.	Stare Miasto	54,6
	Kłodnica Zachód	32,0
Podobszar Rewitalizacji Centrum		
2.	Pogorzelec Wschód	7,6

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Udział osób, którym przyznano świadczenia z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców 2021
	Śródmieście Południe	21,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Kędzierzyn Koźle

Analizie poddano także dane Miejskiego Zarządu Budynków Komunalnych w Kędzierzynie-Koźlu dotyczące liczby gospodarstw domowych posiadających zaległości w opłatach. Obszar rewitalizacji cechuje się wysokim odsetkiem gospodarstw domowych posiadających zadłużenie. Spośród wszystkich gospodarstw w Kędzierzynie-Koźlu, które posiadają zaległości w opłatach, to aż 98,5% zlokalizowanych jest na obszarze rewitalizacji. Największym natężeniem tego zjawiska odznaczają się następujące ulice z Podobszaru Rewitalizacji Koźle: Targowa (61 gospodarstw domowych), Portowa (22), Kłodnicka (18), Szymanowskiego (17). Natomiast na Podobszarze Rewitalizacji Centrum największa liczba gospodarstw z zaległościami w opłatach dotyczy mieszkańców ulic: 1 Maja (36), Grunwaldzka (27), Głowackiego (24), Kościuszki (19), Piotra Skargi (18), Powstańców (17).

Tabela 8. Liczba gospodarstw domowych, które posiadały zaległości w opłatach na dzień 31.12.2022 r.

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Liczba gospodarstw domowych posiadających zaległości w opłatach
Podobszar Rewitalizacji Koźle		
1.	Stare Miasto	139
	Kłodnica Zachód	79
Podobszar Rewitalizacji Centrum		
2.	Pogorzelec Wschód	98
	Śródmieście Południe	217

Źródło: dane Miejskiego Zarządu Budynków Komunalnych w Kędzierzynie-Koźlu

Obszar rewitalizacji to także wysoka koncentracja osób, które korzystają z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby. Osoba chora ciężko i/lub długotrwale wymaga zazwyczaj zapewnienia stałej opieki członków rodziny, fachowej opieki medycznej, wiąże się to także z ponoszeniem dużych kosztów na zakup leków i środków medycznych. Aż 37,6% przyznanych w 2021 roku świadczeń z tego powodu należało do osób zamieszkujących na obszarze rewitalizacji. Podobszar Rewitalizacji Koźle charakteryzuje się wyższym udziałem osób, którym przyznano świadczenia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 1000 mieszkańców. Najwyższe wartości tego wskaźnika odnotowano tam na ulicach: Smolenia (333,3), Młynarskiej (311,1), Żeromskiego (157,9) oraz Bończyka (115,4). Natomiast w Podobszarze Rewitalizacji Centrum była to ulica Korczaka (117,6).

Tabela 9. Udział osób, którym przyznano świadczenia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 1000 mieszkańców (2021)

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Udział osób, którym przyznano świadczenia z powodu choroby na 1000 mieszkańców 2021
Podobszar Rewitalizacji Koźle		
1.	Stare Miasto	27,9
	Kłodnica Zachód	32,6
Podobszar Rewitalizacji Centrum		
2.	Pogorzelec Wschód	19,5
	Śródmieście Południe	7,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Kędzierzyn Koźle

Na obszarze rewitalizacji widoczne jest nagromadzenie osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. Niepełnosprawność bardzo często wiąże się z wykluczeniem w sferze życia społecznego oraz zawodowego, a także niejednokrotnie implikuje konieczność zapewnienia osobie z niepełnosprawnością codziennej, specjalistycznej opieki. W 2021 roku w Kędzierzynie-Koźlu 550 osób pobierało z powodu niepełnosprawności świadczenia z pomocy społecznej, z czego aż 40,0% mieszkało na obszarze rewitalizacji. Analizując udział osób, którym przyznano świadczenia z powodu niepełnosprawności na 1000 mieszkańców 2021, to najwyższy ich udział widoczny jest w Podobszarze Koźle. Wysokie wartości tego wskaźnika notowane są na następujących ulicach: Bończyka (115,4), Żeromskiego (105,3), Limanowskiego (70,4) oraz Sienkiewicza (55,6). W Podobszarze Centrum koncentracja tego zjawiska widoczna jest jedynie na jednej ulicy – Korczaka (58,8).

Tabela 10. Udział osób, którym przyznano świadczenia z powodu niepełnosprawności na 1000 mieszkańców (2021)

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Udział osób, którym przyznano świadczenia z powodu niepełnosprawności na 1000 mieszkańców 2021
Podobszar Rewitalizacji Koźle		
1.	Stare Miasto	18,4
	Kłodnica Zachód	18,7
Podobszar Rewitalizacji Centrum		
2.	Pogorzelec Wschód	9,2
	Śródmieście Południe	13,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Kędzierzyn Koźle

Problem alkoholizmu jest szczególnie widoczny i obecny na obszarze rewitalizacji. W 2021 roku w Kędzierzynie-Koźlu przyznano 118 świadczeń pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, z czego 38,1% z nich otrzymali mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Podobnie jak w przypadku ubóstwa, choroby oraz niepełnosprawności, to na Podobszarze Rewitalizacji Koźle widoczne są wyższe wartości udziału osób, którym przyznano świadczenie z powodu alkoholizmu na 1000 mieszkańców w porównaniu do Podobszaru Rewitalizacji Centrum. W Podobszarze największe natężenie widoczne jest na ulicach: Żeromskiego (52,6), Karpackiej (26,0), Młynarskiej (22,2) oraz Portowej (21,1). W Podobszarze Centrum jest to Plac Wolności (48,8) oraz ulica Korczaka (39,2).

Tabela 11. Liczba przyznanych świadczeń pomocy społecznej ze względu na alkoholizm (2021)

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Udział osób, którym przyznano świadczenia z powodu alkoholizmu na 1000 mieszkańców 2021
Podobszar Rewitalizacji Koźle		
1.	Stare Miasto	4,7
	Kłodnica Zachód	8,0
Podobszar Rewitalizacji Centrum		
2.	Pogorzelec Wschód	1,7
	Śródmieście Południe	2,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS Kędzierzyn Koźle

Według danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2022 roku w spotkaniach, które miały na celu zachęcenie do zmiany sposobu życia, podjęcia leczenia na wniosek rodziny, policji lub Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu wzięło udział 144 osób, z czego aż 47,2% (68 osób) to mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Uwzględniając podział na ulice,

to największą liczbę uczestników stanowili mieszkańcy ulic: Targowej (9 osób), Damrota (6), Zielonej (7), Szymanowskiego (5).

Tabela 12. Liczba osób, które wzięły udział w spotkaniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (2022)

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Liczba osób, które wzięły udział w spotkaniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (2022)
Podobszar Rewitalizacji Koźle		
1.	Stare Miasto	18
	Kłodnica Zachód	11
Podobszar Rewitalizacji Centrum		
2.	Pogorzelec Wschód	13
	Śródmieście Południe	26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Dane Straży Miejskiej z 2022 roku na temat liczby interwencji z powodu alkoholizmu potwierdzają, że problem ten występuje przede wszystkim na podobszarze Śródmieście Południe oraz Stare Miasto. Największą liczbę interwencji Straży Miejskiej odnotowano na następujących ulicach: Wojska Polskiego numery od 2 do 18 (parzyste) (45 interwencji), Aleja Jana Pawła II od 2 do 38 i od 1 do 31 (29), Kozielskiej (29).

Tabela 13. Liczba interwencji Straży Miejskiej z powodu alkoholizmu

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Liczba interwencji Straży Miejskiej z powodu alkoholizmu (2022)
Podobszar Rewitalizacji Koźle		
1.	Stare Miasto	77
	Kłodnica Zachód	24
Podobszar Rewitalizacji Centrum		
2.	Pogorzelec Wschód	50
	Śródmieście Południe	124

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Straży Miejskiej w Kędzierzynie-Koźlu

Należy zwrócić uwagę, że na ulicach: Bończyka, Korczaka, Żeromskiego i Młynarskiej występuje nagromadzenie osób, które korzystają z pomocy społecznej z powodu długotrwałej i ciężkiej choroby, niepełnosprawności oraz alkoholizmu. Dodatkowo ulica Żeromskiego oraz Młynarska charakteryzuje się dużą liczbą jednoosobowych gospodarstw domowych. Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie Koźlu wskazują, że największymi problemami, z jakimi boryka się gmina to ubóstwo oraz bezrobocie. Niejednokrotnie w rodzinach, które korzystają z pomocy społecznej występuje nagromadzenie więcej niż jednej dysfunkcji. Coraz częstszym wyzwaniem staje się narastający problem niepełnosprawności beneficjentów pomocy społecznej oraz konieczność zapewnienia im fachowej, specjalistycznej opieki. Ponadto, problemami, z jakimi borykają się osoby korzystające z pomocy społecznej są: przemoc w rodzinie, alkoholizm oraz bezdomność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Wspomniana bezradność wiąże się z brakiem umiejętności wychowawczych i opiekuńczych, z problemami z realizacją zadań z zakresu opieki nad dziećmi, ich wychowywania oraz prowadzenia gospodarstwa domowego – przygotowywania posiłków, utrzymywania porządku, realizacji obowiązków

rodzicielskich, co najczęściej skutkuje problemami przejawianymi przez dzieci, w tym zachowaniami dysfunkcyjnymi. Jak wskazują dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej problem bezradności w Kędzierzynie Koźlu narasta w ostatnich latach.⁷

Jednostką realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej jest na terenie gminy Kędzierzyn-Koźle Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zlokalizowany na ulicy Mikołaja Reja 2a (podobszar Centrum), wypełnia on zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej. W jego strukturach znajdują się następujące ośrodki wsparcia: 5 domów dziennego pobytu (z czego trzy: „Magnolia”, „Pod brzozą”, „Nasz dom” zlokalizowane są obu podobszarach rewitalizacji), Placówka wsparcia dziennego dla dzieci działająca przy PSP nr 15 na ul. K. Szymanowskiego 19 wraz z pięcioma filiami, z których dwie znajdują się na obszarze rewitalizacji (tj. przy PSP nr 6 i PSP nr 11) a jedna w bezpośrednim sąsiedztwie (PSP 12 - placówka obsługująca jednostkę delimitacyjną Stare Miasto), Gminne Centrum Seniora (GCS) i Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu (COPiW) (siedziba tymczasowa przy ul. M.Reja) i inne ośrodki znajdujące się poza obszarem rewitalizacji.

Gminne Centrum Seniora zlokalizowane jest przy tymczasowo przy ul. Mikołaja Reja 2a (podobszar rewitalizacji Centrum). Główne zadania to prowadzenie działalności o charakterze informacyjnym, edukacyjnym, wspierającym, integrującym oraz inicjującym działania na rzecz osób w wieku senioralnym na terenie Kędzierzyna-Koźła. Podobnie, tymczasową siedzibę przy tej samej ulicy ma Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu, którego zadaniem jest promowanie trzeciego sektora, wspieranie inicjatyw na rzecz rozwoju wolontariatu oraz organizacji pozarządowych, a także aktywizację społeczności lokalnej. Oba centra utworzone zostały w ramach projektu „Dugnad w Kędzierzynie-Koźlu. Integracja mieszkańców i odbudowa relacji sąsiedzkich jako podstawa rozwoju lokalnego”, finansowanego z MF EOG na lata 2014-2021 i budżetu państwa. Docelowa siedziba GCS i COPiW planowana jest do utworzenia przy ul. Stalmacha, która także zlokalizowana jest na obszarze rewitalizacji (podobszar Centrum)

Ponadto, na ulicy Piotra Skargi 11 (podobszar Centrum) znajduje się Środowiskowy Dom Samopomocy „Promyczek”, który udziela wsparcia społecznego osobom z zaburzeniami psychicznymi.

W 2021 roku w MOPS funkcjonowała komórka organizacyjna Klub Integracji Społecznej, którego uczestnikami było 60 osób (36 kobiet i 24 mężczyzn). KIS realizował zadania mające na celu reintegrację społeczną oraz zawodową.

Na terenie gminy funkcjonuje Ośrodek Wsparcia Dziennego dla osób z zespołem otępiennym funkcjonujący w ramach Domu Dziennego Pobytu Nr 3 Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu (ul. Grabskiego 6) a także Schronisko dla Osób Bezdomnych „Markot” (ul. Zielna 11) prowadzone przez Stowarzyszenie „Monar”, które oferuje pomoc osobom bezdomnym. przeznaczony jest dla osób z zespołem otępiennym. Ośrodek dysponuje 5 miejscami dla pacjentów (oba ww. poza obszarem rewitalizacji).

Na obszarze rewitalizacji funkcjonują także podmioty z sektora organizacji pozarządowych zajmujące się tematyką senioralną, m.in.: Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Kędzierzynie-Koźlu (ul.

---

⁷ Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu z 2021 rok, Kędzierzyn-Koźle 2022

Jana Pawła II 27), Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku Ziemi Kozielskiej (ul. Skarbowa 10/1) czy Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów Kędzierzyn-Koźle (Piramowicza 27).

Tabela 14. Wybrane zasoby pomocy społecznej w Kędzierzynie-Koźlu

Lp.	Jednostka organizacyjna	Lokalizacja	Położenie na terenie OR tak/nie
1.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie Koźlu	Ul. Mikołaja Reja 2a	tak
2.	Dom Dziennego Pobytu Nr 1 „Pod Brzozą”	Ul. Powstańców 26	tak
3.	Dom Dziennego Pobytu Nr 2 „Magnolia”	Ul. Piramowicza 27	tak
4.	Dom Dziennego Pobytu Nr 3 „Radość”	Ul. Grabskiego 6	nie
5.	Dom Dziennego Pobytu Nr 4 „Wrzos”	Ul. Kazimierza Wielkiego 6	nie
6.	Dom Dziennego Pobytu Nr 5 „Nasz Dom”	Ul Kościuszki 43b	tak
7.	Ośrodek Wsparcia Dziennego dla osób z zespołem otępiennym	Ul. Grabskiego 6	nie
8.	Środowiskowy Dom Samopomocy „Promyczek”	Ul. Piotra Skargi 11	tak
9.	Gminne Centrum Seniora (siedziba tymczasowa)	Ul. Mikołaja Reja 2a	tak
10.	Schronisko dla Osób Bezdomnych „Markot”	Ul. Zielna 11	nie
11.	Klub Integracji Społecznej	Ul. Mikołaja Reja 2a	tak
12.	Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu (siedziba tymczasowa)	Ul. Mikołaja Reja 2a	tak
13.	Dom Dziecka	Ul. Skarbowa 8	tak
14.	Dom Pomocy Społecznej	Ul. Zielna 1	nie
15.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Skarbowa 4	tak
16.	Ośrodek Promocji, Edukacji i Terapii Rodziny	Piramowicza 17	tak
17.	Hospicjum Św. Anny	ul. Szymanowskiego 33a	tak
18.	Dom Pomocy Społecznej Świętego Karola	ul. I. Łukasiewicza 9	tak

Źródło: opracowanie własne

Dokumentem strategicznym, w którym określono cele polityki społecznej jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kędzierzyn-Koźle na lata 2021-2025.

Cel strategiczny 1: Poprawa sytuacji rodzin z trudnościami opiekuńczymi i wychowawczymi

Cel operacyjny 1.1. Poprawa kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców

Cel operacyjny 1.2. Poprawa warunków rozwoju społecznego dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem

Cel operacyjny 1.3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Cel operacyjny 1.4. Wzmocnienie służb systemu wsparcia rodzin z trudnościami

Cel strategiczny nr 2: Przeciwdziałanie uzależnieniom

Cel operacyjny 2.1. Przeciwdziałanie uzależnieniom dzieci i młodzieży

Cel operacyjny 2.2. Przeciwdziałanie uzależnieniom osób dorosłych

Cel operacyjny 2.3. Wzmocnienie służb systemu przeciwdziałania uzależnieniom

Cel strategiczny nr 3: Wsparcie środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym

Cel operacyjny 3.1. Wsparcie i aktywizacja społeczna seniorów

Cel operacyjny 3.2 Wsparcie i aktywizacja społeczna osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin

Cel operacyjny 3.3. Wsparcie osób i rodzin zagrożonych ubóstwem z powodu bezrobocia i bezdomności

Cel operacyjny 3.4. Wzmocnienie systemu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu

W gminie Kędzierzyn-Koźle w 2021 roku realizowane były liczne programy i strategie, które są odpowiedzią na problemy społeczne mieszkańców:

1. Program Ochrony Zdrowia na lata 2023-2025 – w ramach którego kontynuowane będą rozpoczęte już programy: Program profilaktyki i wczesnego wykrywania gruźlicy i chorób płuc, Program profilaktyki i wczesnego wykrywania osteoporozy, Program profilaktyki i wczesnego wykrywania raka piersi, Program profilaktyki i wczesnego wykrywania cukrzycy, Program profilaktyki i wczesnego wykrywania chorób naczyniowych, Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego, Program profilaktyki i wczesnego wykrywania chorób tarczycy, Program profilaktyki i wczesnego wykrywania raka szyjki macicy, Program rehabilitacji leczniczej mieszkańców Gminy Kędzierzyn-Koźle. Realizowane będą także zadania w zakresie udzielania świadczeń w poradni medycyny paliatywnej i hospicjum domowym/domowej opiece paliatywnej, jak również działania w zakresie opieki pielęgnacyjnej, które adresowane były do najuboższych, samotnych i niepełnosprawnych mieszkańców miasta, rekomendowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.
2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na lat 2022-2025 – w ramach którego realizowane są działania profilaktyczne, prowadzone świetlice socjoterapeutyczne, kluby młodzieżowe, organizowane są pozalekcyjne zajęcia sportowe, jako alternatywna formę spędzania wolnego czasu (Program pozalekcyjnych zajęć sportowych skierowany był do wszystkich dzieci i młodzieży z terenów osiedli: Pogorzelec, Piastów, Stare Miasto i Zachód łącznie, Azoty, Śródmieście, Blachownia, Sławięcice oraz Kłodnica, przebywających na boiskach, podwórkach oraz obiektach sportowych i rekreacyjnych w godzinach popołudniowych), organizowane liczne szkolenia np. kierowane do rodziców w zakresie ich kompetencji wychowawczych w obszarze profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci lub też dla osób zajmujących się profilaktyką na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych oraz obowiązujących przepisów prawnych, ponadto realizowane są działania poszerzające wiedzę na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych oraz środków odurzających.
3. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025, którego celem jest podejmowanie działań w kierunku minimalizowania rozmiaru i następstw przemocy w rodzinie, podejmowanie licznych formy poradnictwa specjalistycznego skierowanych do osób doświadczających przemocy, a także wspierano kształcenie i podnoszenie kwalifikacji pracowników, którzy pracują z osobami doświadczającymi przemocy.
4. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 – główne działania to tworzenie warunków do aktywnego wypoczynku, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży, zorganizowano bezpłatny wypoczynek dzieci w atrakcyjnych turystycznie miejscowościach. Według danych z 2021 roku w Gminie funkcjonowały 4 placówki wsparcia dziennego i 7 świetlic środowiskowo-socjoterapeutycznych, w których ze wsparcia skorzystało 202 dzieci. Ponadto, rodziny korzystały z pomocy finansowej i rzeczowej, poradnictwa psychologicznego, terapii uzależnień oraz terapii dla osób w kryzysie, a rodziny borykające się z niepełnosprawnością uzyskały pomoc w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych,

a rodzice dzieci przebywających w pieczy zastępczej otrzymali szansę współpracy z profesjonalistami pomagającymi im w procesie odzyskania praw rodzicielskich. Rodziny miały także możliwość skorzystania z pomocy w postaci wzmożonej pracy socjalnej oraz wsparcia 4 asystentów rodziny, z pomocy których skorzystało w 2021 roku 77 rodzin. W środowiskach, gdzie zdiagnozowana została przemoc wprowadzono procedurę „Niebieskie Karty”, a osoby uzależnione motywowano do podjęcia leczenia odwykowego. Podobnie jak w poprzednich latach Gmina współfinansowała pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

5. Program Rozwoju Opieki Wytchnieniowej w Gminie Kędzierzyn-Koźle na lata 2021-2023 – stanowi systemowe rozwiązanie zmierzające do poprawy sytuacji rodzin, w których realizowana jest opieka nad osobami niepełnosprawnymi, niesamodzielnymi i/lub w podeszłym wieku. Cele programu to rozwój usług z zakresu opieki wytchnieniowej oraz kształtowanie partnerstwa na rzecz opieki wytchnieniowej.⁸

Przeprowadzone na potrzeby opracowania diagnozy obszaru rewitalizacji badania jakościowe pozwoliły na wskazania głównych problemów społecznych mieszkańców tego obszaru. Największym wyzwaniem jest zapewnienie opieki osobom starszym, które dominują na obszarze rewitalizacji. Są to głównie osoby napływowe, które przyjechały do Kędzierzyna-Koźla do pracy, zakładały rodziny, a obecnie znajdują się w wieku senioralnym. Proces starzenia się społeczeństwa, depopulacji oraz odpływu młodych osób jest tutaj szczególnie widoczny. W związku z dużą liczbą osób w wieku senioralnym pojawiają się problemy związane z opieką, niepełnosprawnością oraz chorobą. Dodatkowym problemem są także różnice kulturowe, które wynikają z zamieszkiwania na obszarze rewitalizacji różnych grup społecznych, etnicznych. Są tutaj obecni rdzenni mieszkańcy Kędzierzyna-Koźla, osoby napływowe oraz mniejszość romska.

2.1.4 Aktywność społeczna

Celem miasta jest współpraca z organizacjami pozarządowymi, dlatego też uchwałą Nr LI/588/22 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 29 września 2022 r. przyjęto Program współpracy Gminy Kędzierzyn-Koźle z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023. Celem Programu jest budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez zwiększenie udziału mieszkańców w wykonywaniu zadań publicznych gminy, promowanie aktywności społecznej i wzmacnianie partycypacji społecznej, pełniejsze zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnej, umacnianie w świadomości mieszkańców poczucia odpowiedzialności za wspólnotę lokalną. W 2022 roku w Kędzierzynie-Koźlu istniało 26 fundacji, z czego aż 14 z nich swoją siedzibę posiadało na terenie obszaru rewitalizacji (stan na 28.12.2022). W mieście odnotowano również liczbę 114 stowarzyszeń zarejestrowanych w KRS, a ponad połowa z nich (63 stowarzyszenia) zlokalizowana była na obszarze rewitalizacji (stan na 5.01.2023). W Kędzierzynie-Koźlu istnieje także 7 klubów sportowych działających w formie stowarzyszeń, 1 z nich swoją działalność prowadzi na obszarze rewitalizacji (stan na 28.12.2022).⁹

Jak wspomniano w podrozdziale dotyczącym pomocy społecznej, na terenie miasta funkcjonuje od 2022 r. jednostka specjalizująca się w działalności na rzecz rozwoju organizacji trzeciego sektora, jest to Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu (COPiW), które zlokalizowane w ramach

---

⁸ Raport o stanie gminy Kędzierzyn-Koźle w 2021 r.

⁹ <https://bip.powiat.kedzierzyn-kozle.pl>, dostęp: 9.01.2023 r.

struktur Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kędzierzynie-Koźlu. Głównym zadaniem Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu jest animacja lokalnej społeczności poprzez wspieranie rozwoju i profesjonalizacji organizacji pozarządowych, działających na rzecz Gminy Kędzierzyn-Koźle i jej mieszkańców oraz aktywizację społeczności poprzez animowanie i promowanie w mieście wolontariatu. W budynku przy ulicy Planetorza 2 działa Centrum Zintegrowanej Aktywności Społecznej (CZAS), jest to platforma współpracy organizacji pozarządowych. W 2022 roku działalność statutową w budynku CZAS prowadziły (na podstawie umowy bezpłatnego użyczenia lokalu) 2 organizacje społeczne: Stowarzyszenie Centrum Rozwoju i Edukacji „IDEA” oraz Kozielskie Stowarzyszenie Miłośników Historii i Archeologii „Eksplorator”. Ponadto w 2022 r. Gmina udostępniła w formie użyczenia lokale i obiekty 8 organizacjom pozarządowym: Stowarzyszeniu Blechhammer-1944, Stowarzyszeniu Oświatowemu Koźle Rogi- Bildungsgesellschaft Cosel Rogau, Stowarzyszeniu Modelarzy „Koziołki”, Stowarzyszeniu Wędkarzy Akwenu w Kędzierzynie-Koźlu, Stowarzyszeniu Ochotnicza Straż Pożarna „Kłodnica” oraz Ochotniczej Straży Pożarnej w Cisowej a także Wielobranżowej Spółdzielni Socjalnej „Ogniwo”, Caritas Diecezji Opolskiej. W mocy pozostawała także umowa użyczenia terenu na rzecz Stowarzyszenia Koła Gospodyń miejskich celem utworzenia łąki kwiatowej. W ramach działań rewitalizacyjnych Powiat Kędzierzyńsko-Kozielski wyremontował i oddał do użytkowania budynek na kozielskiej wyspie. Obiekt ten wykorzystywany jest chętnie przez organizacje pozarządowe na potrzeby prowadzonej przez nie działalności społecznej. Stanowi on obecnie miejsce spotkań i pracy podmiotów trzeciego sektora.

Informacje dotyczące udziału mieszkańców obszaru rewitalizacji w Budżecie Obywatelskim Kędzierzyna-Koźla w 2022 roku pozwalają wnioskować, że obszar ten cechuje wysoki stopień aktywizacji społecznej mieszkańców. W 2022 roku łączna suma ważnych głosów oddanych w Budżecie Obywatelskim wyniosła 5 366, z czego ponad połowa (57,3%) należała do mieszkańców obszaru rewitalizacji. Łączna liczba projektów zgłoszonych w 2022 roku to 43, a ponad połowę (23 projekty) przypisuje się do osiedli zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji.

Tabela 15. Dane dotyczące udziału mieszkańców obszaru rewitalizacji w Budżecie Obywatelskim w 2022 roku

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Liczba zgłoszonych projektów w Budżecie Obywatelskim	Liczba osób głosujących w Budżecie Obywatelskim
Podobszar Rewitalizacji Koźle			
1.	Stare Miasto	4	529
	Kłodnica	4	942
Podobszar Rewitalizacji Centrum			
2.	Pogorzelec	5	933
	Śródmieście	10	669

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://budzetobywatelski.kedzierzynkozle.pl>, dostęp: 10.01.2023 r.

Na podstawie dostępnych danych trudno jednoznacznie wskazać stopień aktywizacji społecznej mierzonej wskaźnikiem liczby głosujących do Rad Osiedli w 2016 i 2021 roku na 1000 mieszkańców na obszarze rewitalizacji. Można odnieść się jedynie do sytuacji mającej miejsce w jednym podobszarze rewitalizacji – Starym Mieście. Wskaźnik ten jest wyższy niż dla całego Kędzierzyna-Koźla, zatem można wnioskować, że akurat w tym podobszarze rewitalizacji aktywność społeczna jego mieszkańców jest na zadowalającym poziomie.

Tabela 16. Aktywność społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Głosujący do Rad Osiedli w 2016 i 2021 na 1000 mieszkańców
Podobszar Rewitalizacji Koźle		
1.	Stare Miasto	22,3
	Kłodnica Zachód	-
Podobszar Rewitalizacji Centrum		
2.	Pogorzelec Wschód	-
	Śródmieście Południe	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle

Kędzierzyn-Koźle pod względem administracyjnym jest podzielony na 16 osiedli. Każde z nich posiada swój status określający zasady funkcjonowania oraz wybór organów Rady Osiedla, a także jej zadania. Działania prowadzone w ramach inicjatyw podejmowanych przez Rady Osiedli mają charakter transparentny i dostępny dla mieszkańców. Przedstawiciele Rady osiedla dyżurują w siedzibach w określonych terminach, w tym czasie mieszkańcy mogą zgłaszać problemy i potrzeby, konsultować pomysły zadań, które proponują zgłosić w ramach Budżetu Obywatelskiego.

Na osiedlach z obszaru rewitalizacji prowadzone są działania mające na celu aktywizację mieszkańców m.in. warsztaty, różnego rodzaju zajęcia oraz imprezy. Szczegółowe informacje zawarto w tabeli.

Tabela 17. Imprezy okolicznościowe inicjowane lub współorganizowane przez Rady Osiedli na podobszarach rewitalizacji

Lp.	Podobszar rewitalizacji	2021	2022
Podobszar Rewitalizacji Koźle			
1.	Stare Miasto	<ul style="list-style-type: none"> Współorganizacja rozświetlenia choinki na Rynku, Organizacja spływu kajakowego, Zorganizowanie na kozielskim rynku animacji dla dzieci na imprezie w wykonaniu Klauna Dyzio, Współorganizacja imprezy na Rynku pn. „Moto Serce”, Współorganizacja "Rodzinnego Rajdu Rowerowego", Wydarzenie „Pożegnanie lata”. 	<ul style="list-style-type: none"> Współorganizacja Olimpiady Senior kontra Dziecko, Organizacja Dnia Dziecka na osiedlu, Organizacja warsztatów florystycznych Organizacja Nocy Świętojańskiej, Współorganizacja imprezy pn. „Moto Serce”, Organizacja Mikołajek dla dzieci, Rajd rowerowy.
	Kłodnica	<ul style="list-style-type: none"> Współorganizacja Szkolnego Dnia Sportu, Zakup markerów malowania znaków zachęcających do utrzymania czystości w lesie, Organizacja uroczystego spotkania mieszkańców wigilijno-noworocznego. 	<ul style="list-style-type: none"> Organizacja imprezy „Kłodnickie mikrofony”, Organizacja konkursu fotograficznego, Organizacja Dnia Sportu, Obchody utworzenia OSP Kłodnica, Organizacja warsztatów rękodzieła.
Podobszar Rewitalizacji Centrum			
2.	Pogorzelec	<ul style="list-style-type: none"> Współorganizacja z PSP nr 6 imprezy mikołajkowej, Współorganizacja Turnieju szachowego. 	<ul style="list-style-type: none"> Wernisaż „Senior we wspólnocie”, Festyn parafialny, Festyn na terenie Publicznej Szkoły Podstawowej nr 5, Zakup gadżetów z okazji Dnia Chłopca.

Lp.	Podobszar rewitalizacji	2021	2022
	Śródmieście	<ul style="list-style-type: none"> • Dzień Przedszkolaka w Parku Pojednania, • Rejs statkiem po Odrze i Kanale Gliwickim dla mieszkańców osiedla Śródmieście. 	<ul style="list-style-type: none"> • Współorganizacja Festiwalu Twórczości Patriotycznej, • Mikołajki, • Widowisko „ALE CYRK – Świat niezwykłych umiejętności”, • Organizacja imprezy tanecznej „Poznaj swojego sąsiada –”, • Organizacja wycieczki na powitanie lata.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle

Przeprowadzone wywiady indywidualne z liderami społecznymi z obszaru rewitalizacji pokazują, że na Podobszarze Rewitalizacji Koźle można mówić o większej aktywności społecznej mieszkańców, szczególnie dotyczy to osiedla Kłodnica. Podkreślano wysokie zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne, udział w konsultacjach społecznych oraz innych wydarzeniach organizowanych na osiedlu lub też w mieście. Na pozostałych osiedlach zaangażowanie jest umiarkowane i zależy od charakteru podejmowanych działań.

W Kędzierzynie-Koźlu podejmowane są liczne działania na rzecz włączenia społecznego, integracji oraz partycypacji mieszkańców w życiu społecznym. Organizowane są w tym celu wydarzenia i imprezy okolicznościowe, przykładowo w 2021 roku odbyło się 51 wydarzeń pod patronatem Prezydenta Miasta Kędzierzyn-Koźle, a w 2022 roku było ich 64. Istotnym elementem jest aktywizacja społeczna seniorów poprzez liczne inicjatywy jednostek temu przeznaczonych. W mieście funkcjonują organizacje pozarządowe, które zajmują się aktywizacją seniorów, m.in.: Stowarzyszenia Uniwersytet Trzeciego Wieku w Kędzierzynie-Koźlu, Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku Ziemi Kozielskiej, a także Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów Kędzierzyn-Koźle oraz inne podmioty i instytucje zajmujące się polityką senioralną. Uchwałą NR XXI/163/15 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 26 listopada 2015 roku powołano do życia Miejską Radę Seniorów, która aktywnie uczestniczy w działaniach realizowanych na rzecz miasta. Wart uwagi jest także realizowany od 2021 roku projekt pn. „Dugnad w Kędzierzynie-Koźlu. Integracja mieszkańców oraz odbudowa relacji sąsiedzkich jako podstawa rozwoju lokalnego”, finansowany w 85% ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021 oraz w 15% z budżetu państwa. Inwestycje planowane do realizacji w tym projekcie obejmują także swoim zakresem działania na obszarze rewitalizacji, są to m.in.: 1) adaptacja budynku PSP 6 na cele społeczne, gdzie docelowo znajdą swoją siedzibę GCS i COPiW oraz utworzonych zostanie 30 mieszkań wspomaganych; 2) modernizacja Domu Kultury „Chemik” na potrzeby osób niepełnosprawnych, co umożliwi tej grupie osób korzystanie z oferty kulturalnej i udział w przedsięwzięciach realizowanych w obiekcie, 3) Przebudowa ul. A. Głowackiego na wielofunkcyjną przestrzeń publiczną, 4) szereg innych działań „miękkich” np. warsztaty edukacyjne dla młodzieży dot. aktywności obywatelskiej, zajęcia sportowe w tym dla osób niepełnosprawnych, zajęcia integracyjne dla seniorów, nowe sekcje sportowe, zajęcia kulturalne, ekologiczne a także kursy i szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe, w tym kurs j. polskiego dla obcokrajowców przybyłych do miasta oraz wiele innych działań.¹⁰

¹⁰ <https://www.kedzierzynkozle.pl/>, dostęp: 9.01.2023 r.

Ponadto w mieście istnieje także Młodzieżowa Rada Miasta, która funkcjonuje od 2015 roku i jest powoływana na dwuletnią kadencję. Jej członkami są uczniowie kędzierzyńskich szkół. Działania Rady regulowane są odpowiednim statutem. Do jej zadań należą m.in.: działania na rzecz młodzieży, promowanie kultury, kształtowanie postaw obywatelskich i patriotycznych, reprezentowanie interesów młodzieży itd. W ramach projektu „Strategia: młodzieżowa Opolszczyzna!”, finansowanego ze środków EOG, Młodzieżowa Rada Miasta opracowała w październiku 2022 r. dokument pn. „Strategia Młodzieżowa Gminy Kędzierzyn-Koźle”, który zawiera diagnozę oraz rekomendacje do działań w następujących obszarach: komunikacja, infrastruktura, oświata, wydarzenia. Młodzieżowa Rada Miasta działa przy wsparciu wybranego przez siebie opiekuna a wybór ten został zatwierdzony uchwałą Nr LIV/651/23 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z 26 stycznia 2023 r.

2.1.5 Przestępczość i bezpieczeństwo publiczne

Za zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców Kędzierzyna-Koźła w zakresie ochrony przeciwpożarowej odpowiada Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, w ramach której funkcjonują dwie jednostki ratunkowo gaśnicze, jedna z nich mieści się w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji: tj. Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza nr 2, ul. Józefa Ignacego Kraszewskiego 12. Ponadto na terenie miasta działa pięć jednostek ochotniczej straży pożarnej włączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (jedną z tych jednostek stanowi Oddział Ratownictwa Wodnego). Spośród tych jednostek dwie zlokalizowane są na obszarze rewitalizacji: 1) OSP KSRG Kłodnica, ul. Kłodnicka 23, 2) OSP KSRG ORW Kędzierzyn-Koźle, ul. Wyspa 22c. Natomiast bezpieczeństwem i porządkiem publicznym zajmują się: Straż Miejska (ul. Grzegorza Piramowicza 32) oraz Komisariat Policji (ul. Raclawicka 3) i Komenda Powiatowa Policji (ul. Wojska Polskiego 18). Wszystkie wymienione jednostki umiejscowione są na obszarze rewitalizacji, poza KPP przy ul. Wojska Polskiego 18, które znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie Podobszaru Centrum.

Na terenie miasta funkcjonuje wiele podmiotów leczniczych: publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie, przychodnie, centra medyczne i rehabilitacyjne. Największym podmiotem świadczącym usługi medyczne dla mieszkańców Kędzierzyna-Koźła jest Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Kędzierzynie-Koźlu, w skład którego wchodzi kompleks szpitalny zlokalizowany pomiędzy ul. 24 Kwietnia oraz ul. Franklina Delano Roosevelta oraz przy ul. Judyma. Tuż przy kozielskim kompleksie szpitalnym działa również Polsko-Amerykańska Klinika Serca Centrum Sercowo – Naczyniowe Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna. Ww. podmioty funkcjonują na dwóch podobszarach. Podmioty lecznicze są rozmieszczone równomiernie w różnych częściach Kędzierzyna-Koźła, co zapewnia mieszkańcom wygodny dostęp do usług opieki zdrowia.¹¹

Według danych Policji w Kędzierzynie-Koźlu w 2021 roku odnotowano 831 przestępstw, z czego ponad 1/3 z nich dotyczyła obszaru rewitalizacji. Największa liczba przestępstw odnosi się do podobszaru Śródmieście Południe, w 2021 roku liczba popełnionych tam przestępstw wyniosła 107, należy wskazać, że jest to trzecia w kolejności jednostka delimitacyjna, w której odnotowano największą liczbę przestępstw w Kędzierzynie-Koźlu. Najczęstszym problemem są przestępstwa przeciwko mieniu, które stanowią ponad połowę notowanych w Kędzierzynie-Koźlu przestępstw.

---

¹¹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Kędzierzyn-Koźle; 2019 rok

Największą koncentracją przestępstw, mierzoną liczbą przestępstw na 1000 mieszkańców charakteryzują się następujące ulice w Podobszarze Koźle: Pocztowa (133,3), Xawerego Dunikowskiego numery od 16 do końca i od 21 do końca (111,1), Żeromskiego (105,3) oraz w Podobszarze Centrum: Reja (115,4) oraz Towarowa (115,4).

Tabela 18. Liczba przestępstw na obszarze rewitalizacji w Kędzierzynie-Koźlu w 2021 roku

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Przestępstwa ogółem	Przeciwko mieniu	W ruchu drogowym	Przeciwko zdrowiu i życiu
Podobszar Rewitalizacji Koźle					
1.	Stare Miasto	81	36	25	20
	Kłodnica Zachód	27	9	13	5
Podobszar Rewitalizacji Centrum					
2.	Pogorzelec Wschód	88	27	11	13
	Śródmieście Południe	107	55	15	25
Podobszar Rewitalizacji Koźle Koszary					
3.	Koźle Koszary	2	-	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Policji w Kędzierzynie-Koźlu

W celu poprawy bezpieczeństwa w mieście w 2020 roku w ramach przedsięwzięcia „Centrum monitoringu wraz z systemem monitoringu wizyjnego” zakończono prace w ramach zadania „Rozbudowa systemu monitoringu wizyjnego miasta - etap II”, podwojono liczbę kamer w mieście wzdłuż głównych ulic na osiedlu Śródmieście i Pogorzelec, na osiedlu Piastów oraz w Koźlu. Rozmieszczono 17 nowych punktów kamerowych, w tym: 17 kamer obrotowych oraz 4 kamery stałopozycyjne. Prace dotyczące rozbudowy systemu monitoringu wizyjnego prowadzone były w roku 2021 i 2022.

2.2. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji w sferze gospodarczej

Jak wspomniano wcześniej, w podrozdziale dotyczącym rynku pracy, w Kędzierzynie-Koźlu dominuje już od czasów II Wojny Światowej przemysł chemiczny, dobrze prosperuje także przemysł elektrometalowy i stoczniowy. Największym zakładem przemysłowym w mieście jest Grupa Azoty ZAK S.A., która jest jednym z największych producentów nawozów sztucznych, alkoholi OXO i plastyfikatorów. Zakład zlokalizowany jest na terenie osiedla Azoty (poza obszarem rewitalizacji). W skład Grupy Azoty ZAK S.A. wchodzi poza instalacjami produkcyjnymi m.in. elektrociepłownia, oczyszczalnia ścieków oraz port załadunkowy wraz z bocznicą kolejową. Do największych i najbardziej wyróżniających się zakładów przemysłowych, działających na terenie Kędzierzyna-Koźła zalicza się również m.in.:

- ✓ CTL Chemkol Sp. z o.o. (logistyka i przemysł chemiczny),
- ✓ CEWE Sp. z o. o. (laboratorium fotograficzne),
- ✓ Damen Shipyards Koźle Sp. z o. o. (przemysł stoczniowy),
- ✓ CERATIZIT K-K Sp. z o.o. (przemysł narzędziowy),
- ✓ Brenntag Polska Sp. z o.o. (przedsiębiorstwo chemiczne - dystrybucja surowców),
- ✓ Petrochemia-Blachownia Sp. z o.o. (przemysł chemiczny),
- ✓ FAMET S.A (aparatura procesowa i urządzenia),
- ✓ PCC Synteza SA (przemysł chemiczny).

Nie bez znaczenia pozostaje Sieć Badawcza Łukasiewicza Instytut Ciężkiej Syntezy Organicznej „Blachownia” – jednostka, która od 70 lat prowadzi badania naukowe i prace rozwojowe w sektorze z chemii organicznej. Wszystkie wymienione powyżej zakłady produkcyjne znajdują się poza obszarem rewitalizacji.

Warto także dodać, że tereny produkcyjne i produkcyjno-usługowe stanowią ok. 6% całej powierzchni Kędzierzyna-Koźła. Tereny te są zgrupowane w 3 głównych obszarach, z czego jeden z nich zlokalizowany jest na Podobszarze Rewitalizacji Koźle i jest to: Port Koźle. W listopadzie 2015 r. podpisana została umowa, na podstawie której spółka Kędzierzyn-Koźle Terminale zobligowała się do uruchomienia nieczynnego portu rzeczno-kołowego oraz budowy terminali przeładunkowych dla masowych produktów chemicznych i sypkich a także terminalu kontenerowego. W listopadzie 2019 r. spółka podjęła decyzję o zawieszeniu procesu inwestycyjnego na skutek blokady dostępu do linii i bocznicy kolejowej przez spółki PKP SA i PKP PLK SA. Tym samym miasto nie wróciło na mapę polskich miast portowych. Inne obiekty przemysłowe występują punktowo w różnych częściach miasta w osiedlu Pogorzelec i Śródmieście, w pobliżu węzła kolejowego (Podobszar Rewitalizacji: Centrum). Ponadto na terenie miasta funkcjonuje Kędzierzyńsko-Kozielski Park Przemysłowy sp. z o.o. (KKPP), jest on zlokalizowany na podobszarze Centrum zaś oferowane przez niego tereny inwestycyjne leżą poza obszarem rewitalizacji w granicach osiedla Sławięcice, pomiędzy ul. Naftową, a terenami kolejowymi Blachowni.¹² Łączna powierzchnia terenów przemysłowych przy ul. Naftowej wynosi ok 77 ha (tzw. Pole Południowe).

---

¹² Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Kędzierzyn-Koźle; 2019 rok

W ostatnich latach gmina Kędzierzyn-Koźle podejmowała następujące działania w celu ułatwienia prowadzenia działalności gospodarczej oraz tworzenia nowych miejsc pracy:

- ⇒ Pozyskiwanie inwestorów w celu tworzenia nowych miejsc pracy na terenie Gminy:
  - Firma Foosung Poland Sp. z o.o. – budowa zakładu produkcyjnego materiałów do akumulatorów samochodów elektrycznych, z przewidywanym zatrudnieniem 150 pracowników,
  - Firma EMKA S.A. – budowa zakładu odzysku energii, w oparciu o termiczne przetwarzanie odpadów medycznych, z deklarowanym zatrudnieniem 30 osób,
  - Gaz Petrol – budowa terminala gazu płynnego,
  - EKO-OKNA - budowa zakładu produkcji stolarki okiennej i drzwiowej oraz deklaracja zatrudnienia około 500 pracowników.
- ⇒ Udzielono ulgi w podatku od nieruchomości 7 przedsiębiorcom w wysokości 157.257 zł przedsiębiorcom realizującym nowe inwestycje.¹³
- ⇒ Rada Miasta Kędzierzyn-Koźle podjęła w dniu 27 stycznia 2022 r. uchwałę Nr XLII/489/22 w sprawie ustanowienia zwolnienia z podatku od nieruchomości stanowiącego regionalną pomoc inwestycyjną i warunków jego udzielenia (Dz. Uroj.oj. Op. poz.424). Uchwała obejmuje grunty, budynki i budowle związane z prowadzeniem działalności gospodarczej stanowiące nowe inwestycje należące do podatników przedsiębiorców lokalizujących swoją inwestycję w Katowickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej położonej na obszarze Gminy Kędzierzyn-Koźle oraz na działkach położonych w rejonie ul. Chełmońskiego, Marynarskiej, Elewatorowej, przeznaczonych w planie zagospodarowania przestrzennego „na teren usługowo-wytwórczy – Centrum Logistyczne” (UW-1) znajdujących się na obszarze Gminy Kędzierzyn-Koźle.

Jednym z przedsięwzięć promujących i wspierających rozwój przedsiębiorczości w Kędzierzynie-Koźlu jest Kędzierzyńsko-Kozielski Inkubator Przedsiębiorczości prowadzony przez Kędzierzyńsko-Kozielski Park Przemysłowy. Powstał we współpracy z Gminą Kędzierzyn-Koźle w ramach projektu „Podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości w Kędzierzynie-Koźlu” współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego 2007-2013 „Inwestujemy w Twoją przyszłość”. Cele Kędzierzyńsko-Kozielskiego Inkubatora Przedsiębiorczości to: 1) edukacja w zakresie podejmowania działalności gospodarczej i pozyskiwania źródeł finansowania, 2) udostępnianie mieszkańcom miasta i powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego dodatkowej infrastruktury świadczącej usługi doradczo-konsultacyjne, udzielającej wiarygodnej i rzetelnej informacji gospodarczej, wspierającej nowo powstałe i istniejące przedsiębiorstwa, 3) aktywizacja zawodowa kobiet, osób niepełnosprawnych oraz młodych, przedsiębiorczych mieszkańców miasta i powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego, 4) stymulacja rozwoju regionalnego i lokalnego oraz poprawa atrakcyjności inwestycyjnej regionu Kędzierzyna-Koźla, 5) wzrost potencjału społeczno-gospodarczego gminy, 6) promowanie idei przedsiębiorczości, 7) wzrost konkurencyjności regionu.¹⁴

Kędzierzyńsko-Kozielski Park Przemysłowy wraz z Urzędem Miasta Kędzierzyn-Koźle prowadzi od 2017 r. Centrum Obsługi Inwestora (COI) przy ul. Wojska Polskiego. COI jest miejscem, w którym

---

¹³ Raport o stanie gminy Kędzierzyn-Koźle w 2022 r.

¹⁴ <http://kkip.com.pl>, dostęp: 10.01.2023 r.

udzielane są niezbędne informacje dot. prowadzenia działalności gospodarczej, tworzone bazy danych, oferty doradcze, szkoleniowe, wsparcie w procesie realizacji procedur i budowania kadry. Jest to miejsce spotkań biznesu, centrum konferencyjne i ośrodek doradczy. Potencjalny inwestor ma możliwości dowiedzieć się o warunkach inwestowania, uzyskać informacje o możliwych ulgach, będzie mógł skorzystać z doradztwa w zakresie pozyskiwania zgód środowiskowych, pozwoleń budowlanych, korzystania ze środków pomocowych. Obok Biura COI działa Biuro Nieruchomości (oferujące wynajem powierzchni biurowych, hal i magazynów), Biuro Klastra Chemii Specjalistycznej Chem-Ster (będące platformą współpracy i dialogu gospodarczego tworzone przez 22 podmioty) oraz Biuro Inkubatora Przedsiębiorczości (wspierające rozpoczynające działalność startupy).

W 2021 roku w Kędzierzynie-Koźlu notowano liczbę 4 220 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, z czego 58,9% tych działalności zlokalizowanych było na obszarze rewitalizacji. Liczba podmiotów gospodarczych w REGON w mieście wynosiła 5 490, z czego, podobnie jak w przypadku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, 59,4% mieściło się na obszarze rewitalizacji. Największą liczbą osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą oraz liczbą podmiotów gospodarczych w REGON charakteryzuje się Śródmieście Południe. Na obszarze rewitalizacji swoją działalność prowadzą głównie mikro i małe przedsiębiorstwa z sektora usług, co jest charakterystyczne również dla ogólnej sytuacji w całym mieście.

Tabela 19. Liczba podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji 2021

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą 2021	Liczba podmiotów gospodarczych w REGON 2021
Podobszar Rewitalizacji Koźle			
1.	Stare Miasto	450	660
	Kłodnica Zachód	335	406
Podobszar Rewitalizacji Centrum			
2.	Pogorzelec Wschód	662	828
	Śródmieście Południe	1038	1366

Źródło: dane GUS/BDL

Część nieruchomości wchodzących w skład podobszaru Koźle Koszary stanowi własność podmiotu gospodarczego. Tereny te, to potencjał, który powinien zostać wykorzystany w celu zaspokojenia potrzeb lokalnej społeczności.

2.3. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji w sferze środowiskowej

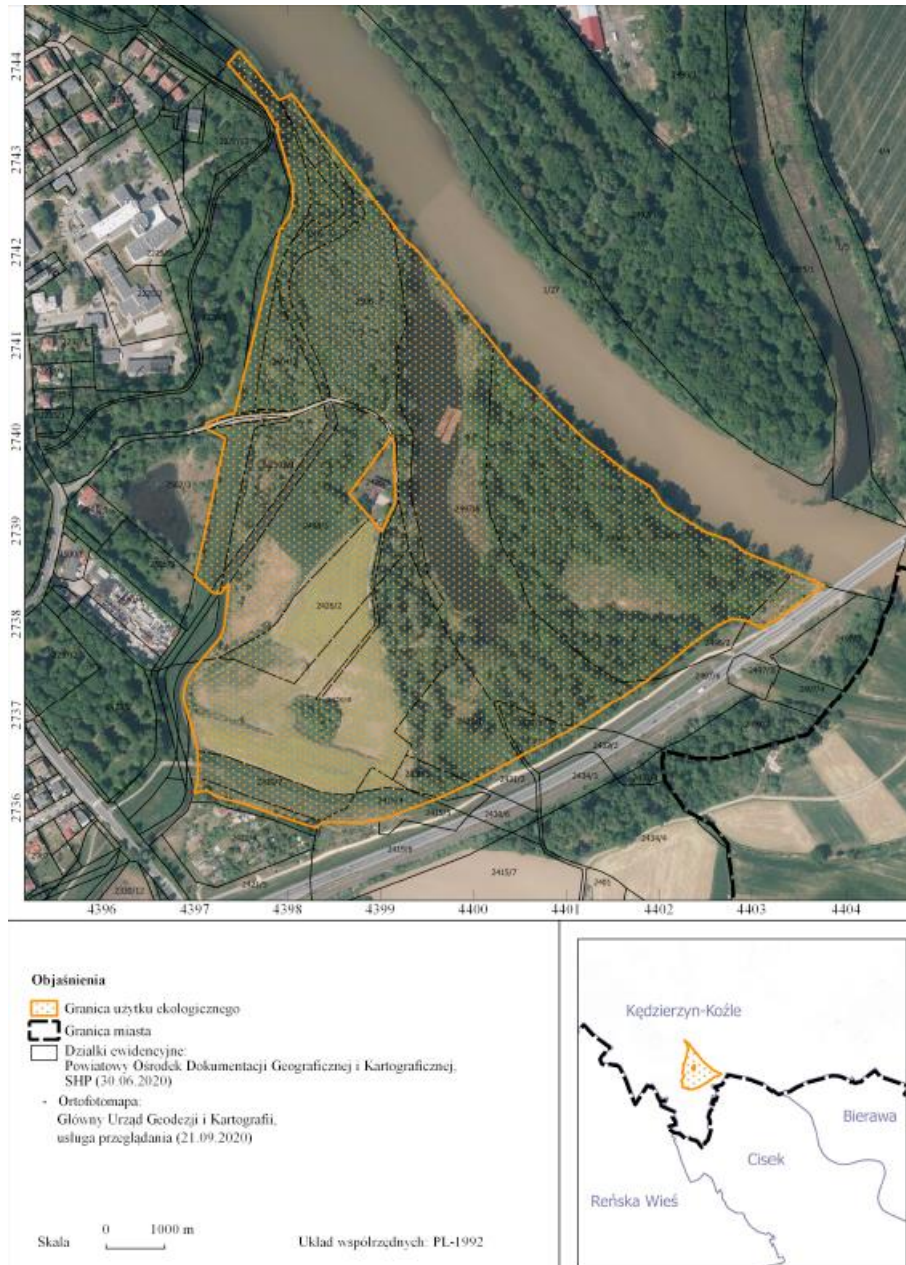
Program Ochrony Środowiska (POŚ) dla Gminy Kędzierzyn-Koźle na lata 2017-2020 wraz z perspektywą na lata 2021-2024 jest podstawowym dokumentem zarządzania i planowania strategicznego w zakresie ochrony środowiska. Jednym z głównych celów Programu jest ochrona powietrza, a w ramach tego dofinansowanie inwestycji o charakterze ekologicznym, a także funkcjonowanie Miejskiego Systemu Zarządzania Jakością Powietrza w Kędzierzynie-Koźlu (sieć 27 pyłomierzy). Najważniejsze działania realizowane w ramach Programu Ochrony Środowiska w 2021 roku to: 1) zawarcie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej porozumienia o współpracy przy programie „Czyste Powietrze”; 2) zawarcie z Urzędem Marszałkowskim Umowy o Partnerstwie i przystąpienie do realizacji Programu LIFE tj. „Wdrożenie systemu zarządzania jakością powietrza w samorządach województwa opolskiego” (w projekcie biorą udział 43 gminy województwa opolskiego, a najistotniejszym celem projektu jest stworzenie sieci z innymi projektami w zakresie zarządzania jakością powietrza i przygotowanie Gminnego koordynatora POP do skutecznego pełnienia przez niego roli w zarządzaniu realizacją programu ochrony powietrza); 3) funkcjonowanie użytku ekologicznego „Stara Odra”; 4) funkcjonowanie miejskiego systemu rowerów; 5) zakup ekologicznych autobusów dla Miejskiego Zakładu Komunikacyjnego; 6) edukacja ekologiczna w przedszkolach, szkołach, mediach społecznościowych oraz poprzez funkcjonowanie Miejskiego Centrum Ekologicznego „Zielona Biblioteka”; 7) rozwój terenów zielonych. W 2021 r. zakończony został projekt pn. Partnerstwo na rzecz ochrony różnorodności biologicznej Gminy Kędzierzyn-Koźle, Gminy Ujazd oraz Nadleśnictwa Kędzierzyn - etap III tj. zielone podwórka (kontynuowany był również projekt pn. Partnerstwo na rzecz ochrony różnorodności biologicznej Gminy Kędzierzyn-Koźle, Gminy Ujazd oraz Nadleśnictwa Kędzierzyn - etap II tj. rewitalizacja parku zabytkowego Planty Miejskie w zakresie nasadzeń); 8) przyłączanie kolejnych budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej prowadzone przez miejski Zakład Energetyki Ciepłej; 9) realizacja przez Miejski Zarząd Budynków Komunalnych zadania pn. „Zmiana systemu ogrzewania w gminnych lokalach komunalnych”; 10) stałe prowadzenie przez Straż Miejską kontroli gospodarstw domowych pod kątem przestrzegania zakazu spalania odpadów. Uchwałą nr XLI/476/21 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 21 grudnia 2021 r. przyjęto „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kędzierzyn-Koźle na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2025-2028” wraz z „Prognozą oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kędzierzyn-Koźle na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2025-2028”.

Zgodnie z danymi Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska z 2022 roku na terenie gminy Kędzierzyn-Koźle znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- ⇒ obszar natura 2000 (Łęg Zdieszowicki) - kompleks dobrze zachowanych, lecz grądowiejących łągów jesionowo-wiązowych nad Odrą. Jedyne taki zachowany kompleks w tej części doliny Odry. Ostoja zlokalizowana jest na terenach zalewowej doliny Odry na najniższych terasach holocenijskich.,
- ⇒ użytki ekologiczne:
  - Oczko za składnicą – śródlądowe oczko wodne, miejsce wylęgu i przebywania ptactwa wodno - błotnego,
  - Ostożnik – eutroficzny zbiornik wodny, bagno, miejsce lęgowe ptactwa wodno - błotnego,
  - Kaczy Dół – śródlądowe bagno z oczkami wodnymi, miejsce lęgowe ptactwa wodno - błotnego,
  - Żabi Dół – bagno, trzcinowisko,

- Stara Odra – teren użytku ekologicznego obejmuje obszar starorzecza Odry. W granicach użytku ekologicznego występuje szereg rzadkich i zagrożonych siedlisk, ⇒ 53 pomniki przyrody (50 pojedynczych drzew, jedna aleja oraz dwa głązy narzutowe).¹⁵

Rysunek 1. Lokalizacja użytku ekologicznego Stara Odra

Źródło: Uchwała nr XXIX/317/20 Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Stara Odra”

¹⁵ <https://crfop.gdos.gov.pl/>, <https://bip.kedzierzynkozle.pl/artypkyl/283/2868/pomniki-przyrody>, dostęp: 12.01.2023 r.

Spośród 53 pomników przyrody w tabeli wskazano 10 zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji (podobszar Koźle).

Tabela 20. Pomniki przyrody na obszarze rewitalizacji

Lp.	nazwa	Lokalizacja i opis
1.	Dąb szypułkowy	Dąb na bulwarze nad Odrą przy ul. Łukasiewicza, obok zabytkowej Śluzy Koźle. Obwód pierśnicy: 538 cm, wysokość: 27 m, wiek ok.: 340 lat
2.	Dąb szypułkowy	Przy Domu Św. Karola, wiek: ok. 280 lat, obwód: 464 cm, wysokość: 23 m
3.	Dąb szypułkowy	Naprzeciwko budynków Poczty i Banku, wiek: ok. 190 lat, obwód: 344 cm, wysokość: 20 m
4.	Dąb szypułkowy	Naprzeciwko budynków Poczty i Banku, wiek: ok. 190 lat, obwód: 327 cm, wysokość: 19 m
5.	Platan klonolistny	Platan przy ul. G. Piramowicza 32, za budynkiem Urzędu Miasta, obok Straży Miejskiej. Obwód pierśnicy: 436 cm, wysokość: 38 m, wiek ok.: 110 lat
6.	Klon polny	Klon na Plantach za dawnym magazynem prochu przy ul. Konopnickiej. Obwód pierśnicy: 366 cm, wysokość: 24 m, wiek ok.: 230 lat
7.	Buk pospolity odm. Czerwono listnej	Buk obok Wydziału Spraw Obywatelskich na ulicy Planetorza 2. Obwód pierśnicy: 333 cm, wysokość: 22 m, wiek ok.: 160 lat
8.	Klon pospolity odm. Schwedlera	Drzewo rosnące na Kozielskiej Wyspie obok jazu piętrzącego wodę przy zabytkowej śluzie, pierwszej na odrzańskiej drodze wodnej. Obwód pierśnicy: 361 cm, wysokość: 23 m, wiek ok.: 200 lat
9.	Dąb szypułkowy	Park Zabytkowy Planty Koźła, przy wejściu od ul. Marii Konopnickiej, obok fragmentów twierdzy, wiek: ok. 260 lat, obwód: 423 cm, wysokość: 21 m
10.	Jesion pensylwański	Park Zabytkowy Planty Koźła, u podnóża skarpy drogi prowadzącej do BSP, wiek: ok. 160 lat, obwód: 300 cm, wysokość: 22 m

Źródło: <https://bip.kedzierzynkozle.pl/arttykul/283/2868/pomniki-przyrody>, dostęp: 12.01.2023 r., Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kędzierzyn-Koźle na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2025-2028" wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kędzierzyn-Koźle na lata 2021-2024 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2025-2028

Jakość powietrza

Informacje na temat jakości powietrza w Kędzierzynie-Koźlu zamieszczane są na: stronie internetowej Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle: www.kedzierzynkozle.pl (w zakładce „System Monitoringu Jakości Powietrza”) oraz bezpośrednio na stronie WIOŚ: www.opole.pios.gov.pl (w zakładce „Jakość powietrza atmosferycznego” – „Bieżące wyniki pomiarów”). Urząd Miasta Kędzierzyn-Koźle realizuje także dodatkowe badania jakości powietrza na obszarze miasta w ramach Miejskiego Systemu Zarządzania Jakością Powietrza w Kędzierzynie-Koźlu. Stan powietrza w mieście monitoruje 27 pyłomierzy. Uzyskane z nich dane na bieżąco można przeglądać na stronie internetowej: powietrze.kedzierzynkozle.pl. W 2021 roku w ramach monitoringu jakości powietrza prowadzonego przez GIOŚ na terenie Gminy Kędzierzyn-Koźle, stężenia zanieczyszczeń w powietrzu mierzone były na pięciu stacjach pomiarowych, znajdujących się przy ul. B. Śmiałego, ul. Kościuszki, ul. Ks. Opolskich, ul. Skarbowej oraz ul. Szkolnej. Na stacjach pomiarowych prowadzone były badania pyłu zawieszonego

PM10, pyłu zawieszonego PM2,5, tlenków siarki, tlenków azotu, ozonu, tlenku węgla, benzenu oraz zanieczyszczenia powietrza benzo(a)pirenem zawartym w pyłe zawieszonym PM10.

Do głównych źródeł zanieczyszczenia powietrza w Kędzierzynie-Koźlu zalicza się: 1) emisję antropogeniczną pochodzącą z sektora bytowo-komunalnego (emisja powierzchniowa); 2) emisję z transportu (emisja liniowa); 3) emisję z działalności przemysłowej (emisja punktowa); 4) napływy zanieczyszczeń z innych obszarów Polski i Europy.¹⁶

Wyniki pomiarów jakości powietrza w Kędzierzynie-Koźlu udostępnione przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w 2021 roku są zadowalające. Średnioroczne wartości stężeń dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i benzenu ze stacji monitoringu jakości powietrza zlokalizowanych w Kędzierzynie-Koźlu na ulicach: B. Śmiałego, Szkolnej, Kościuszki, Skarbowej, Ks. Opolskich wykazały, że wartości pomiarowe są na bardzo niskim poziomie. Również wyniki średniorocznych pomiarów pyłu PM10 i PM2,5 przeprowadzonych w 2020 roku (stacja pomiarowa na ul. B. Śmiałego) nie zostały przekroczone.¹⁷

Problemem dotyczącym jakości powietrza, na który zwracają uwagę mieszkańcy Kędzierzyna-Koźła oraz jego władze jest pojawianie się chwilowych wzrostów stężeń benzenu w powietrzu. W tym celu dokonano dodatkowych analiz jakości powietrza w mieście. Zaobserwowano, że okresowe wzrosty benzenu w powietrzu występują na terenach przemysłowych np. w dzielnicy Blachownia zwłaszcza w rejonach instalacji, w których transportowane są produkty, które po uwolnieniu emitują benzen.¹⁸ Dodatkowym problemem, na który zwrócono uwagę podczas badań jakościowych, prowadzonych w ramach przygotowania diagnozy, jest zabudowa jednorodzinna na obszarze rewitalizacji, gdzie głównym źródłem ciepła jest opalanie węglem, co generuje zanieczyszczenie powietrza.

Pogłębiona analiza jakości powietrza w mieście dokonana na podstawie uśrednionych wyników pomiarów jakości powietrza w okresie październik – luty 2018, 2019, 2020, 2021 (PM10 [mikrogramy/m³]) wskazuje, że na obszarze rewitalizacji istniały przekroczenia wartości pyłu PM10 we wskazanym okresie. Miało to miejsce w czterech lokalizacjach pomiaru, uściślając, kolejno na ulicach: Żeglarskiej 13 (średnia pomiaru 49,0), Kłodnickiej 23 (40,0) oraz Rynek 3 (38,7). Jednakże należy podkreślić, że nie są to najwyższe wartości, jakie odnotowano w Kędzierzynie-Koźlu we wskazanym czasie. Najwyższe wartości odnotowano na osiedlach: Rogi oraz Zachód.

Tabela 21. Uśrednione wyniki pomiarów jakości powietrza na obszarze rewitalizacji w okresie październik – luty 2018, 2019, 2020, 2021 (PM10 [mikrogramy/m³])*

Lp.	Lokalizacja pomiaru	Osiedle	Ulica	Średnia pomiaru
1	KK06 Stare Miasto - Biblioteka	Stare Miasto	Rynek 3	38,7
2	KK08 Kłodnica - Port	Kłodnica	Żeglarska 13	49,0

¹⁶ Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Gminy Kędzierzyn-Koźle do 2030 r.

¹⁷ Wyniki Pomiarów Uzyskanych w 2020 roku na Stacjach Monitoringu Jakości Powietrza w Województwie Opolskim, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Opolu GIOŚ 2021

¹⁸ Analiza wpływu warunków meteorologicznych na stężenia zanieczyszczeń na obszarze miasta Kędzierzyn-Koźle, GIOŚ 2020

Lp.	Lokalizacja pomiaru	Osiedle	Ulica	Średnia pomiaru
3	KK09 Kłodnica - Straż	Kłodnica	Kłodnicka 23	40,0
4	KK13 Pogorzelec - Szkoła 5	Pogorzelec	Kościuszki 41	27,9
5	KK14 Śródmieście - Żłobek 6	Śródmieście	1 Maja 7	22,0
6	KK15 Śródmieście - Manhatan	Śródmieście	Jana Pawła II 27	25,2
7	KK27 Śródmieście - MZEC	Śródmieście	Stalmacha 18	5,0

* Wyników pomiaru jakości powietrza na bazie funkcjonującego w mieście systemu wskaźników pomiarowych do losowo ustalonego okresu czasu (tj. dla dni: 31.10, 30.11, 31.12.2018 r.; 31.01, 28.02, 31.10, 30.11, 31.12.2019 r.; 31.01, 28.02, 31.10, 30.11, 31.12.2020 r.; 31.01, 28.02 oraz 31.10, 30.11, 31.12.2021 r., dane z godz. 21.00)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle

Stan jakości powietrza na Podobszarze Koźle jest bardziej problematyczny niż na Podobszarze Centrum. Najpoważniejsza sytuacja dotyczy jednak Podobszaru Koźle Koszary, który znajduje się najbliżej punktu pomiarowego KK05 przy PSP nr 12.

Stan wód powierzchniowych

Najważniejszym ciekim gminy Kędzierzyn-Koźle jest Odra przepływająca z południa na północ przez zachodnią część miasta. Od zachodu, lewobrzeżnie zasilają ją w granicach miasta tylko drobne cieki, takie jak: Lineta i Golka. Od wschodu, prawobrzeżnie dopływa rzeka Kłodnica oraz włączają się dwa kanały Kłodnicki (stary, obecnie ślepy odcinek) i Gliwicki. Najważniejszym w granicach gminy dopływem Kłodnicy jest rzeka Młynówka. Mniejszy dopływ stanowi Potok Lenartowicki (Potok Cisowa). Odnogą Kanału Gliwickiego jest Kanał Kędzierzyński. Fragmenty nieczynnego już Kanału Kłodnickiego istnieją nadal w głębi miasta, przy korycie Kłodnicy.

Prowadzone na przestrzeni lat analizy Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska dotyczące stanu i jakości wód powierzchniowych wskazują na zły stan wód w Kędzierzynie-Koźlu. Wyniki klasyfikacji i oceny jakości wód w latach 2014-2019 zaprezentowane w tabeli potwierdzają tendencję do utrzymywania się złej jakości stanu wód w gminie. Uwzględniając przebieg cieków wodnych, największe oddziaływanie tego problemu dotyczy Podobszaru Koźle.

Tabela 22. Wyniki klasyfikacji i oceny stanu JCWP* obejmujących teren Gminy Kędzierzyn-Koźle w latach 2014-2019

nazwa	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP
Kłodnica od Dramy do ujścia – ppk Kłodnica - ujście do Odry	zły	poniżej dobrego stanu	zły
Odra od wypływu ze zb. Polder Buków do Kanału Gliwickiego – ppk Odra –Kłodnica, poniżej ujścia Kłodnicy	słaby	poniżej dobrego stanu	zły
Odra od Kanału Gliwickiego – ppk Odra Obrowiec	zły	poniżej dobrego stanu	zły
Kanał Gliwicki – ppk Kanał Gliwicki – Kędzierzyn-Koźle (Kłodnica)	brak możliwości klasyfikacji	poniżej dobrego stanu	zły
Kanał Kędzierzyński – ppk Kanał Kędzierzyński – ujście do Kanału Gliwickiego	brak możliwości klasyfikacji	poniżej dobrego stanu	zły

nazwa	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP
Olszówka – ppk Olszówka – ujście do Odry, Koźle	dobry	-	brak możliwości dokonania oceny

*JCWP - Jednolite części wód zostały wyznaczone, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną, która definiuje je jako: oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych

Źródło: Klasyfikacja i ocena stanu JCWP za lata 2014-2019, GIOŚ

Zanieczyszczenia powierzchni ziemi

Obszar rewitalizacji cechuje występowanie historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi. Jedynie w podobszarze Śródmieście Południe oraz Koźle Koszary nie odnotowuje się wspomnianych zanieczyszczeń.

Tabela 23. Występowania historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi na obszarze rewitalizacji

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Występowania historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi
Podobszar Rewitalizacji Koźle		
1.	Stare Miasto	tak
	Kłodnica Zachód	tak
Podobszar Rewitalizacji Centrum		
2.	Pogorzelec	tak
	Śródmieście Południe	brak danych na ten temat
Podobszar Rewitalizacji Koźle Koszary		
3.	Koźle Koszary	brak danych na ten temat

Źródło: Dane nt. historycznych potencjalnych lub potwierdzonych zanieczyszczeń powierzchni pozyskane z bazy danych GDOŚ

Na obszarze rewitalizacji zlokalizowano w dwóch miejscach nielegalne składowiska odpadów, mowa tutaj o ulicach: Chełmońskiego oraz Portowej.

Tabela 24. Lokalizacja nielegalnych składowisk odpadów na obszarze rewitalizacji

Jednostka delimitacyjna	Nielegalnie składowane odpady	Lokalizacja (ulica)
KŁODNICA ZACHÓD	ok. 435 pojemników 100 l z niebezpiecznymi odpadami ciekłymi	Ul. Chełmońskiego
STARE MIASTO	ok. 638 szt. 1000 l mauzerów z ciekłymi odpadami niebezpiecznymi	Ul. Portowa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle

Nagromadzenie odpadów azbestowych na obszarze rewitalizacji nie cechuje wysoki stopień występowania w odniesieniu do ogólnej sytuacji w Kędzierzynie-Koźlu, gdzie w 2021 roku było 3 605 284 kg odpadów azbestowych, z czego 6,0% zlokalizowanych było na obszarze rewitalizacji. Największym nagromadzeniem odpadów azbestowych na mieszkańca w 2021 roku charakteryzowały się następujące ulice z Podobszaru Rewitalizacji Koźle: Kowalska (163 kg), Szymanowskiego (75 kg) oraz ulice z Podobszaru Rewitalizacji Centrum: Aleja Jana Pawła II (485 kg), Towarowa (100 kg).

Tabela 25. Występowanie odpadów azbestowych na obszarze rewitalizacji

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Odpady azbestowe ogółem 2021 (kg)	Odpady azbestowe ogółem na mieszkańca 2021 (kg)
Podobszar Rewitalizacji Koźle			
1.	Stare Miasto	18 735	6
	Kłodnica Zachód	41 625	28
Podobszar Rewitalizacji Centrum			
2.	Pogorzelec Wschód	56 035	11
	Śródmieście Południe	100 000	16
Podobszar Rewitalizacji Koźle Koszary			
3.	Koźle Koszary	300	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle

Hałas

Głównym zagrożeniem klimatu akustycznego w Kędzierzynie-Koźlu jest hałas komunikacyjny, szczególnie drogowy. Wpływ na klimat akustyczny ma także hałas kolejowy oraz przemysłowy, jednakże ich znaczenie jest zdecydowanie mniejsze.

W 2020 roku w Kędzierzynie-Koźlu w dwóch punktach pomiarowych (na ulicy B. Chrobrego i Kłodnickiej) zostały przeprowadzone pomiary hałasu drogowego krótkookresowego, normy hałasu nie zostały przekroczone. Mieszkańcy odczuwają jednak uciążliwość tego problemu (zwłaszcza w budynkach zlokalizowanych bezpośrednio przy ul. Kłodnickiej, gdzie mieści się chociażby siedziba Rady Osiedla Kłodnica Dom Kultury).

Jeżeli chodzi o hałas kolejowy, to na terenie Kędzierzyna-Koźla znajduje się 11 linii kolejowych obsługujących ruch pasażerski i towarowy. Linie, które są głównym źródłem hałasu kolejowego, to: 1) linia nr 136 Kędzierzyn Koźle – Opole Groszowice, 2) linia nr 137 Katowice – Legnica, 3) linia nr 151 Kędzierzyn Koźle – Chałupki. Linie kolejowe przebiegają zarówno przez podobszar Koźle jak i Centrum. W przypadku hałasu przemysłowego, to jest on generowany głównie przez duże zakłady przemysłowe.¹⁹

Niemal na wszystkich podobszarach rewitalizacji występują potencjalne źródła hałasu, wyjątek stanowi Podobszar Koźle Koszary. Dodatkowo należy wskazać także, że w jednostce delimitacyjnej Kłodnica Zachód obecne jest sąsiedztwo terenów przemysłowych.

Tabela 26. Występowanie źródeł hałasu na obszarze rewitalizacji

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Potencjalne źródło hałasu	Sąsiedztwo terenów przemysłowych
Podobszar Rewitalizacji Koźle			
1.	Stare Miasto	tak	-
	Kłodnica Zachód	tak	tak
Podobszar Rewitalizacji Centrum			

¹⁹ Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Gminy Kędzierzyn-Koźle do 2030 r. wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Gminy Kędzierzyn-Koźle do 2030 r.

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Potencjalne źródło hałasu	Sąsiedztwo terenów przemysłowych
	Pogorzelec Wschód	tak	-
	Śródmieście Południe	tak	-
	Podobszar Rewitalizacji Koźle Koszary		
3.	Koźle Koszary	-	-

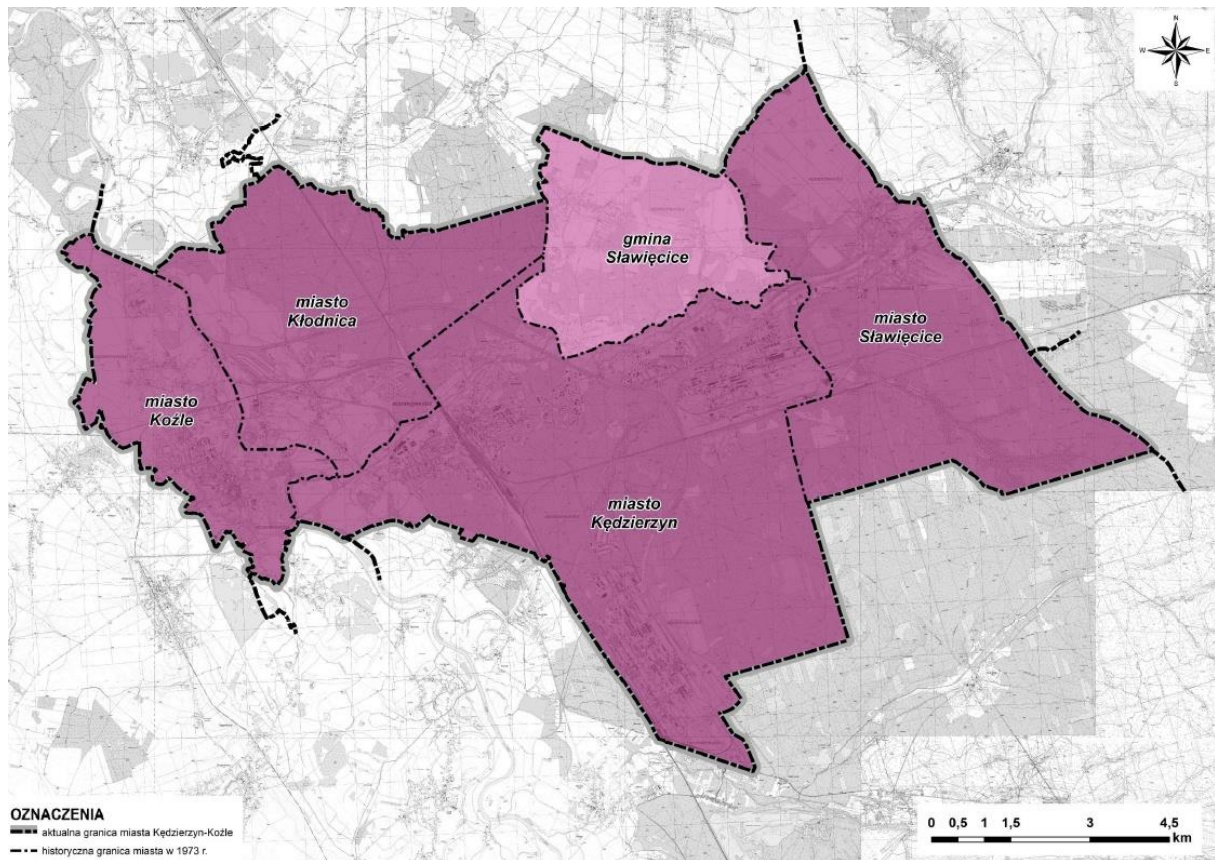
Źródło: Analiza danych przestrzennych dot. przebiegu linii kolejowych oraz dróg krajowych i wojewódzkich w Kędzierzynie-Koźlu, Analiza danych przestrzennych dot. występowania terenów oznaczonych literą P w SUIKZP

2.4. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Rys historyczny

Miasto powstało w 1975 z połączenia czterech osobnych jednostek administracyjnych: Kędzierzyna (obejmującego m.in. dzisiejsze Śródmieście i Pogorzelec), Koźła (dzisiejsze Stare Miasto), Sławęcice i Kłodnicy. To zdeterminowało problemy, z którymi się do dzisiaj mierzą mieszkańcy. Miasto położone jest nad Odrą, tu w Koźlu, znajdował się jeden z największych portów rzecznych w Polsce. Prawie połowę powierzchni miasta pokrywają lasy, a poszczególne osiedla znacznie oddalone są od siebie.

Rysunek 2. Struktura administracyjna zespołu miejskiego w 1973 roku.

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Kędzierzyn-Koźle

Pierwsze osadnictwo na terenie dzisiejszego Kędzierzyna-Koźła miało miejsce w VIII i IX wieku, kiedy tereny górnej Odry zostały skolonizowane przez słowiańskie plemiona Opolan i Gołszyc. Najstarszą częścią Kędzierzyna-Koźła jest **Koźle**, które jako gród obronny pierwszy raz zostało wspomniane w Kronice Galla Anonima z 1104 roku. Gród obronny przekształcił się w gród kasztelański, który w 1281 roku otrzymał prawa miejskie na prawie niemieckim. Lokalizacja grodu nie była przypadkowa – w tym miejscu przecinały się szlaki handlowe z Opawy do Opola i Wrocławia oraz z Pragi do Bytomia i Krakowa. Ponadto położenie na wzniesieniu nad brzegiem Odry w otoczeniu podmokłych i bagnistych terenów zapewniało bezpieczeństwo i ułatwiało ewentualną obronę grodu, a później miasta. Dodatkowo w pobliżu miasta istniała możliwość dogodnego przepłynięcia się przez rzekę.

Koźle korzystając ze swojego strategicznego położenia rozwijało się jako lokalny ośrodek handlu i rzemiosła. Do początków wieku XVI w Koźlu powstał murowany ratusz oraz odbudowano zamek z wieżą i basztą obronną, zaś samo miasto liczyło 1 800 mieszkańców i 235 domów. Rozwój miasta został przerwany przez wojnę trzydziestoletnią, kiedy miasto zostało kilkakrotnie spalone, zaś dotychczasowi mieszkańcy zostali zmuszeni do ucieczki.

Z racji strategicznego położenia Koźła w 1738 roku Austriacy założyli tutaj twierdzę obronną – miasto zostało otoczone umocnieniami ziemnymi. W 1741 roku w trakcie wojny o sukcesję austriacką miasto zostało zdobyte przez Prusaków, a dwa lata później z rozkazu króla pruskiego Fryderyka II rozpoczęto wznoszenie nowej twierdzy kozielskiej. Wyburzono stare umocnienia i zaczęto budowę nowych fortyfikacji na kształcie gwiazdy pięcioramiennej.

Koźle było miejscem walk pomiędzy Prusami i Austrią podczas II wojny śląskiej i wojny siedmioletniej. Decyzja o zlokalizowaniu w Koźlu twierdzy na ponad sto lat przesądziła o losach miasta. Twierdza nadała miastu wojskowy charakter i praktycznie zatrzymała jego rozwój. Bombardowanie twierdzy podczas wielokrotnych oblężeń powodowało znaczne zniszczenia tkanki miejskiej, której odbudowa i rozbudowa były ograniczane przez mury otaczające miasto. Dziś na terenie podobszaru Koźle znajdują się liczne pozostałości zabudowy pofortecznej, wymagające dla przywrócenia świetności, dużych nakładów finansowych. Po I wojnie światowej na Górnym Śląsku odbył się plebiscyt, który miał rozstrzygnąć o przynależności tych terenów do Niemiec bądź Polski. Zgodnie z jego wynikiem, pomimo walk podczas III Powstania Śląskiego, powiat kozielski wcielono do Republiki Weimarskiej. Pod rządami niemieckimi w mieście trwał rozwój gospodarczy, który przekładał się na wzrost liczby ludności – w 1929 roku Koźle miało 8 169 mieszkańców, zaś w 1939 roku mieszkało tutaj 13 321 osób. W obrębie Koźła funkcjonują obecnie 4 osiedla mieszkaniowe. Mieszczą się tu siedziby: Urzędu Miasta, Komendy Powiatowej Straży Pożarnej, Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej, Powiatowego Urzędu Pracy, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej. W Koźlu przez lata funkcjonował duży dworzec autobusowy świadczący usługi transportowe dla mieszkańców całego powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego, dziś jego rola została mocno ograniczona.

Kłodnica po raz pierwszy jest wzmiankowana w zapiskach z 1260 roku, kiedy została nadana biskupowi wrocławskiemu. Znaczącym aspektem wpływającym na rozwój miejscowości było bliskie sąsiedztwo Twierdzy Koźle. Z tego względu Kłodnica często stanowiła miejsce stacjonowania wojsk prowadzących oblężenie twierdzy. Czynnikiem, który spowodował nagły rozwój miejscowości były duże inwestycje infrastrukturalne: budowa Kanału Kłodnickiego wraz z portem rzeczny oraz w późniejszych latach budowa bocznic kolejowej z rozwijającego się obok Kędzierzyna. W 1792 roku rozpoczęto budowę Kanału Kłodnickiego, który miał służyć transportowi węgla z kopalni w Zabrze i Chorzowie. Kanał został ukończony w 1822 roku. W 1873 roku podjęto decyzję o likwidacji twierdzy kozielskiej, co umożliwiło rozwój gospodarczy miasta, który jeszcze przyspieszył po otwarciu portu rzeczny na Odrze w 1908 roku. Budowa portu spowodowała powstanie w jego pobliżu fabryk przemysłowych wytwarzających m.in. celulozę i spirytus. Na początku XX w. Kłodnica stała się miejscem zamieszkania dla robotników pracujących w fabrykach i porcie. Powstawały nowe osiedla, a w 1918 roku w Kłodnicy utworzono parafię niezależną od parafii w Koźlu. W latach 1934-1938 wybudowano nowy Kanał Gliwicki, który przejął rolę niewydolnego już Kanału Kłodnickiego. Stopniowo ku upadkowi chyliły się fabryki i port, który ostatecznie upadł w wyniku przemian gospodarczych w 1989 r. Osiedle straciło na znaczeniu. Zdekaptalizowała się zabudowa mieszkaniowa zwłaszcza w starej części Kłodnicy a także stadion sportowy. Nieczynny jest basen, który jak wspominają mieszkańcy budowany był wspólnymi siłami mieszkańców i przyciągał mieszkańców z całego Koźła. Dziś osiedle jest łącznikiem pomiędzy Koźlem

a Kędzierzynie. Nadzieją na ożywienie osiedla może być rozpoczęta kilka lat temu inwestycja ponownego uruchomienia portu, prowadzona przez inwestora prywatnego. Pierwsze źródła pisane wspominają o **Kędzierzynie** w 1283 roku, kiedy wydano zezwolenie na lokację wsi na prawie niemieckim. Przełom XVIII i XIX w. to okres, w którym dzięki dużym inwestycjom infrastrukturalnym rozpoczął się szybki rozwój gospodarczy i ludnościowy Kędzierzyna. Największy wpływ na sytuację miasta miała budowa Kanału Kłodnickiego i uruchomienie w 1845 roku linii kolejowej Opole – Gliwice, w kolejnych latach uruchomiono połączenia kolejowe do Raciborza i Nysy. W Kędzierzynie została ulokowana stacja kolejowa (Koźle-Kędzierzyn) obsługująca powyższe połączenia. Działalność stacji kolejowej wpłynęła korzystnie na rozwój wsi Kędzierzyn, której mieszkańcy zaczęli trudnić się obsługą transportu kolejowego i wodnego. Ciągły rozwój Kędzierzyna jako węzła transportowego pociągnął za sobą wzrost liczby ludności. Czas rozwoju gospodarczego Kędzierzyna był również czasem zmiany charakteru miejscowości z wiejskiego na bardziej miejski: powstawały kamienice, nowe budynki administracyjne. W trakcie II wojny światowej w okolicach Kędzierzyna, rozpoczęto budowę zakładu wytwarzającego syntetyczne paliwa płynne (benzynę dla samolotów i olej napędowy) co dało początek przemysłowi chemicznemu w tej części miasta. Przemysł chemiczny, dzięki powojennym decyzjom władz, został odbudowany na tym terenie stając się motorem napędowym rozwoju Kędzierzyna. Dziś myśląc o Kędzierzynie mamy na myśli tereny położone po obu stronach linii kolejowej, z jednej strony ograniczone osiedlem Kłodnica z drugiej zaś Kanałem Gliwickim.

Miasto Kędzierzyn-Koźle powstało oficjalnie 15 października 1975 roku. Kolejnym ważnym etapem w historii miasta były przemiany ustrojowe 1989 roku. W ich wyniku musiało nastąpić dostosowanie państwowych przedsiębiorstw działających na obszarze miasta do standardów rynkowych opartych na wolnej konkurencji.²⁰

Uwarunkowania lokalizacyjne

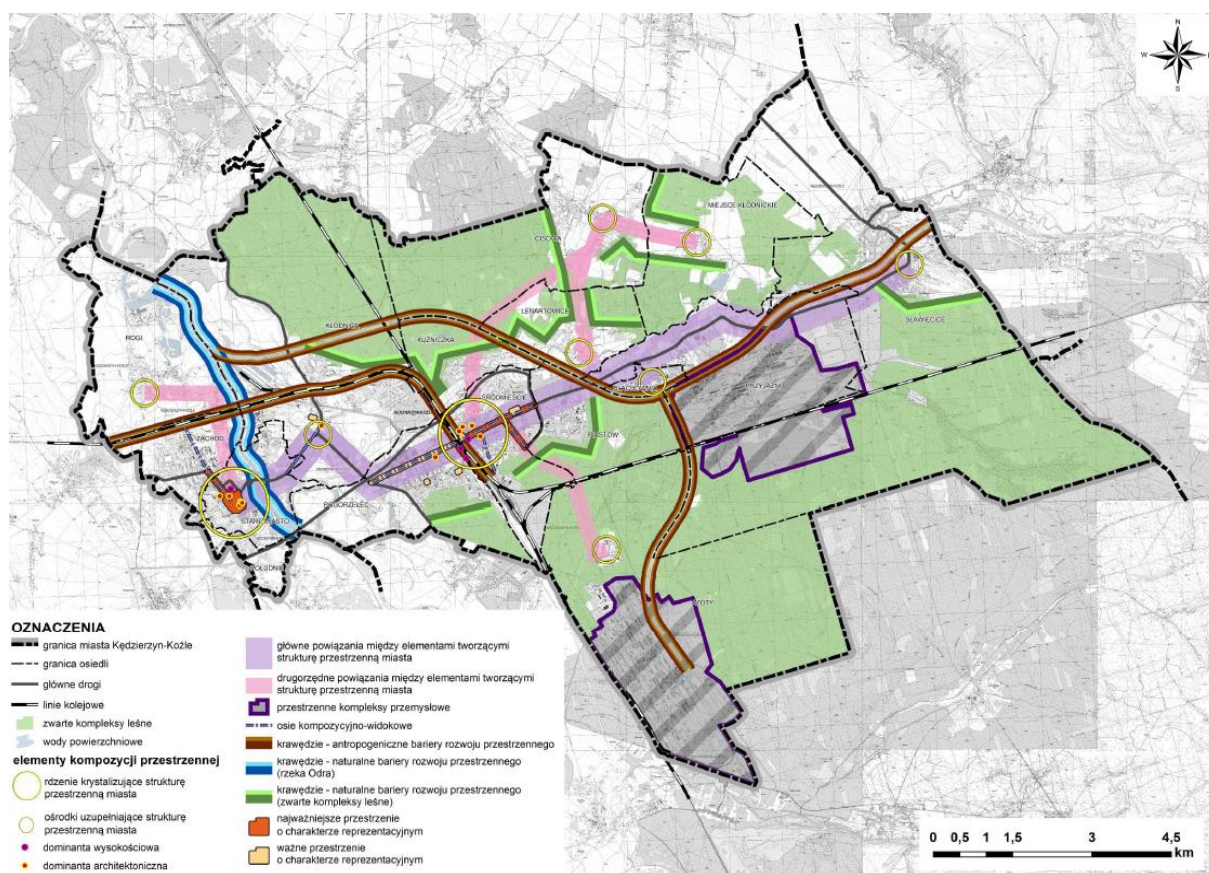
Współczesny kształt Kędzierzyna-Koźła jest w głównej mierze wynikiem formalnej decyzji administracyjnej. Głównym czynnikiem dyktującym utworzenie zespołu miejskiego było usprawnienie rozwoju lokalnego przemysłu.

---

²⁰ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Kędzierzyn-Koźle; 2019 rok

Rysunek 3. Kompozycja przestrzenna miasta Kędzierzyn-Koźle

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Kędzierzyn-Koźle

Za naturalną barierę należy uznać rzekę Odrę oraz zwarłe kompleksy leśne. Do antropogenicznych barier rozwoju przestrzennego zaliczyć należy linie kolejowe (szczególnie na obszarze zabudowanym) oraz Kanał Gliwicki i Kędzierzyński. Istotne znaczenie dla rozwoju miasta mają również kompleksy przemysłowe, na terenie miasta wyróżniono dwa takie: zakłady chemiczne Grupa Azoty oraz JMP Holding S.A, który ma swoje korzenie w dawnych Zakładach Chemicznych Blachownia.

Proces, który doprowadził do powstania dzisiejszego miasta Kędzierzyn-Koźle, znajduje swoje odzwierciedlenie w strukturze przestrzennej zespołu miejskiego. Konsekwencją połączenia odrębnych przestrzennie jednostek osadniczych w jeden twór jest brak jednego, wykształconego centrum ogólnomiejskiego. Jednakże liczne związki funkcjonalne i potencjał rozwojowy poszczególnych osiedli doprowadził do wytworzenia się dwóch przestrzeni centralnych, które w strukturze miasta pełnią ważną, choć stosunkowo odmienną rolę. Dwurdzeniową strukturę centrum miasta tworzą „ośrodek staromiejski” w obrębie osiedla Stare Miasto oraz „ośrodek śródmiejski” w granicach osiedla Śródmieście. Obydwa ośrodki różni historyczna geneza oraz cechy, które świadczą o koncentracji funkcji centrotwórczych na ich obszarze. W przypadku obydwu ośrodków dominującą funkcją jest handel. Cechą charakterystyczną „ośrodka staromiejskiego” jest tradycyjny wymiar przestrzeni, jako miejsca o znaczeniu kulturowym, z centralnie wydzielonym rynkiem. Istotna jest również obecność funkcji administracyjnej w postaci obiektu: Urzędu Miasta. Granice centrum Starego Miasta są stosunkowo wyraźnie zarysowane w przestrzeni, czego przyczyną należy upatrywać w średniowiecznej lokacji miasta oraz późniejszym jego przekształceniu w twierdzę. Zabytkowy układ urbanistyczny jest ponadto chroniony poprzez wpis do rejestru zabytków. „Ośrodek śródmiejski” ma z kolei bardziej

nowoczesny charakter, z bogatszym przekrojem usług oraz innych obiektów użyteczności publicznej. Centrum Śródmieścia nie posiada również sztywno zdefiniowanych granic. Przestrzeń centralna, której oś stanowi Aleja Jana Pawła II, ulega rozmyciu w miarę oddalania się od głównej ulicy.²¹ Zatem obszar rewitalizacji cechuje się koncentracją funkcji mieszkaniowych, komercyjnych, biurowych, administracyjnych oraz edukacyjnych, a także nagromadzeniem obiektów sportowych, rekreacyjnych oraz kulturalnych. Stanowi centrum komunikacyjne w przestrzeni miejskiej, posiada także zabytkową zabudowę, mieści się tu siedziba Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego.

Przestrzenie publiczne

Na potrzeby opracowania pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji przeprowadzono sondaż uliczny, który pozwolił na rozpoznanie problemów i potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie zagospodarowania przestrzeni publicznych. Mieszkańcom Kędzierzyna-Koźła brakuje na obszarze rewitalizacji głównie infrastruktury drogowej (wyremontowanych chodników oraz dróg), infrastruktury rekreacyjnej (placów zabaw, ławek itp.), uporządkowania terenu oraz zagospodarowania go poprzez sadzenie zieleni. Zgłaszano także brak i potrzebę tworzenia na obszarze rewitalizacji punktów usługowych oraz gastronomicznych (restauracji, kawiarni, itp.).

Na ocenę stanu placów zabaw mają wpływ takie czynniki jak: wyposażenie placu zabaw (ilość urządzeń zabawowych, wiek urządzeń), wielkość placu zabaw, lokalizacja na terenie miasta (w pobliżu drogi publicznej czy też w parku miejskim), dodatkowe wyposażenie (urządzenia siłowni zewnętrznej, zestawy street workout). W Kędzierzynie-Koźlu jest 36 placów zabaw, 8 z nich wymaga modernizacji, a aż 3 mieszczą się na obszarze rewitalizacji przy ulicach. Lwowska – Planty, Bończyka - Piramowicza, . Korczaka - Piotra Skargi. Modernizacji wymaga także plac dedykowany psom, zlokalizowany na ulicy Miłej-al. Jana Pawła II.

Tabela 27. Liczba placów zabaw wymagających modernizacji

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Liczba placów zabaw wymagających modernizacji
Podobszar Rewitalizacji Koźle		
1.	Stare Miasto	2
	Kłodnica Zachód	0
Podobszar Rewitalizacji Centrum		
2.	Pogorzelec Wschód	1
	Śródmieście Południe	1 (plac zabaw dla psów)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle

²¹ Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Kędzierzyn-Koźle; 2019 rok

Dziedzictwo kulturowe

W celu zapewnienie ochrony zabytków dziedzictwa kulturowego w Kędzierzynie-Koźlu został przyjęty „Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Kędzierzyn-Koźle na lata 2021–2024”. W ramach realizacji Programu w 2021 roku podejmowano działania w zakresie dofinansowania prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, położonych na terenie miasta Kędzierzyn-Koźle.

W Kędzierzynie-Koźlu zlokalizowane są liczne zabytki, które stanowią niewątpliwy walor dla miasta. Przede wszystkim należy podkreślić, że Podobszar rewitalizacji Koźle Koszary, gdzie zlokalizowane są budynki pokoszarowe: pięć budynków mieszkalnych, kasyno, kantyna, budynki gospodarcze (stajnie, warsztat samochodowy, chlew) oraz dwa place apelowe jest wpisany na listę zabytków jest wpisany do Gminnej Ewidencji Zabytków pod numerem 392.

Zdjęcie 1. Widok podobszaru rewitalizacji Koźle Koszary

Źródło: materiały Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle

Zdjęcie 2. Widok podobszaru rewitalizacji Koźle Koszary

Źródło: materiały Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle

Zdjęcie 3. Widok podobszaru rewitalizacji Koźle Koszary

Źródło: materiały Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle

Badanie jakościowe przeprowadzone na potrzeby diagnozy obszaru rewitalizacji pozwala na uwidocznienie problemu złego stanu obiektów zabytkowych na badanym terenie. Przede wszystkim dotyczy to Podobszaru Rewitalizacji Koźle, gdzie z racji historycznego charakteru tej części miasta znajduje się ich największe nagromadzenie. Znajdują się zabytki wymagające szczególnej interwencji

i uwagi, mowa tutaj chociażby o obszarze „dzielnicy” Koźle Port. Mamy tu do czynienia z zabudową wielorodzinną kamienic oraz obiektami związanymi typowo z obsługą portu, obiekty te są w bardzo złym stanie technicznym. Natomiast jeśli chodzi o potencjał dziedzictwa kulturowego Kędzierzyna-Koźła, jest on znacznie większy niż eksponowany i wykorzystywany aktualnie. Główny potencjał dziedzictwa kulturowego miasta stanowią: Kanał Kłodnicki, Kanał Gliwicki, Twierdza Kozielska, Zamek Kozielski z Podzamczem, Koszary z dwoma placami defiladowymi przy ul. Synów Pułku, obiekty związane z Twierdzą - budynek Prochowni przy ul. Garncarskiej, budynki dawnych Koszar przy ul. Targowej, budynek Komendantury przy ul. Sybiraków, kościół pod wezwaniem św. Zygmunta, z nowszych obiektów to: budynek Sądu, który stanął na zrębach dawnego browaru, budynek Caritasu, a niegdyś szpitala przy ul. Piramowicza. Bariery w realizacji działań na rzecz ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego są przede wszystkim: forma własności obiektów zabytkowych, bariery proceduralne, finansowe, a także brak świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.

Zdjęcie 4. Widok nieczynnego portu (Kłodnica Zachód)

Źródło: materiały Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle

Zdjęcie 5. Widok nieczynnego portu (Kłodnica Zachód)

Źródło: materiały Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle

W tabeli przedstawiono zabytki dziedzictwa materialnego.

Tabela 28. Nazwy najcenniejszych zabytków na obszarze rewitalizacji

nazwa zabytku	opis	lokalizacja na OR
Kościół pw. św. Zygmunta i św. Jadwigi Śląskiej	Kościół jest trójnawowy, pseudohalowy, z prezbiterium zamkniętym trójbocznie. W najstarszej części kościoła, w kaplicy NMP, znajduje się obraz Matki Boskiej Kozielskiej z połowy XV w., należący do grupy tzw. „Madonn Piekarskich”. Naprzeciw kaplicy znajduje się krypta członków rodziny von Oppersdorff, z bogatą dekoracją renesansową, mieszcząca trzy cynowe trumny z przełomu XVI i XVII w.	PODOBSZAR KOŹLE
Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	Świątynia powstała w latach 1751– 1753. Kościół wzniesiono w stylu barokowym. Przylega do niego budynek dawnego klasztoru Franciszkanów. Sekularyzowany w 1810 r., w czasach wojen napoleońskich był użytkowany na potrzeby armii. W 1930 r. został konsekrowany, po wcześniejszym przeprowadzeniu gruntownego remontu. Po II wojnie światowej kościół został upaństwowiony.	PODOBSZAR KOŹLE
Kościół pw. św. Mikołaja	Kościół neogotycki, wzniesiony w latach 1901–1902 w formie trójnawowej hali z krótkim transeptem i trójbocznie zamkniętym prezbiterium. W transepcie znajdują się witraże z wizerunkami św. Jerzego i św. Mikołaja. We wnętrzu pierwotny drewniany ołtarz neogotycki został zastąpiony w 1938 r. nowym, wykonanym z drewna i metalu, z figurą św. Mikołaja i płaskorzeźbami przedstawiającymi głowy 12 apostołów oraz czterema płaskorzeźbionymi scenami z życia Chrystusa.	PODOBSZAR CENTRUM

nazwa zabytku	opis	lokalizacja na OR
Kościół ewangelicko-augsburski	Kościół neogotycki, wzniesiony w latach 1902–1903. Murowany z cegły, z cokołem z łamanego kamienia wapiennego. Jednonawowy, o korpusie trójprzęsłowym, krytym dachem dwuspadowym. Prezbiterium jednoprzęsłowe, zamknięte prostokątnie, kryte dachem trójspadowym. Na osi głównej do korpusu przylega wieża.	PODOBSZAR CENTRUM
Zespół budynków zajmowany obecnie przez Miejski Zakład Komunikacyjny w Kędzierzynie-Koźlu	Neogotycki kompleks kilku budynków datowany na lata 1880-1995. Mieściła się tu spirytusownia i wytwórni tłoczek lnianych, następnie przetwórnia warzyw i owoców. Po wojnie kompleks budynków został przejęty przez państwo i przekazany do użytku Miejskiemu Przedsiębiorstwu Komunikacyjnemu. Budynki wchodzące w skład zespołu zajmowanego obecnie przez Miejski Zakład Komunikacyjny w Kędzierzynie-Koźlu wpisane są do Gminnej Ewidencji Zabytków.	PODOBSZAR CENTRUM
Kościół pw. Matki Bożej Bolesnej	Kościół wzniesiony został w stylu eklektycznym w 1928 r. Na osi głównej, wpisana w elewację frontową usytuowana jest masywna wieża.	PODOBSZAR KOŹLE
Zespół klasztorny oo. Franciszkanów	Obecny zespół klasztorny, pochodzący z XVIII–XIX w., został wzniesiony w obrębie staromiejskiego układu, ok. 50 m na płd.-wsch. od Rynku. Składa się on z kościoła pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny oraz budynku klasztoru.	PODOBSZAR KOŹLE
Zespół fortyfikacji fryderycjańskich	Zespół obiektów i budowli, które zachowały się po istniejącej twierdzy Koźle. Powstanie twierdzy datuje się na początek XVIII w. – powstała wówczas austriacka twierdza kleszczowa. W 1744 r., pod panowaniem króla pruskiego Fryderyka II, nastąpiła rozbudowa twierdzy. Największych przekształceń dokonano w okresie od połowy XVIII do pierwszych lat XIX w., powstały wówczas liczne budowle forteczne, a umocnienia twierdzy zyskały narys pięcioramiennej gwiazdy. W 1873 r. Koźle utraciło status twierdzy, a zabudowania forteczne były likwidowane bądź adaptowane do nowych funkcji. Zachowały się m.in. obwód wału głównego, zewnętrzna fosa oraz fragmenty fosy głównej, trzy śluzy, Reduta Kłodnicka, fragmenty Reduty Orlej, fort im. Fryderyka Wilhelma, a także prochownie, wartownie i koszary. Twierdza pomimo znacznych przekształceń zachowała swój oryginalny kształt.	PODOBSZAR KOŹLE
Budynek Urzędu Miasta	Zbudowany w latach 1909–1910 w stylu eklektycznym. Murowany, ze skromnym detalem architektonicznym. Założony na planie zbliżonym do litery „C”, trójkondygnacyjny (trzecia kondygnacja to współczesna nadbudowa), podpiwniczony. Dominantę architektoniczną fasady stanowi czterokolumnowy portyk umieszczony w nieznacznym ryzalicie środkowym. Kolumny w typie tokańskim dźwigają uproszczone belkowanie, na którym wspiera się ażurowa balustrada balkonu. Budynek pierwotnie posiadał wysoki dach mansardowy kryty dachówką ceramiczną, z lukarnami i półszczytami nad ryzalitami bocznymi oraz szczytami pełnymi w ryzalitech środkowych.	PODOBSZAR KOŹLE
Budynek Miejskiego Ośrodka Kultury	Zbudowany w latach 30. XX w. jako kasyno wojskowe. Usytuowany w obrębie plant. Murowany z cegły otynkowany ze skromną dekoracją w stylu modernistycznym.	PODOBSZAR KOŹLE

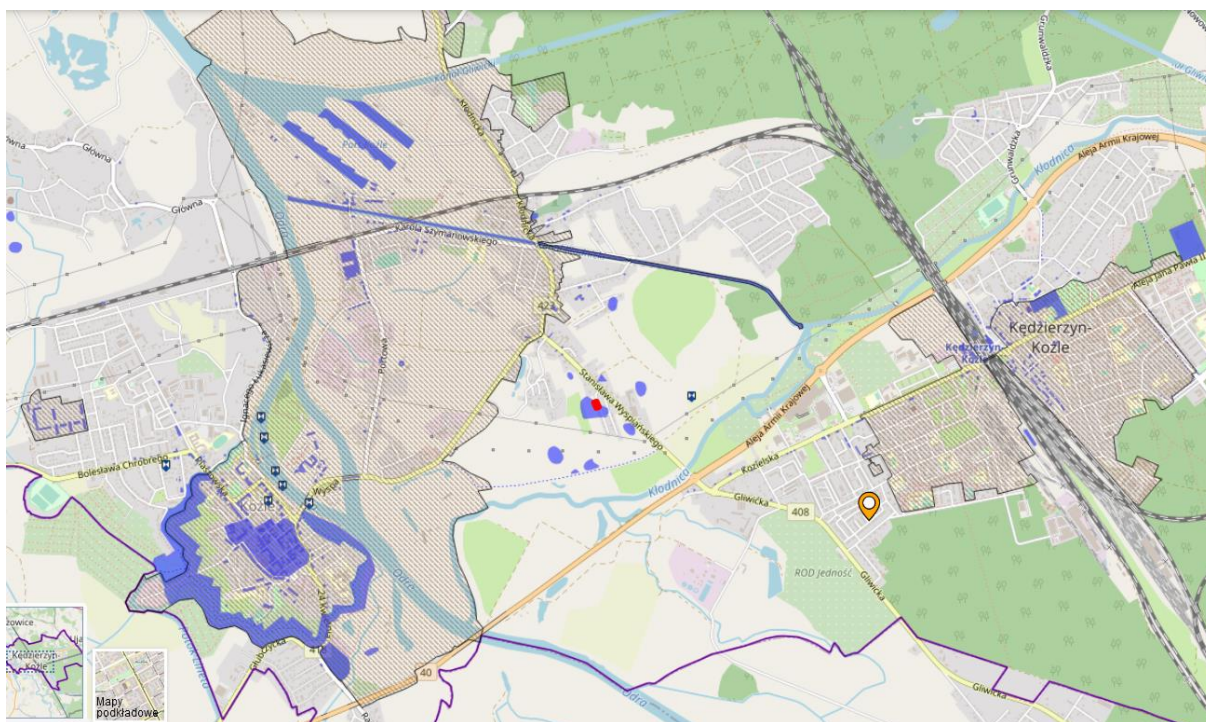
nazwa zabytku	opis	lokalizacja na OR
Budynek mieszkalny (Grzegorza Piramowicza 17)	Zbudowany na przełomie XIX i XX w. w stylu historyzującym z elementami neogotyku. Murowany z tynkową dekoracją architektoniczną. Złożony z dwóch budynków usytuowanych prostopadle względem siebie i połączonych łącznikiem.	PODOBSZAR KOŹLE
Kanał Kłodnicki	Ważny zabytek techniki o dużym znaczeniu transportowym w XIX w., powstawał z przerwami w latach 1790–1834. W 1937 r. Kanał został unieruchomiony, a w części jego łóżyska zbudowano Kanał Gliwicki. Kanał Kłodnicki obecnie zachował się jedynie we fragmencie, razem z sześcioma śluzami (nie wszystkie istnieją).	PODOBSZAR KOŹLE
Budynek Starostwa Powiatowego	Pierwotnie był to ratusz. Budowę obiektu rozpoczęto w 1911 r., a już po roku w 1912 budynek został ukończony. W tym kilkukondygnacyjnym obiekcie z użytkowym poddaszem i niską wieżą zegarową znajdowały się: na parterze biura urzędu gminy i sala posiedzeń, na pierwszym piętrze i poddaszu znajdowały się mieszkania służbowe, a w piwnicy znajdował się areszt.	PODOBSZAR CENTRUM
Kompleks budynków mieszkalnych na ulicy K. Miarki	Budynki domów rodzinnych dwu lub trzy kondygnacyjne. Do Gminnej Ewidencji Zabytków wpisanych jest 14 budynków mieszkalnych.	PODOBSZAR CENTRUM
Planty Miejskie	Planty o pow. ok. 33 ha. Założone na terenach dawnych, XVIII-wiecznych fortyfikacji miejskich. Planty dzielą się na dwie części. Południowa i północnozachodnia część stanowi ciąg spacerowy z prostym układem dróg parkowych – aleję główną o łagodnym przebiegu środkiem przedstoku oraz alejki spacerowe. Występują tu egzemplarze starodrzewia. Południowo-wschodnia część plant ukształtowana w postaci parku krajobrazowego ok. 1900 r., została przekształcona w latach 1960–1970. Obecnie ma charakter ogólnodostępnego parku miejskiego typu rekreacyjnego z elementami architektury ogrodowej. Charakteryzuje się swobodnym rozplanowaniem drzewostanu i wewnątrz parkowych oraz płynnym układem dróg.	PODOBSZAR KOŹLE
Stare Miasto	Stare Miasto z regularnym, szachownicowym układem przestrzennym z prostokątnym rynkiem oraz zabudową pierzejową wokół jego czterech boków. Zachowane do dzisiejszych czasów najstarsze budynki wpisane w zabudowę pierzei pochodzą z końca XVIII w. oraz z pierwszej połowy XIX w. Na rynku pierwotnie znajdował się ratusz, który podczas działań wojennych w XX w. był wielokrotnie niszczony i ostatecznie rozebrany w latach 50. XX w.	PODOBSZAR KOŹLE
Zespół budynków zamkowy	Obejmuje najstarsze i najcenniejsze zabytki nieruchome w mieście, wśród nich: lamus starego zamku, budynek zamkowy, fragmenty murów obronnych. Zabytki datowane są na XIV wiek nieco „młodszy” budynek podzamcza datowany na przełom XVI-XVIII w. Zespół budynków zamkowych zlokalizowany jest pomiędzy ul. Józefa Ignacego Kraszewskiego a Marii Konopnickiej.	PODOBSZAR KOŹLE
Zespół budynków portowych	Zespół budynków Portu Koźle złożony z basenów portowych i budynków administracyjno-gospodarczych. Budynek administracyjny, budynek warsztatu i garażu. Stanowi zabytek techniczny z początku XX wieku.	PODOBSZAR KOŹLE

nazwa zabytku	opis	lokalizacja na OR
Zespół budynków pokoszarowych	Zespół dawnych koszar, w skład którego wchodzi: pięć budynków mieszkalnych, budynek kasyna wojskowego oraz kantyna a także trzy budynki gospodarcze różnego przeznaczenia (warsztat samochodowy, stajnia, chlew). Pomiędzy budynkami zlokalizowane są dwa place apelowe. Obiekt z początku XX wieku	PODOBSZAR KOŹLE KOSZARY

Źródło: opracowanie własne na podstawie Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Kędzierzyn-Koźle na lata 2021 – 2024

Ponadto, należy wskazać, że w Kędzierzynie-Koźle mieści się 98 zabytków archeologicznych ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków, jednakże żadne ze stanowisk archeologicznych nie zostało wpisane do rejestru zabytków. Ważnym elementem dziedzictwa kulturowego są także zbiory muzealne znajdujące się w Muzeum Ziemi Kozielskiej w Kędzierzynie-Koźlu. Organizowane są tutaj warsztaty kulturalne, wystawy, spotkania, prelekcje. Kędzierzyn-Koźle jest także ośrodkiem turystyki militarystycznej, znajduje się tutaj Twierdza Koźle – pozostałości systemu obronnego z XVIII/XIX wieku. W zbiorach historycznych są gromadzone: rękopisy, książki i broszury, kartografia, militaria, sztandary i chorągwie, plakaty, banknoty i numizmaty, odznaczenia i medale, ikonografia, fotografie, rzeźby, przedmioty codziennego użytku.²²

Mapa 2. Lokalizacja zabytków na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie InspireHub

Dane Urzędu Miasta wskazują, że podobszarem rewitalizacji, na którym zlokalizowanych jest największa liczba zabytków jest Stare Miasto. Znajduje się tam aż 169 zabytków, co stanowi 1/3 wszystkich zabytków mieszczących się na terenie Kędzierzyna-Koźla. Najwyższym odsetkiem zabytków

²² Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Kędzierzyn-Koźle na lata 2021 – 2024

w złym stanie charakteryzuje się Kłodnica Zachód, niemal co czwarty zabytek mieszczący się tam jest w złym stanie.

Tabela 29. Zabytki w złym stanie

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Zabytki w złym stanie	Zabytki ogółem
Podobszar Rewitalizacji Koźle			
1.	Stare Miasto	22	169
	Kłodnica Zachód	13	55
Podobszar Rewitalizacji Centrum			
2.	Pogorzelec Wschód	2	32
	Śródmieście Południe	5	31
Podobszar Rewitalizacji Koźle Koszary			
3.	Koźle Koszary	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle

Zgodnie z treścią Konwencji UNESCO – „niematerialne dziedzictwo kulturowe” przejawia się m.in. w następujących działach: 1) tradycje i przekazy ustne, w tym język jako nośnik niematerialnego dziedzictwa kulturowego; 2) sztuki widowiskowe; 3) zwyczaje, rytuały i obrzędy świąteczne; 4) wiedza i praktyki dotyczące przyrody i wszechświata; 5) umiejętności związane z rzemiosłem tradycyjnym.

W sferze związanej z niematerialnym dziedzictwem kulturowym na terenie gminy działają: 1) Towarzystwo Ziemi Kozielskiej; 2) Stowarzyszenie Blechhammer-1944; 3) Kozielskie Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznej; 4) Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Szkół Żegluga Śródlądowej im. Bohaterów Westerplatte „Żegluga-Koźle”; 5) Kędzierzyńsko-Kozielski Chór „Echo Kresów”; 6) Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых Oddział 0256 w Kędzierzynie-Koźlu.

Kędzierzyn-Koźle posiada bogate dziedzictwo kulturalne w sferze niematerialnej. Nośnikiem dziedzictwa niematerialnego jest z całą pewnością gwara śląska, liczne legendy i lokalne podania (m.in.: legenda o trzech kozłach, legenda o obrazie Matki Bożej z Koźła, Drzewo z cudowną wodą, legenda o zatopionym zamku), opowieści wspomnieniowe i wierzeniowe dotyczące kultu Matki Bożej z Koźła, tradycje związane z działalnością orkiestr dętych, praktyki społeczno-kulturowe, tradycje związane z rybołówstwem, hodowlą koni oraz gołębi.²³

W Kędzierzynie-Koźlu odbywają się liczne imprezy i wydarzenia propagujące tożsamość kulturową miasta i ziemi kozielskiej:

- Wydarzenia o zasięgu ogólnokrajowym: 1) Ogólnopolski Przegląd Piosenki Żeglarskiej i Poezji Morskiej „Szantki” – dwudniowa impreza poświęcona pieśniom żeglarskim szantom, 2) Ogólnopolski Przegląd Piosenki Turystycznej i Poezji Śpiewanej „Wrzosowisko” – przegląd zespołów piosenki turystycznej, 3) Międzynarodowy Festiwal Filmów Niezależnych „Publicystyka”, 4) Międzynarodowe Spotkania Artystów Plastyków w Kędzierzynie-Koźlu.
- Wydarzenia o zasięgu regionalnym: 1) Wojewódzkie Dni Kultury Kresowej oraz Dzień Pamięci Ludobójstwa Obywateli II RP, 2) Międzynarodowy Dzień Romów, 3) Jarmark Średniowieczny

²³ Portret Miasta Portu, Niematerialne Dziedzictwo Kulturowe Kędzierzyn-Koźle, Narodowy Instytut Dziedzictwa, Katowice 2022

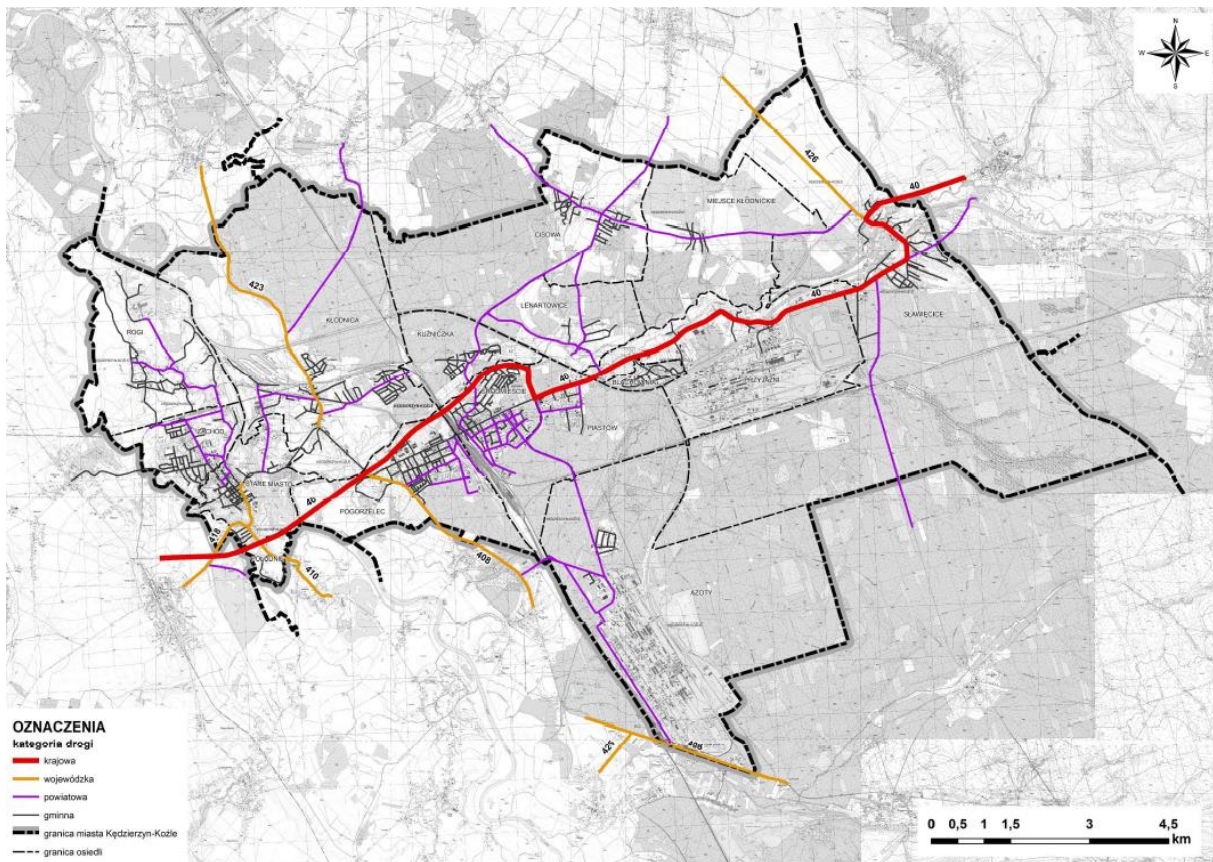

i Turniej Rycerski, 4) Festiwal Mikołaja z Koźła, 5) Dni Miasta – Dni Chemików, 6) Dni Twierdzy Koźle, 7) Odra Rzeką Integracji Europejskiej.²⁴

System komunikacji

Czynniki naturalne, takie jak występowanie na obszarze Kędzierzyna-Koźła dwóch rzek: Odry i Kłodnicy, a także pokrycie gminy w 45% przez lasy, czynią miasto rozległym i wpływają niekorzystnie na kształtowanie się sieci komunikacyjnej i transportowej.

Rysunek 4. Układ drogowy Kędzierzyna-Koźła

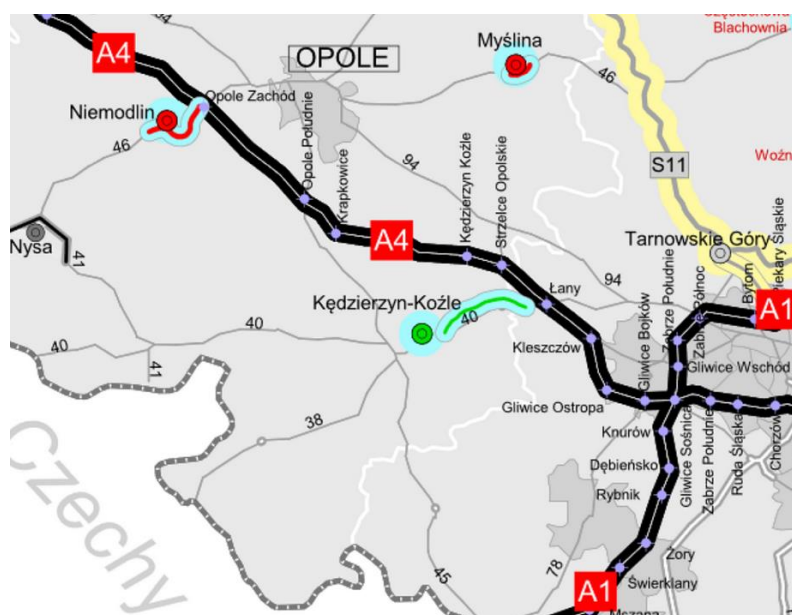
Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Kędzierzyna-Koźle

W dniu 07.11.2022 r. odbyło się otwarcie północnej obwodnicy Kędzierzyna-Koźła w ciągu drogi krajowej nr 40.

²⁴ Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Kędzierzyn-Koźle na lata 2021 – 2024

Rysunek 5. Lokalizacja północnej obwodnicy Kędzierzyna–Koźła w ciągu drogi krajowej nr 40

Źródło: <https://obwodnica-kedzierzyn-kozle.pl/>, dostęp: 16.01.2023 r.

Na terenie Kędzierzyna-Koźła znajduje się 3 673 m dróg gminnych w złym stanie technicznym, z czego aż 90,3% zlokalizowanych jest na obszarze rewitalizacji. Najtrudniejsza sytuacja dotyczy Śródmieścia, gdzie udział długości dróg w złym stanie w ogóle dróg jest najwyższy i wynosi 11,0%.

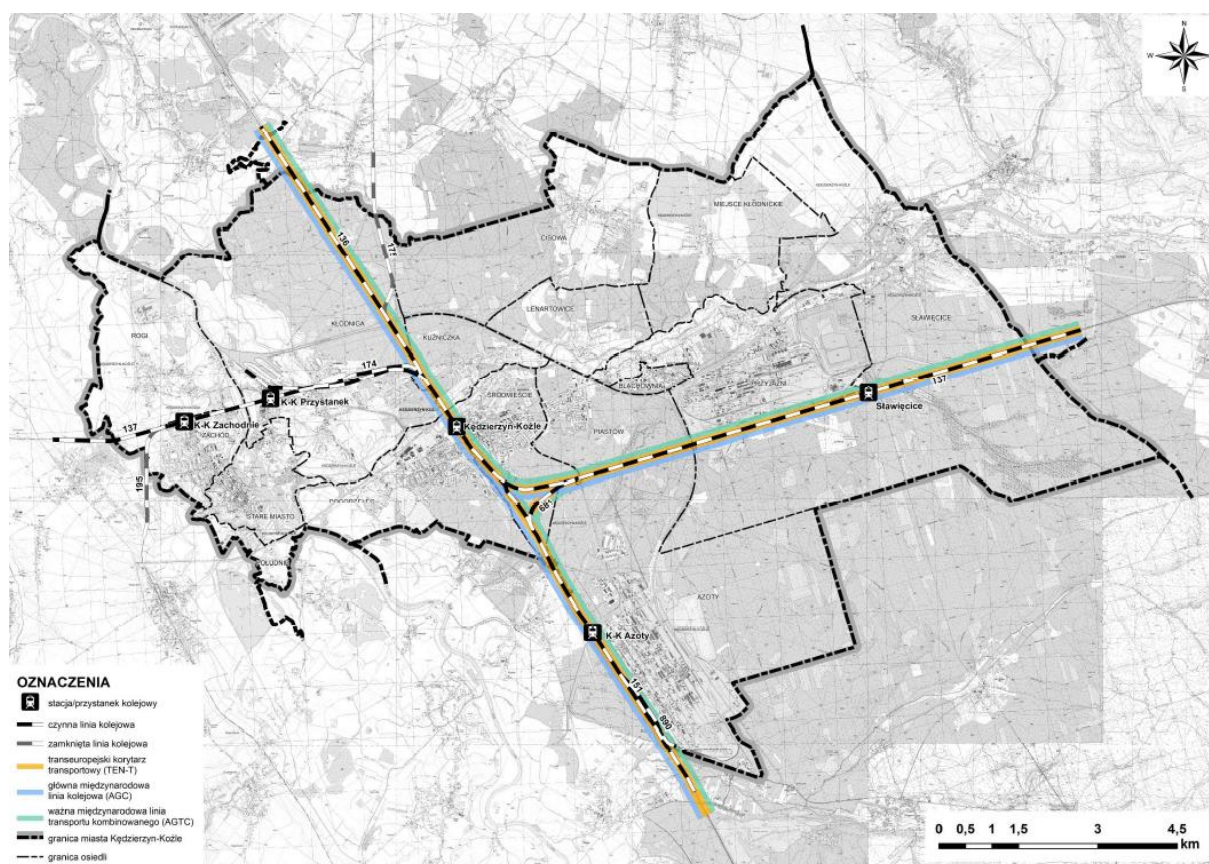
Tabela 30. Długości dróg gminnych będących w złym stanie technicznym w relacji do długości dróg gminnych ogółem w jednostce delimitacyjnej

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Długości dróg gminnych w złym stanie technicznym (m)	Udział długości dróg w złym stanie w ogóle dróg (%)
Podobszar Rewitalizacji Koźle			
1.	Stare Miasto	97	1,5
	Kłodnica	1 368	6,8
Podobszar Rewitalizacji Centrum			
2.	Pogorzelec	176	1,4
	Śródmieście	1 675	11,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle

Na terenie miasta Kędzierzyn-Koźle znajduje się 11 linii kolejowych obsługujących ruch pasażerski i towarowy. Najważniejszymi liniami są linie nr 136, 137 i 151, które włączone zostały do transeuropejskiej sieci transportowej TEN-T, uznane zostały również za główne międzynarodowe linie kolejowe (AGC) oraz główne międzynarodowe linie kolejowe transportu kombinowanego (AGTC). Rozbudowana sieć kolejowa i uciążliwości wynikająca z ruchu kolejowego obciąża przede wszystkim Podobszar Centrum, przez który przebiega centralnie sieć kolejowa. Rozbudowane układy torowe znajdują się przy stacji Kędzierzyn-Koźle oraz Kędzierzyn-Koźle Port. Sieć bocznic kolejowych zlokalizowana jest także na terenie zakładów przemysłowych oraz portu. W mieście zlokalizowane są dwie stacje kolejowe: 1) Kędzierzyn-Koźle, 2) Sławięcice, a także trzy przystanki kolejowe: 1) Kędzierzyn-Koźle Przystanek (na Podobszarze rewitalizacji KOŹLE), 2) Kędzierzyn-Koźle Zachodnie, 3) Kędzierzyn-Koźle Azoty.

Rysunek 6. Sieć linii kolejowych w Kędzierzynie-Koźlu

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Kędzierzyn-Koźle

Kędzierzyn-Koźle jest ważnym ośrodkiem w systemie transportu wodnego w województwie oraz kraju. Odra oraz Kanał Gliwicki stanowią część Międzynarodowej Drogi Wodnej E30, która obecnie łączy Śląsk z portami w Szczecinie i Świnoujściu.²⁵

Organizatorem usług transportu publicznego na terenie miasta jest Miejski Zakład Komunikacyjny w Kędzierzynie-Koźlu Sp. z o.o., zlokalizowany na obszarze rewitalizacji na ulicy Kozielskiej 2. Obecnie spółka obsługuje 14 linii autobusowych, z czego 8 poniższych zapewnia łączność na obszarze rewitalizacji :

- ⇒ Linia 1: kierunek: Azoty OXO – Koźle Stadion, (przebiega w pobliżu podobszaru Koźle Koszary łącząc go z podobszarem Koźle oraz podobszarem Centrum),
- ⇒ Linia 2: kierunek: Osiedle Piastów II – Rogi Stocznia, (łączy podobszar Koźle z Centrum),
- ⇒ Linia 3: kierunek: osiedle Piastów III – Partyzantów, (obsługuje Podobszar Centrum),
- ⇒ Linia 4: kierunek: Urząd Miasta, Kędzierzyn dworzec kolejowy, Głębczycka (łączy podobszar Koźle z Centrum),
- ⇒ Linia 5: kierunek: Partyzantów – Sławęcice Bar „Danka”, (obsługuje Podobszar Centrum),
- ⇒ Linia 8: kierunek: Partyzantów – Elektrownia Blachownia, (łączy podobszar Koźle z Centrum),
- ⇒ Linia 9: kierunek: Bema 2 – Sławęcice Batorego, Partyzantów (obsługuje Podobszar Centrum),

²⁵ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Kędzierzyn-Koźle; 2019 rok

- ⇒ Linia 10: Kierunek Sławięcice -Dębowa (kursuje tylko w okresie letnim) (łączy podobszar Koźle z Centrum),,
- ⇒ Linia 12: kierunek: Blachownia Biurowiec – Rogi Stocznia, (łączy podobszar Koźle z Centrum),
- ⇒ Linia 13: kierunek: Koźle dworzec kolejowy – Elektrownia Blachownia(łączy podobszar Koźle z Centrum),
- ⇒ Linia 15: kierunek: Plac Raciborski – Sławięcice Bar „Danka”, (łączy podobszar Koźle z Centrum),
- ⇒ Linia N: kierunek: Koźle dworzec kolejowy – Sławięcice Bar „Danka(łączy podobszar Koźle z Centrum),
- ⇒ Linia W: kierunek: brak danych.²⁶

Uchwałą Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 27 sierpnia 2020 r. przyjęto „Strategię Rozwoju elektromobilności Miasta Kędzierzyn-Koźle do 2035 r.” Strategia jest odpowiedzią na założenia ustawy o elektromobilności i paliwach alternatywnych, która nakłada na gminę obowiązek zapewnienia udziału pojazdów elektrycznych we flocie użytkowanych pojazdów na poziomie co najmniej 30% liczby użytkowanych pojazdów do roku 2025 oraz świadczenie usług komunikacji miejskiej pojazdami zasilanymi energią elektryczną, gazem skroplonym lub sprężonym na poziomie 30% posiadanego taboru do roku 2028. W ramach Strategii planuje się potencjalne lokalizacje stacji ładowania pojazdów oraz inne zadania, które wpływają na zmniejszenie zanieczyszczeń oraz hałasu komunikacyjnego w mieście. W lutym 2022 r. na terenie miasta rozpoczęły kursowanie dwa autobusy elektryczne zeroemisyjne marki MAN. Obsługują one Podobszar Centrum poruszając się po trasie linii nr 3. Zakupiono je w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. W grudniu 2022 roku podpisano umowę na zakup kolejnych dwóch autobusów wraz z niezbędną infrastrukturą ładowania pojazdów, celem zapewnienia obsługi obszaru śródmiejskiego w Kędzierzynie-Koźlu. Projekt finansowany jest przez narodowy fundusz Ochrony środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach Programu Priorytetowego Zielony Transport Publiczny.

Na obszarze Kędzierzyna-Koźla wyznaczono cztery trasy rowerowe. Każda z nich przebiega przez obszar rewitalizacji (wyjątek stanowi Podobszar Koźle Koszary, gdzie brak jest tras rowerowych). Umożliwiają one zwiedzanie i podziwianie licznych atrakcji turystycznych miasta:

Trasa nr 1: Dookoła Kędzierzyna-Koźla – śladami kozielski zabytków, przez Koźle Rogi, Port, Kłodnicę i Lenartowice do Kędzierzyna.

Trasa nr 2: Wzdłuż Odry na południe – śladami zabytków w Koźlu przez Kędzierzyn, do Dziergowic i Przewozu, najbardziej wysuniętej na południowy zachód miejscowości woj. opolskiego.

Trasa nr 3: Na górę św. Anny – od Starego miasta, wzdłuż kanałów; Kłodnickiego i Gliwickiego, przez Kędzierzyn i Leśnicę na Górę św. Anny. Powrót natomiast przez Mechnicę i Łęg Dzieszowicki, z przystankiem nad jeziorem w Januszkowicach.

Trasa nr 4: Do pałaców w Ujeździe i Pławniowicach – Najdłuższa, przygotowana w dwóch wariantach niesamowita wycieczka śladami historii naszego powiatu prowadząca aż nad jezioro i do zespołu pałacowego w Pławniowicach.²⁷

Według danych Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle długość gminnych dróg rowerowych w mieście wynosi 16 988 m. Natomiast długość gminnych dróg rowerowych na 1 km dróg to 14,42. Osiedla wchodzące

²⁶ <https://mzkkk.pl>, dostęp: 17.01.2023 r.

²⁷ <https://www.kedzierzynkozle.pl>, dostęp: 17.01.2023 r.

w skład obszaru rewitalizacji cechują się najdłuższą długością dróg rowerowych spośród wszystkich osiedli. Co więcej, długość gminnych dróg rowerowych na 1 km dróg jest wyższa niż w odniesieniu do ogólnej długości dla Kędzierzyna-Koźła.

Tabela 31. Długości gminnych dróg rowerowych w relacji do długości dróg ogółem w danej jednostce delimitacyjnej

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Długość dróg rowerowych (m)	Długość dróg rowerowych na 1 km dróg
Podobszar Rewitalizacji Koźle			
1.	Stare Miasto	2 508	39,00
	Kłodnica	3 778	18,78
Podobszar Rewitalizacji Centrum			
2.	Pogorzelec	3 500	27,94
	Śródmieście	3 026	19,82
Podobszar Rewitalizacji Koźle Koszary			
3.	Koźle Koszary	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle

Na terenie Kędzierzyna-Koźła od 1 czerwca 2017 roku istnieje możliwość skorzystania z roweru miejskiego. Do dyspozycji mieszkańców miasta zostało oddanych 14 stacji wyposażonych w 70 rowerów. Stacje rowerowe zlokalizowane są niemal na wszystkich osiedlach (tj. na os. Sławięcice, os. Cisowa, os. Blachownia, os. Piastów (2 stacje), os. Śródmieście (3 stacje), os. Azoty, os. Pogorzelec (2 stacje), os. Kłodnica, os. Stare Miasto, os. Zachód). Na Podobszarze Rewitalizacji Centrum znajdują się dwie stacje (przy Hali Sportowej Śródmieście oraz przy siedzibie Kędzierzyńsko-Kozielskiego Parku Przemysłowego) zaś na Podobszarze Koźle zlokalizowana jest tylko jedna stacja (przy Placu Raciborskim). Natomiast na Podobszarze Koźle Koszary brak jest stacji rowerowej. Wynika to z faktu, iż obszar ten jest niezamieszkały i niezasadnym było tworzenie punktu wypożyczenia roweru w takim miejscu. Najbliższa stacja znajduje się na os. Zachód przy ul. Piastowskiej, ok. 800 m od podobszaru Koźle Koszary.

Uchwała Rady Miasta Kędzierzyn-Koźle z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie ustalenia stref płatnego parkowania, określenia wysokości stawek i sposobu pobierania opłat za parkowanie pojazdów samochodowych na drogach publicznych w strefach płatnego parkowania na terenie miasta Kędzierzyn-Koźle, wyznacza 3 obszary płatnego parkowania (w godzinach od 8 do 17) na terenie miasta:

1. Ulice: a) Piastowska - na odcinku od skrzyżowania z ul. Stefana Żeromskiego do skrzyżowania ulic; b) Bohaterów Westerplatte, Józefa Ignacego Kraszewskiego i Pamięci Sybiraków, Grzegorza Piramowicza - na odcinku od skrzyżowania z ul. Stefana Żeromskiego do skrzyżowania z ul. Sądową; c) Bohaterów Westerplatte; d) Józefa Ignacego Kraszewskiego - na odcinku od posesji Józefa Ignacego Kraszewskiego 4 do skrzyżowania ulic: Piastowskiej, Bohaterów Westerplatte i Pamięci Sybiraków; e) Pamięci Sybiraków; f) Marii Konopnickiej - na odcinku od skrzyżowania z ul. Pamięci Sybiraków do skrzyżowania z ul. Targową; g) Norberta Bończyka; h) Władysława Planetorza; i) Złotnicza; j) Anny; k) Józefa Poniatowskiego; l) Targowa; ł) Henryka Sienkiewicza; m) Sądowa; n) Marii Skłodowskiej Curie; o) dr. Wojciecha Czerwińskiego; p) Bolesława Limanowskiego, r) Garncarska; s) Grunwaldzka - od skrzyżowania z al. Jana Pawła II do skrzyżowania ulic: Aleksandra Głowackiego, Grunwaldzkiej i Henryka Dąbrowskiego; t) Aleksandra Głowackiego; u) al. Jana Pawła II - od skrzyżowania ulic: Jana Matejki, Aleksandra Głowackiego i al. Jana Pawła II do skrzyżowania ulic: Doktora Judyma, pl.

Wolności i al. Jana Pawła II; w) Jana Dzierżonia, x) Jana Matejki - od skrzyżowania ulic: Jana Matejki, Aleksandra Głowackiego i al. Jana Pawła II do skrzyżowania ulic: Jana Matejki, Konstantego Damrota; y) Wojska Polskiego - od skrzyżowania ulic: Wojska Polskiego i al. Jana Pawła II do skrzyżowania ulic: Wojska Polskiego, Harcerskiej.

2. wydzielone parkingi obsługujące drogi publiczne (przy dworcu PKP, działki nr: 1339/4, 1339/7, 1339/8, 1340/2 obręb Kędzierzyn),
3. wydzielony parking obsługujący drogi publiczne (Plac Raciborski, działka nr: 2042/5 obręb Koźle).

Ponadto, w mieście znajdują się zorganizowane parkingi powierzchniowe, które obsługują głównie obiekty usługowe (centra handlowe, obiekty oświatowe, obiekty kultu religijnego, obiektu sportowe i ośrodki kultury), zakłady pracy lub obszary osiedli wielorodzinnych. Ich największe skupiska występują na osiedlach Śródmieście, Piastów, Pogorzelec, Stare Miasto i Zachód.

Dostępność i jakość usług publicznych

Dostępność i jakość usług publicznych w mieście wpływa na jakość i komfort życia mieszkańców. Dane Urzędu Miasta w Kędzierzynie-Koźlu z 2020 roku na temat dostępności instytucji publicznych miasta wskazują, iż mieszkańcy podobszaru rewitalizacji zgłaszali deficyt rozwiązań w zakresie spełniania standardów dostępności w obiektach publicznych.

Tabela 32. Deficyt rozwiązań w zakresie spełniania standardów dostępności w obiektach publicznych

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Deficyt dostępności
Podobszar Rewitalizacji Koźle		
1.	Stare Miasto	Tak
	Kłodnica Zachód	Tak
Podobszar Rewitalizacji Centrum		
2.	Pogorzelec Wschód	Tak
	Śródmieście Południe	Tak
Podobszar Rewitalizacji Koźle Koszary		
3.	Koźle Koszary	Tak

Źródło: Dane pozyskane w trakcie badań na potrzeby opracowania Planu Rozwoju Lokalnego, w których oceniono dostępność instytucji publicznych Kędzierzyna-Koźla – materiał z inwentaryzacji przeprowadzonej w lipcu 2020 r. oraz na podstawie dostępnej dokumentacji fotograficznej

Jednym z istotnych elementów życia kulturalnego w Kędzierzynie-Koźlu jest Miejski Ośrodek Kultury, zlokalizowany na obszarze rewitalizacji na ulicy Jana Pawła II 27. W ramach Miejskiego Ośrodka Kultury funkcjonują cztery domy kultury: „Chemik”, „Koźle”, „Lech” oraz „Koźle Rogi”, dwa pierwsze domy znajdują się na obszarze rewitalizacji, dodatkowo mieszczą one kina: „Chemik” oraz „Twierdza”. O ile pod względem dostępności architektonicznej zauważa się braki, o tyle diagnozowane są również potrzeby organizacji zajęć dedykowanych osobom ze szczególnymi potrzebami. Uwidoczniono się to w trakcie realizacji projektu „Dugnad w Kędzierzynie-Koźlu (...)”, w ramach którego przygotowano zajęcia warsztatowe i sensoryczne dla dzieci ze szczególnymi potrzebami. Zainteresowanie udziałem w tych spotkaniach przekroczyło oczekiwania organizatorów.

Prowadzeniem działań kulturalnych, organizacją wystaw, warsztatów oraz innych wydarzeń, a także promocją czytelnictwa zajmuje się w Kędzierzynie-Koźlu Miejska Biblioteka Publiczna mieszcząca się

na obszarze rewitalizacji (ul. Rynek 6). Posiada ona na terenie miasta 7 filii, z czego 1 zlokalizowana jest na obszarze rewitalizacji (filia nr 5 na ul. Damrota). W przypadku filii nr 10 na ul. Krasickiego 1 oraz filii nr 1 na ul. Słowackiego 6są to obiekty, które znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie terenów rewitalizacji. Jako placówki kultury służące mieszkańcom obszaru rewitalizacji powinny zostać uwzględnione w toku przygotowywanego programu służącego poprawie jakości życia mieszkańców. Sytuacja dotyczy w szczególności obiektu zlokalizowany przy jednostce delimitacyjnej Pogorzelec Wschód na ul. Słowackiego.

Potrzeby mieszkańców w zakresie sportu i rekreacji realizuje Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Kędzierzynie-Koźlu. W ramach jego działalności mieszkańcy miasta mogą korzystać z pływalni, boisk, hal sportowych, przystani kajakowych, strefy rekreacyjno-sportowej (ul. Jana Pawła II 29A), w której mieści się także skatepark, ogród zapachów, plac do gry w szachy oraz boisko do gry w koszykówkę. Najważniejsze obiekty sportowe to: Kryta Pływalnia (ul. Jana Pawła II 31), Hala Sportowa „Śródmieście” (ul. Jana Pawła II 29), boisko Orlik (ul. Skarbowska), kort tenisowy i sezonowe lodowisko (ul. Skarbowska), przystań kajakowa "Koźle" (ul. Stara Odra). Obiekty te położone są na obu podobszarach rewitalizacji. Ponadto na terenie miasta znajdują się także ścieżki rowerowe oraz 36 placów zabaw dla dzieci w różnym stanie technicznym. MOSiR administruje również zdegradowanym kompleksem rekreacyjno-sportowym na ul. Sportowej (podobszar Koźle). Obejmuje on boisko sportowe oraz nieczynny basen kąpielowy.

Ważnym elementem życia społeczno-kulturalnego w Kędzierzynie-Koźlu jest również odnosząca sukcesy na drużyna siatkarska Grupa Azoty ZAKSA Kędzierzyn-Koźle. Mecze ZAKSY są rozgrywane w Hali Widowiskowo-Sportowej „Azoty” (lokalizacja poza obszarem rewitalizacji), drużyna cieszy się licznymi tytułami i zwycięstwami nie tylko w rozgrywkach polskiej ligi, ale także na arenie międzynarodowej.²⁸ Potencjał marki, który tworzy drużyna siatkarska stanowić może impuls dla wzmocnienia działań rewitalizacyjnych.

Obszar rewitalizacji cechuje stosunkowo dobra dostępność publicznych placówek oświatowych. Na jego terenie zlokalizowane są:

- ⇒ 2 żłobki miejskie: Żłobek nr 3 (Piotra Skargi 25), Żłobek nr 6 (1 Maja 7), , ogólna liczba żłobków na terenie Kędzierzyna-Koźla to: 4.
- ⇒ 9 publicznych przedszkoli: Publiczne Przedszkole nr 2 (Kozielska 3), Publiczne Przedszkole nr 5 (1 Maja 5), Publiczne Przedszkole nr 6 (Kościuszki 21), Publiczne Przedszkole nr 8 (Dmowskiego 5),, Publiczne Przedszkole nr 11 (Reja 14), Publiczne Przedszkole nr 13 (Piaśtowska 10), Publiczne Przedszkole nr 14 (Roosevelta 13), Publiczne Przedszkole nr 17 (Szymanowskiego 29), Publiczne Przedszkole nr 23 (Wierzbowa 4), ogólna liczba publicznych przedszkoli na terenie Kędzierzyna-Koźla to: 20.
- ⇒ 3 publiczne szkoły podstawowe: Publiczna Szkoła Podstawowa nr 5 (Kościuszki 41), Publiczna Szkoła Podstawowa nr 6 (ul. 1 Maja 3), Publiczna Szkoła Podstawowa nr 15 (Szymanowskiego 19), ogólna liczba publicznych szkół podstawowych na terenie Kędzierzyna-Koźla to: 13.²⁹
- ⇒ 4 publiczne szkoły ponadpodstawowe: I Liceum Ogólnokształcące im. Henryka Sienkiewicza (ul. Piramowicza 36), II Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika (ul. Matejki 19), Zespół Szkół nr 1 im. Powstańców Śląskich (ul. Skarbowska 2), Zespół Szkół Żeglugi Śródlądowej

---

²⁸ <https://www.kedzierzynkozle.pl/>, dostęp: 9.01.2023 r.

²⁹ Tamże.

im. Bohaterów Westerplatte (ul. Boh. Westerplatte 1),), ogólna liczba publicznych szkół ponadpodstawowych na terenie Kędzierzyna-Koźła to: 7.

Ponadto na obszarze rewitalizacji działają następujące publiczne placówki oświatowe: Centrum Kształcenia Zawodowego w Kędzierzynie-Koźlu, ,które prowadzi liczne pracownie tematyczne, w tym zlokalizowane na obszarze rewitalizacji, Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (ul. Skarbowa 4), Bursa Szkolna (ul. Piastowska 19), Publiczne Ognisko Artystyczne (ul. Kościuszki 40).³⁰ Dodatkowo przy granicy podobszaru Koźle na ul. Ignacego Krasickiego 10 działa Zespół Szkół Specjalnych im. Jana Brzechwy.

Analizując dane dotyczące liczby miejsc w przedszkolach publicznych na 1000 osób w wieku produkcyjnym, zauważyć można, że podobszar Pogorzelec Wschód oraz Stare Miasto charakteryzują się najlepszą sytuacją w zakresie zaspokajania potrzeb opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela 33. Liczby miejsc w przedszkolach w relacji do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Liczba miejsc w przedszkolach publicznych	Liczba miejsc w przedszkolach publicznych na 1000 osób w wieku produkcyjnym
Podobszar Rewitalizacji Koźle			
1.	Stare Miasto	220	108,7
	Kłodnica	96	39,7
Podobszar Rewitalizacji Centrum			
2.	Pogorzelec Wschód	410	134,8
	Śródmieście Południe	225	61,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Kędzierzyna-Koźła

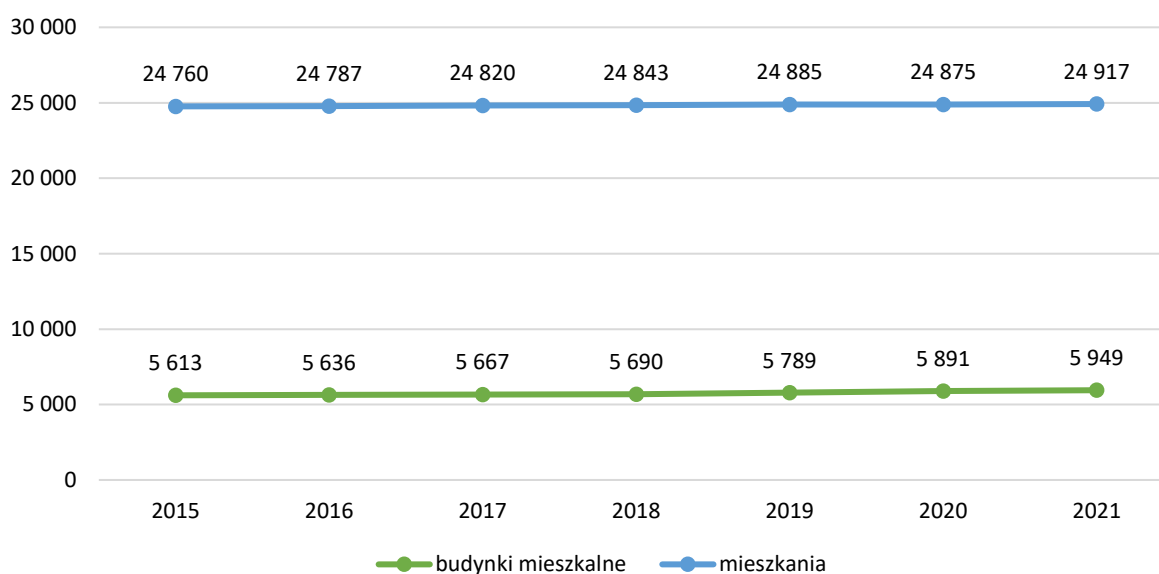
Ofertę publicznych placówek oświatowych wzbogacają podmioty prywatne. Na terenie Kędzierzyna-Koźła działają 4 żłobki niepubliczne, 6 prywatnych przedszkoli oraz 2 szkoły prowadzone przez inne (niż gmina) podmioty . Spośród nich, na terenie obszaru rewitalizacji zlokalizowane są jedynie 2 prywatne przedszkola: Katolickie Przedszkole Niepubliczne "Ochronka" im. Bł. E. Bojanowskiego ul. Kozielska 29, Niepubliczne Przedszkole dla Dzieci Z Autyzmem ul. Piastowska 19.

³⁰ Raport o stanie powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego 2021 rok

2.5. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji w sferze technicznej

Na przestrzeni lat 2015-2021 widoczny jest systematyczny wzrost liczby budynków mieszkalnych oraz liczby mieszkań w gminie Kędzierzyn-Koźle. W 2015 roku liczba budynków mieszkalnych wynosiła 5 613, natomiast w roku 2021 była już o 336 większa i wynosiła 5 949. W przeważającej części dotyczy to jednak budownictwa jednorodzinnego. Również liczba mieszkań znajdujących się na terenie gminy przyrastała we wskazanym okresie, z 24 760 w 2015 roku do 24 917 w 2021 roku (więcej o 157 mieszkań).

Wykres 2. Ogólna liczba budynków mieszkalnych oraz mieszkań w Kędzierzynie-Koźlu w latach 2015-2021

Źródło: BDL/GUS

Odsetek mieszkań wyposażonych w instalacje sanitarno-techniczne ulegał systematycznej poprawie na przestrzeni lat 2015-2020. Niemal wszystkie mieszkania w Kędzierzynie-Koźlu wyposażone są w wodociąg, ustęp spłukiwany oraz łazienkę. Nieco mniejszy odsetek mieszkań posiada centralne ogrzewanie oraz gaz sieciowy.

Tabela 34. Odsetek mieszkań wyposażonych w instalacje sanitarno-techniczne w Kędzierzynie-Koźlu w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
wodociąg	99,6%	99,6%	99,6%	99,6%	99,6%	99,8%
ustęp spłukiwany	98,7%	98,7%	98,7%	98,7%	98,7%	98,8%
łazienka	97,4%	97,4%	97,4%	97,4%	97,4%	97,6%
centralne ogrzewanie	88,6%	88,9%	88,9%	88,9%	89,0%	89,1%
gaz sieciowy	82,8%	82,8%	82,7%	82,7%	82,6%	85,8%

Źródło: BDL/GUS

Według danych MZBK w 2022 roku na obszarze rewitalizacji znajdowały się 302 komunalne lokale mieszkalne, które nie były wyposażone w łazienkę lub WC. Największą ich liczbę notuje się w podobszarze Kłodnica Zachód (135 lokali), najczęściej są to lokale bez łazienki lub bez WC. Problem węzłów sanitarnych dotyczy komunalnego zasobu mieszkaniowego zlokalizowanego m.in. na ulicach: Pocztowej (brak w 14 mieszkaniach), Żeglarskiej (brak w 10), Szymanowskiego (w 8), Kłodnickiej (6) i Marynarskiej (6). Problem jest mniej dostrzegalny na Podobszarze Centrum. Tu brak łazienek i WC odnotowuje się m.in. w 13 lokalach mieszkalnych na ul. Grunwaldzkiej i 7 na ul. Głowackiego.

Tabela 35. Liczba komunalnych lokali mieszkalnych bez wyposażania w instalacje sanitarno-techniczne w 2022 roku

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Liczba komunalnych lokali mieszkalnych bez wyposażenia w instalacje sanitarno-techniczne	Lokale bez łazienek	Lokale bez WC	Lokale z WC na korytarzu	Lokale z WC na dworze
Podobszar Rewitalizacji Koźle						
1.	Stare Miasto	66	18	24	24	0
	Kłodnica Zachód	135	45	45	38	7
Podobszar Rewitalizacji Centrum						
2.	Pogorzelec Wschód	27	9	9	9	0
	Śródmieście Południe	74	24	25	24	1

Źródło: dane MZBK w Kędzierzynie-Koźlu

Budynki komunalne będące w złym stanie technicznym

Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Kędzierzyn-Koźle na lata 2021-2025 zakłada zmniejszenie liczby komunalnych lokali mieszkalnych w wyniku ich sprzedaży na rzecz najemców oraz zwiększanie liczby lokali mieszkalnych o lokale powstałe w wyniku adaptacji i przebudowy powierzchni niemieszkalnych na cele mieszkaniowe.

Tabela 36. Prognoza wielkości zasobu mieszkaniowego Gminy Kędzierzyn-Koźle

Stan na koniec roku	Liczba lokali wynajmowanych na czas nieoznaczony	Liczba lokali mieszkalnych służbowych		Liczba lokali przeznaczonych do najmu socjalnego	Pomieszczenia tymczasowe	Ogółem
		w budynkach komunalnych	w budynkach użyteczności publicznej			
2021	1793	30	0	537	9	2369
2022	1737	31	0	542	9	2319
2023	1680	33	0	547	9	2269
2024	1624	34	0	552	9	2219
2025	1567	36	0	557	9	2169

Źródło: UCHWAŁA NR XXIX/314/20 RADY MIASTA KĘDZIERZYN-KOŹLE z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Kędzierzyn-Koźle na lata 2021-2025

Liczba budynków komunalnych znajdujących się na terenie Kędzierzyna-Koźla wynosiła w 2021 roku 131, a aż 1/3 z nich zlokalizowana jest na obszarze rewitalizacji. Budynki w złym stanie technicznym znajdują się na następujących ulicach: Pocztowa (2 budynki), Żeglarska (2), Pamięci Sybiraków (1),

Skarbowa (1), Złotnicza (1). Wyżej wymienione budynki zlokalizowane są na Podobszarze Koźle. Jednocześnie trzeba dodać, że wszystkie budynki mieszkalne znajdujące się na Podobszarze Koźle Koszary są złym stanie technicznym uniemożliwiającym ich zasiedlenie. Budynki te nie stanowią zasobu Gminy Kędzierzyn-Koźle.

Tabela 37. Liczba budynków komunalnych będących w złym stanie technicznym

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Liczba budynków komunalnych	Liczba budynków komunalnych w złym stanie technicznym	Udział budynków komunalnych w złym stanie technicznym
Podobszar Rewitalizacji Koźle				
1.	Stare Miasto	11	3	27,3
	Kłodnica Zachód	23	4	17,4
Podobszar Rewitalizacji Centrum				
2.	Pogorzelec Wschód	4	0	0,0
	Śródmieście Południe	5	0	0,0
Podobszar Rewitalizacji Koźle Koszary				
3.	Koźle Koszary	5 (własność prywatna)	5 (własność prywatna)	100,0

Źródło: Inwentaryzacja i ocena własna nt. stanu technicznego obiektów komunalnych przez Miejski Zarząd Budynków Komunalnych

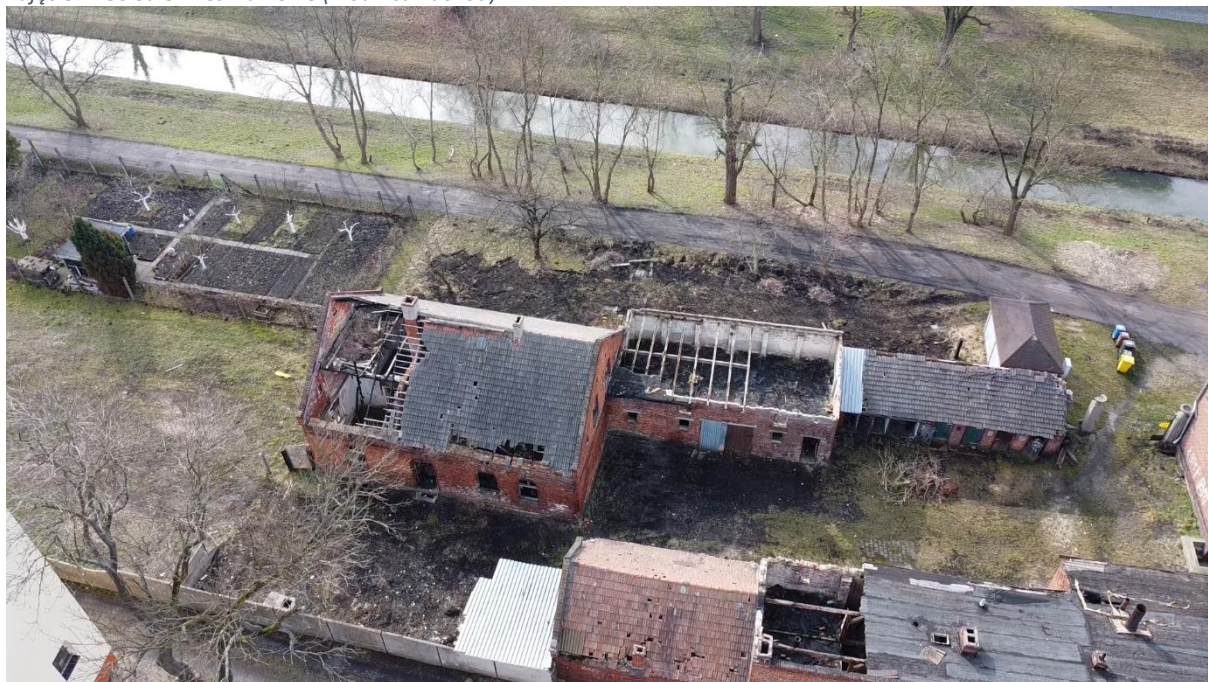
Zdjęcie 6. Budynki mieszkalne (Kłodnica Zachód)

Źródło: materiały Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle

Zdjęcie 7. Osiedle mieszkaniowe (Kłodnica Zachód)

Źródło: materiały Urzędu Miasta Kędzierzyn-Koźle

Pustostany

Liczba pustostanów na terenie Kędzierzyna-Koźla to 345, a 68,4% z nich znajduje się na obszarze rewitalizacji. Największym nagromadzeniem pustostanów charakteryzuje się Kłodnica Zachód, gdzie liczba pustostanów na 1000 mieszkańców wynosi 68,6. Najwięcej pustostanów znajduje się na ulicach: Pocztowa (29), Żeglarska (24), Skarbowa (22), Marynarska (18), Portowa (14).

Tabela 38. Liczba pustostanów będących w zasobach komunalnych (2021)

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Liczba pustostanów ogółem	Liczba pustostanów na 1000 mieszkańców
Podobszar Rewitalizacji Koźle			
1.	Stare Miasto	87	25,8
	Kłodnica Zachód	103	68,6
Podobszar Rewitalizacji Centrum			
2.	Pogorzelec Wschód	8	1,5
	Śródmieście Południe	39	6,3

Źródło: Dane Miejskiego Zarządu Budynków Komunalnych

W ramach rządowego programu pn. „Bezwrotne wsparcie budownictwa z Funduszu Dopłat” Miejski Zarząd Budynków Komunalnych wyremontował 44 pustostany, które zostały zdewastowane przez poprzednich właścicieli, remontowanych jest jeszcze 5 pustostanów. W 2021 i 2022 roku miasto zawarło łącznie 5 umów z Bankiem Gospodarstwa Krajowego na pokrycie części kosztów remontu

lokali mieszkalnych stanowiących zasób gminy. Kędzierzyn-Koźle na ten cel skutecznie pozyskał aż 80% dofinansowania.³¹

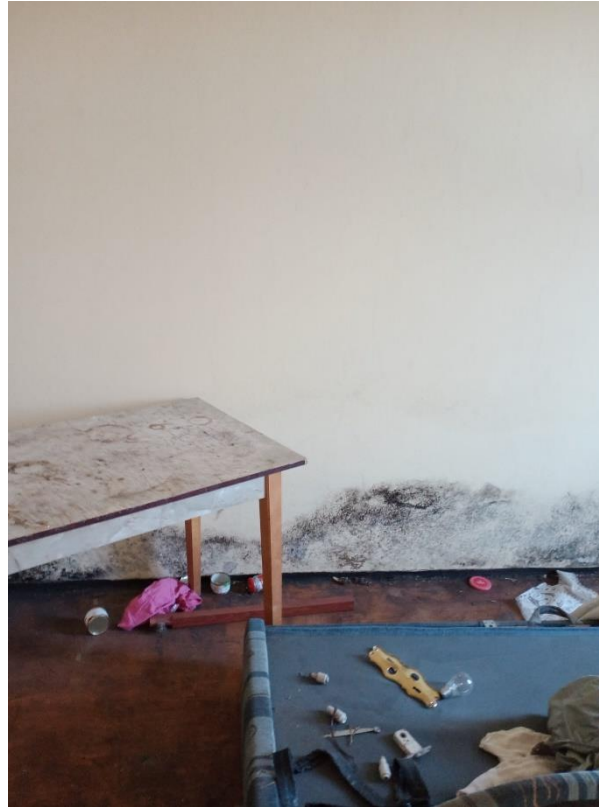
Rysunek 7. Pustostany przed remontem

---

³¹ <https://www.kedzierzynkozle.pl>, dostęp: 17.01.2023 r.

Źródło: <https://www.facebook.com/miastomozliwosci/>, dostęp: 17.01.2023 r.

Rysunek 8. Pustostany po remoncie

Źródło: <https://www.facebook.com/miastomozliwosci/>, dostęp: 17.01.2023 r.

Standard wyposażenia mieszkań

Ciepło dostarczane jest mieszkańcom Kędzierzyna-Koźła przez następujące spółki:

- ⇒ Elektrociepłownia Zakładów Azotowych Kędzierzyn S.A. (ul. Mostowa 30A) – o mocy zainstalowanej 395 MW_t, spalająca węgiel i olej opałowy. Roczna produkcja energii cieplnej wynosi 3 889,17 TJ;
- ⇒ Elektrownia Blachownia, stanowiąca własność Tauron Wytwarzanie S.A. (ul. Energetyków 11) – o mocy zainstalowanej 900 MW_t, spalająca węgiel, olej opałowy i gaz koksowy. Roczna produkcja energii cieplnej wynosi 492 TJ;
- ⇒ Kotłownie Miejskiego Zakładu Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. (ul. Stalmacha 18):
  - K-41 Koźle (ul. Piastowska 52) – o mocy zainstalowanej 16,65 MW_t, spalająca gaz ziemny. Roczna produkcja energii cieplnej wynosi 69,01 TJ;
  - K-11 Blachownia (ul. Tuwima 3C) – o mocy zainstalowanej 5,15 MW_t, spalająca gaz ziemny. Roczna produkcja energii cieplnej wynosi 17,60 TJ.

W skład zasobów MZEC Sp. z o.o. w Kędzierzynie-Koźlu wchodzi ww. kotłownie: K-41 Koźle i K-11 Blachownia, a także kotłownie K-09, K-13 i K-19 pracujące na potrzeby centralnego ogrzewania (c.o.) i przygotowania ciepłej wody użytkowej (c.w.u.), kotłownie K-10, K-15 i K-23 pracujące na potrzeby przygotowania c.w.u. oraz kotłownia K-12 pracująca na potrzeby c.o. łączna moc instalacji należących do MZEC Sp. z o.o. wynosi 23,758 MW_t. Do spółki należą również poniższe sieci i węzły ciepłownicze:

- ⇒ sieć nr 1 dostarczająca do osiedli: Śródmieście, Pogorzelec, Leśne, Piasty oraz Wschód,
- ⇒ sieć nr 2 dostarczająca do osiedla Koźle (z kotłowni K-41),
- ⇒ sieć nr 3 dostarczająca do osiedla Azoty,

⇒ sieć nr 5 dostarczająca do osiedla Blachownia (z kotłowni K-11).³²

Od ponad 10 lat MZEC wprowadza i stosuje automatykę pogodową, dzięki której zapewnia optymalizację pracy kotłowni oraz sieci ciepłowniczych względem warunków pogodowych oraz poboru energii cieplnej. Ponadto, spółka MZEC brała udział w Programie pn. „Likwidacja niskiej emisji wspierająca wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii - KAWKA”, którego celem było: ograniczenie poziomu zanieczyszczeń powietrza spowodowanego niską emisją, podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie zagrożeń dla zdrowia i środowiska, przekonanie społeczeństwa o korzyściach płynących z likwidacji lokalnych, niskosparwnych źródeł ciepła, zachęcenie mieszkańców do likwidacji palenisk węglowych i podłączenia budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej. W ramach realizacji Programu na terenie Kędzierzyna Koźła udało się m.in.:

- ⇒ zmniejszyć zanieczyszczenia powietrza poprzez redukcję pyłów PM 10 o 11,72 mg/rok i CO² o 1549,9 mg/rok,
- ⇒ zlikwidować w 387 lokalach piece węglowe,
- ⇒ przyłączyć 78 budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej,
- ⇒ wybudować 1728 m sieci ciepłowniczej,
- ⇒ wybudować 1782 m przyłączy.³³

W celu likwidacji niskiej emisji MZEC prowadził akcję kierowaną do mieszkańców osiedla Śródmieście, Pogorzelec, Azoty i Piastów dot. bezpłatnego podłączenia do sieci miejskiej. Spółka pozyskała na to działanie dofinansowanie w ramach POiŚ 2014-2020, Działania 1.5. Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu, (nabór II, IV i V). Warunkiem bezpłatnego podłączenia jest trwała likwidacja palenisk węglowych w budynku, a w przypadku wspólnot mieszkaniowych dodatkowo uchwała o chęci przyłączenia się do miejskiej sieci ciepłowniczej.

Według danych MZEC w 2021 roku na terenie Kędzierzyna-Koźła zgłoszono 55 wniosków o podłączenie budynków do CO. Niemal co trzecie zgłoszenie dotyczyło budynków zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji. Zgłoszenia dotyczyły następujących ulic: Dzierżonia (3 zgłoszenia), Piotra Skargi (2), Piastowskiej (2 zgłoszenia).

Tabela 39. Zgłaszane potrzeby w zakresie podłączenia budynków do CO (2021)

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Zgłaszane potrzeby w zakresie podłączenia budynków do CO
Podobszar Rewitalizacji Koźle		
1.	Stare Miasto	7
	Kłodnica Zachód	0
Podobszar Rewitalizacji Centrum		
2.	Pogorzelec Wschód	5
	Śródmieście Południe	4
Podobszar Koźle Koszary		
3.	Koźle Koszary	1

Źródło: Dane MZEC sp. z o.o. w Kędzierzynie-Koźlu

³² Diagnoza do Programu Rewitalizacji Miasta Kędzierzyn-Koźle (z perspektywą do roku 2030)

³³ <https://www.mzec-kk.pl/>, dostęp: 19.01.2023 r.

Na terenie Kędzierzyna-Koźla w 2021 roku 1 009 budynków posiadało przyłącze do co. W jednostce delimitacyjnej Kłodnica Zachód brak jest budynków posiadających takie przyłącze, a dane na temat zgłaszanych potrzeb podłączenia budynków do CO wskazują, że mieszkańcy nie wyrażali takich potrzeb. Najlepsza sytuacja pod względem liczby przyłączy dotyczy jednostek Pogorzelec Wschód oraz Śródmieście Południe. Każda z ww. jednostek delimitacyjnych ma tylko jedną ulicę bez przyłączy. Natomiast braki dotyczą przede wszystkim Kłodnicy Zachód, gdzie nie ma budynków podłączonych do CO oraz Starego Miasta. Braki występują na następujących ulicach:

- ⇒ Stare Miasto: 24 Kwietnia, Czechowa, Limanowskiego, Roosevelta, Zapolskiej, Garncarska, Dunajewskiego, Smolenia, Karpacka, Lwowska, Długosza, Ludwikowskiego, Plac Raciborski, Plac Rady Europy, Portowa od 1 do 35 i od 2 do 28, Promenada Księdza Ludwika Rutyny, Stara Odra, Wyspa, Xawerego Dunikowskiego od 16 do końca i od 21 do końca, Zamkowa Złotnicza.
- ⇒ Pogorzelec Wschód: Tartaczna.
- ⇒ Śródmieście Południe: Pusta (brak budynków mieszkaniowych).

Tabela 40. Liczba budynków podłączonych do CO

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Liczba budynków podłączonych do CO
Podobszar Rewitalizacji Koźle		
1.	Stare Miasto	72
	Kłodnica Zachód	0
Podobszar Rewitalizacji Centrum		
2.	Pogorzelec Wschód	205
	Śródmieście Południe	248
Podobszar Koźle Koszary		
3.	Koźle Koszary	0

Źródło: Dane MZEC sp. z o.o. w Kędzierzynie-Koźlu

W Kędzierzynie-Koźlu znajduje się 456 lokali ogrzewanych piecami węglowymi, z czego aż 67,8% zlokalizowanych jest na obszarze rewitalizacji, szczególnie w Podobszarze Koźle. Ulice, które cechuje największe nagromadzenie lokali ogrzewanych piecami węglowymi to: Kłodnicka (31 lokali), Marynarska (31), Poczтовая (25), Żeglarska (19), 24 Kwietnia (16), Piastowska (16). Należy też zauważyć, że na Podobszarze Centrum aż 18 lokali na 35 z całego obszaru, które ogrzewane są piecami węglowymi, znajduje się na ulicy Głowackiego.

Tabela 41. Liczba lokali ogrzewanych piecami węglowymi (2021)

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Liczba lokali ogrzewanych piecami węglowymi
Podobszar Rewitalizacji Koźle		
1.	Stare Miasto	118
	Kłodnica Zachód	142
Podobszar Rewitalizacji Centrum		
2.	Pogorzelec Wschód	14
	Śródmieście Południe	35

Źródło: Dane Miejskiego Zarządu Budynków Komunalnych

Stan infrastruktury sieciowej

Zaopatrzeniem w wodę i odprowadzaniem ścieków na terenie miasta Kędzierzyn-Koźle zajmuje się spółka Miejskie Wodociągi i Kanalizacja w Kędzierzynie-Koźlu Sp. z o.o., która mieści się na ul. Filtrowej 14. Obecnie przedsiębiorstwo eksploatuje ponad pół tysiąca kilometrów sieci wodociągowych i kanalizacyjnych, przeszło osiemdziesiąt przepompowni ścieków, trzydzieści pięć zestawów urządzeń oczyszczających ścieki deszczowe, dwa zakłady uzdatniania wody oraz oczyszczalnię ścieków. Ilość urządzeń oraz rozwój nowoczesnych technologii sprawiły, że rozpoczęto inwestowanie w systemy teleinformatyczne umożliwiające na bieżąco śledzenie wszystkich procesów i przepływów, począwszy od poboru wody w studniach głębinowych poprzez uzdatnianie i dostawę wody a skończywszy na pełnej automatyzacji oczyszczalni ścieków. Od roku 2011 działa system monitoringu sieci kanalizacyjnej pozwalający obserwować działanie obiektów i urządzeń rozproszonych po całym mieście w jednym miejscu. Wprowadzenie systemu monitoringu pozwoliło na zoptymalizowanie zarządzania całym systemem kanalizacji sanitarnej. Dokonano także wymiany dotychczasowych wodomierzy na nowoczesne, wyposażone w nadajnik impulsów radiowych, umożliwiającym zdalny odczyt wskazań wodomierza. Wymiana miała za zadanie usprawnienia współpracy z odbiorcami wody i umożliwienie stałego monitoringu pracy wodomierzy bez konieczności wchodzenia do budynków.³⁴

Dane dotyczące długości czynnej sieci wodociągowej na terenie Kędzierzyna-Koźła wskazują na pozytywny trend jej wzrostu na przestrzeni lat. Natomiast dane o liczbie ludności korzystającej z sieci wodociągowej w latach 2015-2021 ukazują spadek jej liczby z 62 386 osób do 58 886 osób w roku 2021. Jest to mniej o 3 500 tysiąca osób korzystających z sieci wodociągowej, przyczyną takiego spadku jest zmniejszająca się liczba ludności w Kędzierzynie-Koźlu.

Tabela 42. Dane dotyczące sieci wodociągowej w Kędzierzynie-Koźlu w latach 2015-2021

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
długość czynnej sieci rozdzielczej	191,3	192,0	205,6	207,9	208,1	208,6	209,8
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	62 386	62 075	61 647	61 048	60 628	60 008	58 886

Źródło: BDL/GUS

Według danych miejskich Wodociągów i Kanalizacji spółka z o.o. oraz PCC ENERGETYKA BLACHOWNIA sp. z o.o. liczba zgłaszanych awarii sieci wodociągowej w ciągu ostatnich 3 lat na terenie Kędzierzyna-Koźła wynosiła 219, z czego co czwarta awaria zgłaszana była dla obszaru rewitalizacji. Podobszar Rewitalizacji Koźle notuje większą liczbę zgłaszanych awarii sieci wodociągowych w okresie ostatnich 3 lat na 1000 mieszkańców niż Podobszar Rewitalizacji Centrum. Największą liczbę awarii sieci wodociągowych odnotowano na ulicach z Podobszaru Koźle: Kłodnickiej (7 awarii), Anny (4), Piramowicza (4) oraz na ulicach z Podobszaru Centrum: Karola Miarki (3), Mikołaj Reja (2) i Piotra Skargi (2).

³⁴ <https://www.mwik.com.pl>, dostęp: 18. 01. 2023 r.

Tabela 43. Liczba zgłaszanych awarii sieci wodociągowej przez mieszkańców i innych odbiorców w ciągu ostatnich 3 lat

Lp.	Podobszar rewitalizacji	Liczba zgłaszanych awarii sieci wod. w ciągu 3 lat	Liczba zgłaszanych awarii sieci wod. w ciągu 3 lat na 1000 mieszkańców
I Podobszar Rewitalizacji: Koźle			
1.	Stare Miasto	25	7,4
	Kłodnica Zachód	13	8,7
II Podobszar Rewitalizacji: Centrum			
2.	Pogorzelec Wschód	9	1,6
	Śródmieście Południe	7	1,1

Źródło: Dane Miejskich Wodociągów i Kanalizacji spółka z o.o. oraz PCC ENERGETYKA BLACHOWNIA sp. z o.o.

Dane na temat sieci kanalizacyjnej, podobnie jak w przypadku sieci wodociągowej, ukazują spadek liczby ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej na przestrzeni lat 2015-2021 w Kędzierzynie-Koźlu, jak wskazano wcześniej wpływ na to ma zmniejszająca się liczba mieszkańców miasta. W wskazanym czasie liczba ta spadła o 2 973 osoby. Pozytywny trend widoczny jest w odniesieniu do przyrastającej długości czynnej sieci kanalizacyjnej w mieście, gdzie w 2015 roku jej długość wynosiła 190,3 km, a w 2021 była o 18,5 km dłuższa.

Tabela 44. Dane dotyczące sieci kanalizacyjnej w Kędzierzynie-Koźlu w latach 2015-2021

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)	190,3	192,6	194,5	194,9	203,8	207,2	208,8
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	55 632	55 386	55 009	54 434	54 115	53 613	52 659
awarie sieci kanalizacyjnej	15	10	9	31	7	12	15

Źródło: BDL/GUS

Operatorami systemu gazowego zasilającego miasto Kędzierzyn-Koźle są:

- ⇒ Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Świerklanach – do spółki należą gazociągi wysokiego ciśnienia (ok. 41,54 km), cztery stacje redukcyjno-pomiarowe I-go stopnia, stacja pomiarowa Kędzierzyn-Koźle ZAK i Węzeł Kędzierzyn Główna,
- ⇒ Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Zabrze, Zakład w Opolu – do spółki należą sieci gazowe podwyższonego średniego, średniego i niskiego ciśnienia oraz sześć stacji redukcyjno-pomiarowych II-go stopnia (ul. Gazowa, ul. 24 Kwietnia, ul. Dunikowskiego, ul. Młyńska, ul. Grunwaldzka, ul. Grunwaldzka – Kuźniczki).

Sieć gazowa istniejąca na terenie miasta Kędzierzyn-Koźle została rozbudowana w wyniku realizacji przez GAZ-SYSTEM Sp. z o.o. strategicznej inwestycji o nazwie Korytarz Gazowy Północ-Południe, który połączył terminal gazu ciekłego w Świnoujściu przez Polskę, Republikę Czeską, Słowację i Węgry z terminalem w Chorwacji. W ramach inwestycji przez teren miasta został poprowadzony: gazociąg wysokiego ciśnienia Zdieszowice – Kędzierzyn-Koźle, gazociąg wysokiego ciśnienia Tworóg –

Kędzierzyn-Koźle oraz Interkonektor Polska – Czechy.³⁵ Ani gazociąg ani też przepompownia gazu nie znajdują się na obszarze rewitalizacji.

Dane GUS wskazują na systematyczny wzrost długości sieci gazowej w Kędzierzynie-Koźlu w latach 2015-2021. We wskazanym czasie sieć gazowa wydłużyła się o 16 648 m.

Tabela 45. Sieć gazowa w Kędzierzynie-Koźlu w latach 2015-2021

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
długość czynnej sieci ogółem (m)	207 494	208 455	210 258	211 739	215 464	219 574	224 142
ludność korzystająca z sieci gazowej	51 683	51 318	50 932	50 546	50 181	51 444	50 934

Źródło: BDL/GUS

Reasumując pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji w sferze technicznej oraz wywiady pogłębione prowadzone z ekspertami potwierdzony został zły stan techniczny części budynków komunalnych, potrzeba ich modernizacji i wyposażenia w ubikacje i łazienki, dostosowując do dzisiejszych standardów techniczno-sanitarnych. Obszar rewitalizacji to miejsce nagromadzenia najstarszych w mieście budynków mieszkalnych, które wymagają remontów zarówno elewacji jak i wnętrza, trudnością jest tutaj ich modernizacja ze względu na konieczność uzyskania zgody konserwatora zabytków podczas prac w tych budynkach. Problemem na obszarze rewitalizacji jest także zły stan infrastruktury technicznej, przede wszystkim mowa tutaj o braku przyłączy do ogrzewania miejskiego.

---

³⁵ Diagnoza do Programu Rewitalizacji Miasta Kędzierzyn-Koźle (z perspektywą do roku 2030), <https://www.gaz-system.pl/>, dostęp: 19.01.2023 r.

2.6. Podsumowanie pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji – problemy i potencjały obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji w sferze społecznej

Na obszarze rewitalizacji widoczna jest koncentracja negatywnych zjawisk ze sfery społecznej. Przede wszystkim mowa o zwiększającej się liczbie osób w wieku senioralnym, a co za tym idzie konieczności zapewnienia im odpowiedniej opieki medycznej oraz zaspokajania ich specyficznych potrzeb wynikających z wieku. Kolejnym problemem charakterystycznym dla obszaru rewitalizacji jest wysoka liczba świadczeń pomocy społecznej, która powiązana jest z występowaniem zjawiska ubóstwa, bezrobocia, a także innych problemów, takich jak: alkoholizm, niepełnosprawność, czy ciężka lub długotrwała choroba. Ponadto problem obszaru rewitalizacji jest także wysoka liczba przestępstw w odniesieniu do ogólnej sytuacji w Kędzierzynie-Koźlu.

Tabela 46. Problemy i potencjały obszaru rewitalizacji w sferze społecznej

Kluczowe problemy i potencjały obszaru rewitalizacji	Uzasadnienie
Problemy	
<p>Zwiększanie się liczby osób w wieku senioralnym, konieczność dostosowania polityki senioralnej do rosnących potrzeb socjalnych i zdrowotnych osób starszych, niesamodzielnymi, samotnymi, osób z niepełnosprawnościami, które wynikają ze struktury wieku</p>	<p>Obszar rewitalizacji charakteryzuje się wysokim odsetkiem osób w wieku poprodukcyjnym. Szczególnie dużą koncentrację tego zjawiska obserwuje się w podobszarze rewitalizacji Centrum. Najwyższy odsetek osób w wieku poprodukcyjnym notowany jest na osiedlu Pogorzelec Wschód wynosi on 28,15% i jest wyższy o 2,28 p.p. względem ogólnego procentowego udziału osób w wieku poprodukcyjnym w mieście.</p> <p>W Kędzierzynie-Koźlu do 2050 roku przewiduje się, że liczba osób w wieku poprodukcyjnym będzie stanowić 1/3 liczby mieszkańców miasta. Prognozy dotyczące ludności wskazują na przyrost liczby osób w wieku 80+. Wiąże się to z koniecznością zapewnienia seniorom stosownej opieki zdrowotnej oraz zaspokajaniem ich potrzeb socjalnych.</p>
<p>Zjawisko ubóstwa i bezrobocia, połączone z innymi problemami społecznymi, wpływającymi na konieczność korzystania ze świadczeń pomocy społecznej</p>	<p>Obszar rewitalizacji charakteryzuje się wysokim odsetkiem osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, szczególnie widoczny jest to problem w Podobszarze Rewitalizacji Koźle.</p> <p>Głównymi powodami przyznawania świadczeń z pomocy społecznej jest ubóstwo oraz bezrobocie, a także ciężka i długotrwała choroba, niepełnosprawność, samotność, alkoholizm. Niejednokrotnie wymienione problemy są ze sobą skorelowane. Dodatkowo problemy powiązane są</p>

Kluczowe problemy i potencjały obszaru rewitalizacji	Uzasadnienie
	często z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.
Koncentracja liczby przestępstw, szczególnie przestępstw przeciwko mieniu	<p>Obszar rewitalizacji cechuje nagromadzenie liczby przestępstw w odniesieniu do ogólnej sytuacji panującej w mieście, dominują przestępstwa przeciwko mieniu.</p> <p>Aż 1/3 przestępstw notowanych w Kędzierzynie-Koźlu dotyczyła obszaru rewitalizacji. Problem ten dotyczy szczególnie podobszaru Śródmieście Południe, gdzie liczba przestępstw jest najwyższa.</p>
Potencjały	
Tworzenie polityki senioralnej oraz kreowanie zasobów instytucjonalnych działających na rzecz seniorów	Miasto Kędzierzyn-Koźle podejmuje liczne działania na rzecz zaspokajania potrzeb osób w wieku senioralnym, a także ich aktywizacji społecznej. Obecnie realizowany jest dokument pn. „Polityka Senioralna na lata 2019-2023”. Na terenie miasta działa również Gminne Centrum Seniora, podejmowane są także inne liczne inicjatywy na rzecz seniorów, aby umożliwić im uczestnictwo w życiu społecznym.
Zasoby instytucjonalne pomocy społecznej	Na terenie miasta Kędzierzyn-Koźle funkcjonują liczne instytucje zapewniające pomoc społeczną, zapobiegające wykluczeniu społecznemu i przyczyniające się do aktywizacji społecznej oraz zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem. Większość z nich zlokalizowana jest na obszarze rewitalizacji, na którym występowanie problemów społecznych jest szczególnie intensywne.
Doświadczone instytucje działające na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców	Obszar rewitalizacji cechuje nagromadzenie instytucji zapewniających bezpieczeństwo publiczne mieszkańcom. Dodatkowo należy wskazać, że miasto Kędzierzyn-Koźle stara się wpłynąć na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców m.in. poprzez instalowanie kamer monitoringu wizyjnego w mieście.

Obszar rewitalizacji w sferze gospodarczej

Kluczowe problemy obszaru rewitalizacji w sferze gospodarczej to słabnąca kondycja lokalnych przedsiębiorstw, systematyczny spadek ich liczby, a także problem aktywności zawodowej – bezrobocia, które na obszarze rewitalizacji staje się jednym z dominujących problemów społecznych oraz gospodarczych.

Tabela 47. Problemy i potencjały obszaru rewitalizacji w sferze gospodarczej

Kluczowe problemy i potencjały obszaru rewitalizacji	Uzasadnienie
Problemy	
Kondycja lokalnych przedsiębiorstw	Większość przedsiębiorstw zlokalizowanych w Kędzierzynie-Koźlu mieści się na obszarze rewitalizacji. Dominują mikro i małe przedsiębiorstwa z sektora usług, których liczba na przestrzeni lat maleje.
Problem aktywności zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji, przejawiający się wysokim odsetkiem osób bezrobotnych	Obszar rewitalizacji cechuje wysoki odsetek osób bezrobotnych. W 2021 roku aż 36,5% bezrobotnych w Kędzierzynie-Koźlu stanowiły osoby zamieszkujące obszar rewitalizacji. Problem niskiej aktywności zawodowej jest jednym z kluczowych problemów (po problemie ubóstwa), z jakim borykają się mieszkańcy obszaru rewitalizacji. Wynika on głównie z niskich kwalifikacji zawodowych, często związany jest także z długotrwałym bezrobociem oraz wyuczoną/dziedziczną bezradnością życiową.
Potencjały	
Działania wspierające i promujące rozwój przedsiębiorczości w mieście	Miasto Kędzierzyn-Koźle podejmuje liczne działania i inicjatywy na rzecz promocji i rozwoju przedsiębiorczości. Zaliczyć można do nich m. in.: Kędzierzyńsko-Kozielski Inkubator Przedsiębiorczości, Centrum Obsługi Inwestora, ulgi podatkowe, udostępnianie terenów przemysłowych itd.
Tworzenie nowych miejsc pracy poprzez przyciąganie nowych inwestorów	W roku 2021 na terenie Kędzierzyna-Koźla rozpoczęto budowę czterech dużych zakładów produkcyjnych, które zapewnią miejsca pracy lokalnej społeczności.

Obszar rewitalizacji w sferze środowiskowej

Głównym problemem obszaru rewitalizacji w sferze środowiskowej jest niska jakość powietrza, przekraczanie norm stężenia pyłu PM10, a także występujące okresowo wzrosty stężeń benzenu w powietrzu, które są szczególnie dokuczliwe dla mieszkańców miasta. Ponadto kwestią problematyczną są także występujące zanieczyszczenia powierzchni ziemi.

Tabela 48. Problemy i potencjały obszaru rewitalizacji w sferze środowiskowej

Kluczowe problemy i potencjały obszaru rewitalizacji	Uzasadnienie
Problemy	
Występujące okresowo przekroczenia norm jakości powietrza generowane przez niską emisję	<p>Na obszarze rewitalizacji największe problemy z jakością powietrza występują na podobszarach rewitalizacji Koźle oraz Koźle Koszary.</p> <p>Obszar rewitalizacji charakteryzuje się przekroczeniami średnich wartości stężenia pyłu zawieszonego PM10, chwilowymi wzrostami stężeń benzenu w powietrzu. Problemem jest także zabudowa jednorodzinna na obszarze rewitalizacji, gdzie głównym źródłem ciepła jest opalanie węglem, co generuje zanieczyszczenie powietrza.</p>
Zanieczyszczenia powierzchni ziemi	Obszar rewitalizacji to miejsce występowania historycznie zanieczyszczonych obszarów ziemi oraz nielegalnych składowisk odpadów.
Potencjały	
Różnorodność przyrodnicza, bogata w tereny zielone oraz pomniki przyrody	<p>Na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są liczne pomniki przyrody, przyplęwa tu rzeka Odra, znajdują się Kanał Gliwicki oraz Kanał Kłodnicki wraz z basenami portowymi.</p> <p>Ponadto Kędzierzyn-Koźle to miejsce, gdzie znajdują się liczne tereny zielone, istnieje tutaj możliwość rozwoju funkcji wypoczynkowej oraz turystycznej.</p>

Obszar rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Główne problemy obszaru rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej to zły stan techniczny obiektów zabytkowych, infrastruktury drogowej oraz przestrzenie publiczne, które wymagają zagospodarowania i większego dostosowania do potrzeb mieszkańców.

Tabela 49. Problemy i potencjały obszaru rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Kluczowe problemy i potencjały obszaru rewitalizacji	Uzasadnienie
Problemy	
<p>Obiekty zabytkowe w złym stanie technicznym, wymagające odnowienia i renowacji</p>	<p>Zabytkową zabudowę charakteryzuje się przede wszystkim podobszar Koźle (Stare Miasto). Istnieje tutaj wiele zabytków, których stan wymaga renowacji, odnowienia.</p> <p>Trudnościami w poprawie stanu technicznego obiektów zabytkowych są: forma ich własności, bariery proceduralne, finansowe, a także brak świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.</p>
<p>Infrastruktura drogowa w złym stanie technicznym</p>	<p>Obszar rewitalizacji zlokalizowany jest w sercu miasta. Aż 90,3% dróg gminnych w złym stanie technicznym znajduje się właśnie tutaj. Szczególnie trudna sytuacja dotyczy podobszaru Centrum, dokładniej Śródmieścia.</p>
<p>Przestrzenie publiczne wymagające dostosowania do potrzeb mieszkańców</p>	<p>Wyniki przeprowadzonego sondażu ulicznego wskazują, że na obszarze rewitalizacji mieszkańcy oczekują podejmowania działań i inwestycji mających na celu zagospodarowanie przestrzeni publicznych, zwiększenie ich atrakcyjności poprzez poprawę/modernizację infrastruktury drogowej, polepszenie funkcji wypoczynkowej i rozrywkowej obszaru rewitalizacji, tworzenie punktów i lokali usługowych oraz gastronomicznych.</p>
Potencjały	
<p>Bogate dziedzictwo kulturowe</p>	<p>Nie tylko obszar rewitalizacji, ale i całe miasto Kędzierzyn-Koźle posiada bogate dziedzictwo kulturowe, ciekawą historię oraz liczne zabytki.</p> <p>Dziedzictwo kulturowe stanowi niewątpliwą potencjał do promocji miasta oraz rozwoju jego funkcji turystycznych.</p>

Kluczowe problemy i potencjały obszaru rewitalizacji	Uzasadnienie
Koncentracja na obszarze rewitalizacji społecznych, publicznych i kulturalnych instytucji	Na obszarze rewitalizacji zlokalizowane są liczne obiekty administracji publicznej oraz pełniące funkcje społeczne, kulturalne, sportowe, oświatowe i zdrowotne. Tym samym oferta ta jest w zasięgu mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji w sferze technicznej

Problemy sfery technicznej, które dotyczą obszar rewitalizacji to przede wszystkim zły stan techniczny budynków komunalnych oraz brak wyposażenie sanitarno-technicznego. Obszar rewitalizacji to także nagromadzenie pustostanów. Problem stanowią także piece węglowe, których liczba na obszarze rewitalizacji jest wciąż wysoka.

Tabela 50. Problemy i potencjały obszaru rewitalizacji w sferze technicznej

Kluczowe problemy i potencjały obszaru rewitalizacji	Uzasadnienie
Problemy	
Występowanie lokali komunalnych w złym stanie technicznym oraz pustostanów	<p>Kluczowym problemem obszaru rewitalizacji jest występowanie lokali komunalnych w złym stanie technicznym. Obszar rewitalizacji charakteryzuje się występowaniem najstarszych w mieście budynków mieszkalnych, które wymagają remontów i modernizacji. Brakuje im podstawowego wyposażenia sanitarno-technicznego (ubikacji oraz łazienek).</p> <p>Dodatkowo liczba pustostanów na obszarze rewitalizacji stanowi ponad połowę wszystkich pustostanów znajdujących się w mieście.</p>
Wysoka liczba lokali ogrzewanych piecami węglowymi	<p>Spośród wszystkich lokali mieszkaniowych, które ogrzewane są piecami węglowymi, aż 67,8% zlokalizowanych jest na obszarze rewitalizacji.</p> <p>Użytkowanie pieców węglowych generuje dodatkowe problemy z jakością powietrza na obszarze rewitalizacji.</p>
Potencjały	
Systematyczne działania inwestycyjne w zakresie poprawy	W Kędzierzynie-Koźlu podejmowane są systematyczne działania w celu poprawy stanu obiektów komunalnych oraz adaptacji pustostanów. Ograniczeniem jest dostępność

Kluczowe problemy i potencjały obszaru rewitalizacji	Uzasadnienie
stanu technicznego obiektów komunalnych i pustostanów	środków oraz skala potrzeb remontowych, które są znacząco wyższe w przypadku starszych, zużytych obiektów.
Dobra dostępność do infrastruktury sieciowej na obszarze rewitalizacji, w tym sieci kanalizacyjnej, wodociągowej, ciepłowniczej oraz gazowej	<p>Obszar rewitalizacji posiada rozwiniętą infrastrukturę sieciową. Każdego roku długość sieci kanalizacyjnej, wodociągowej oraz gazowej ulega wydłużeniu.</p> <p>Realizowane są inwestycje w zakresie podłączania budynków do sieci ciepłowniczej.</p>

Tabela 51. Problemy i potencjały obszaru rewitalizacji w Kędzierzynie-Koźlu

Sfera	Problemy	Potencjały
Społeczna	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zwiększanie się liczby osób w wieku senioralnym, konieczność dostosowania polityki senioralnej do rosnących potrzeb socjalnych i zdrowotnych osób starszych, niesamodzielnych, samotnych, osób z niepełnosprawnościami, które wynikają ze struktury wieku ✓ Zjawisko ubóstwa i bezrobocia, połączone z innymi problemami społecznymi, wpływającymi na konieczność korzystania ze świadczeń pomocy społecznej ✓ Koncentracja liczby przestępstw, szczególnie przestępstw przeciwko mieniu 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tworzenie polityki senioralnej oraz kreowanie zasobów instytucjonalnych działających na rzecz seniorów ✓ Zasoby instytucjonalne pomocy społecznej ✓ Doświadczone instytucje działające na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców
Gospodarcza	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kondycja lokalnych przedsiębiorstw ✓ Problem aktywności zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji, przejawiający się wysokim odsetkiem osób bezrobotnych 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Działania wspierające i promujące rozwój przedsiębiorczości w mieście ✓ Tworzenie nowych miejsc pracy poprzez przyciąganie nowych inwestorów
Środowiskowa	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Występujące okresowo przekroczenia norm jakości powietrza generowane przez niską emisję ✓ Zanieczyszczenia powierzchni ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Różnorodność przyrodnicza, bogata w tereny zielone oraz pomniki przyrody
Przestrzenno-funkcjonalna	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Obiekty zabytkowe w złym stanie technicznym, wymagające odnowienia i renowacji ✓ Infrastruktura drogowa w złym stanie technicznym ✓ Przestrzenie publiczne wymagające dostosowania do potrzeb mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Bogate dziedzictwo kulturowe ✓ Koncentracja na obszarze rewitalizacji społecznych, publicznych i kulturalnych instytucji

Sfera	Problemy	Potencjały
Techniczna	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Występowanie lokali komunalnych w złym stanie technicznym oraz pustostanów ✓ Wysoka liczba lokali ogrzewanych piecami węglowymi 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Systematyczne działania inwestycyjne w zakresie poprawy stanu technicznego obiektów komunalnych i pustostanów ✓ Dobra dostępność do infrastruktury sieciowej na obszarze rewitalizacji, w tym sieci kanalizacyjnej, wodociągowej, ciepłowniczej oraz gazowej

4. Spis tabel, rysunków, wykresów, map, zdjęć

Tabela 1. Podstawowe dane opisujące obszar rewitalizacji w Kędzierzynie-Koźlu.....	7
Tabela 2. Punkty adresowe, wchodzące w skład obszaru rewitalizacji.....	7
Tabela 3. Zjawiska kryzysowe na obszarze rewitalizacji w Kędzierzynie-Koźlu zdiagnozowane na etapie diagnozy delimitacyjnej.....	10
Tabela 4. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców obszarów rewitalizacji w 2022 roku (%)	16
Tabela 5. Liczba osób bezrobotnych na obszarze rewitalizacji (2021).....	18
Tabela 6. Udział jednoosobowych gospodarstw korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców (2021).....	19
Tabela 7. Udział osób, którym przyznano świadczenia z powodu ubóstwa na 1000 mieszkańców (2021)	19
Tabela 8. Liczba gospodarstw domowych, które posiadały zaległości w opłatach na dzień 31.12.2022 r.	20
Tabela 9. Udział osób, którym przyznano świadczenia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby na 1000 mieszkańców (2021).....	20
Tabela 10. Udział osób, którym przyznano świadczenia z powodu niepełnosprawności na 1000 mieszkańców (2021).....	21
Tabela 11. Liczba przyznanych świadczeń pomocy społecznej ze względu na alkoholizm (2021).....	21
Tabela 12. Liczba osób, które wzięły udział w spotkaniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (2022).....	22
Tabela 13. Liczba interwencji Straży Miejskiej z powodu alkoholizmu	22
Tabela 14. Wybrane zasoby pomocy społecznej w Kędzierzynie-Koźlu.....	24
Tabela 15. Dane dotyczące udziału mieszkańców obszaru rewitalizacji w Budżecie Obywatelskim w 2022 roku	27
Tabela 16. Aktywność społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji	28
Tabela 17. Imprezy okolicznościowe inicjowane lub współorganizowane przez Rady Osiedli na podobszarach rewitalizacji	28
Tabela 18. Liczba przestępstw na obszarze rewitalizacji w Kędzierzynie-Koźlu w 2021 roku.....	31
Tabela 19. Liczba podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji 2021.....	34

Tabela 20. Pomniki przyrody na obszarze rewitalizacji.....	37
Tabela 21. Uśrednione wyniki pomiarów jakości powietrza na obszarze rewitalizacji w okresie październik – luty 2018, 2019, 2020, 2021 (PM10 [mikrogramy/m3]*)	38
Tabela 22. Wyniki klasyfikacji i oceny stanu JCWP* obejmujących teren Gminy Kędzierzyn-Koźle w latach 2014-2019.....	39
Tabela 23. Występowania historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi na obszarze rewitalizacji	40
Tabela 24. Lokalizacja nielegalnych składowisk odpadów na obszarze rewitalizacji.....	40
Tabela 25. Występowanie odpadów azbestowych na obszarze rewitalizacji.....	41
Tabela 26. Występowanie źródeł hałasu na obszarze rewitalizacji	41
Tabela 27. Liczba placów zabaw wymagających modernizacji	47
Tabela 28. Nazwy najcenniejszych zabytków na obszarze rewitalizacji.....	51
Tabela 29. Zabytki w złym stanie.....	55
Tabela 30. Długości dróg gminnych będących w złym stanie technicznym w relacji do długości dróg gminnych ogółem w jednostce delimitacyjnej	57
Tabela 31. Długości gminnych dróg rowerowych w relacji do długości dróg ogółem w danej jednostce delimitacyjnej	60
Tabela 32. Deficyt rozwiązań w zakresie spełniania standardów dostępności w obiektach publicznych	61
Tabela 33. Liczby miejsc w przedszkolach w relacji do liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym...	63
Tabela 34. Odsetek mieszkań wyposażonych w instalacje sanitarno-techniczne w Kędzierzynie-Koźlu w latach 2015-2020.....	64
Tabela 35. Liczba komunalnych lokali mieszkalnych bez wyposażania w instalacje sanitarno-techniczne w 2022 roku.....	65
Tabela 36. Prognoza wielkości zasobu mieszkaniowego Gminy Kędzierzyn-Koźle	65
Tabela 37. Liczba budynków komunalnych będących w złym stanie technicznym	66
Tabela 38. Liczba pustostanów będących w zasobach komunalnych (2021).....	67
Tabela 39. Zgłaszane potrzeby w zakresie podłączenia budynków do CO (2021)	71
Tabela 40. Liczba budynków podłączonych do CO.....	72
Tabela 41. Liczba lokali ogrzewanych piecami węglowymi (2021)	72
Tabela 42. Dane dotyczące sieci wodociągowej w Kędzierzynie-Koźlu w latach 2015-2021.....	73
Tabela 43. Liczba zgłaszanych awarii sieci wodociągowej przez mieszkańców i innych obiorców w ciągu ostatnich 3 lat.....	74
Tabela 44. Dane dotyczące sieci kanalizacyjnej w Kędzierzynie-Koźlu w latach 2015-2021.....	74
Tabela 45. Sieć gazowa w Kędzierzynie-Koźlu w latach 2015-2021	75
Tabela 46. Problemy i potencjały obszaru rewitalizacji w sferze społecznej	76
Tabela 47. Problemy i potencjały obszaru rewitalizacji w sferze gospodarczej.....	78

Tabela 48. Problemy i potencjały obszaru rewitalizacji w sferze środowiskowej.....	79
Tabela 49. Problemy i potencjały obszaru rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.....	80
Tabela 50. Problemy i potencjały obszaru rewitalizacji w sferze technicznej.....	81
Tabela 51. Problemy i potencjały obszaru rewitalizacji w Kędzierzynie-Koźlu	83
Rysunek 1. Lokalizacja użytku ekologicznego Stara Odra	36
Rysunek 2. Struktura administracyjna zespołu miejskiego w 1973 roku.	43
Rysunek 3. Kompozycja przestrzenna miasta Kędzierzyna-Koźle	46
Rysunek 4. Układ drogowy Kędzierzyna-Koźla	56
Rysunek 5. Lokalizacja północnej obwodnicy Kędzierzyna–Koźla w ciągu drogi krajowej nr 40	57
Rysunek 6. Sieć linii kolejowych w Kędzierzynie-Koźlu	58
Rysunek 7. Pustostany przed remontem	68
Rysunek 8. Pustostany po remoncie	69
Wykres 1. Liczba osób bezrobotnych w Kędzierzynie-Koźlu w latach 2015-2021	17
Wykres 2. Ogólna liczba budynków mieszkalnych oraz mieszkań w Kędzierzynie-Koźlu w latach 2015-2021.....	64
Mapa 1. Granice obszaru rewitalizacji w Kędzierzynie-Koźlu	6
Mapa 2. Lokalizacja zabytków na obszarze rewitalizacji.....	54
Zdjęcie 1. Widok podobszaru rewitalizacji Koźle Koszary	48
Zdjęcie 2. Widok podobszaru rewitalizacji Koźle Koszary	49
Zdjęcie 3. Widok podobszaru rewitalizacji Koźle Koszary	49
Zdjęcie 4. Widok nieczynnego portu (Kłodnica Zachód)	50
Zdjęcie 5. Widok nieczynnego portu (Kłodnica Zachód)	51
Zdjęcie 6. Budynki mieszkalne (Kłodnica Zachód).....	66
Zdjęcie 7. Osiedle mieszkaniowe (Kłodnica Zachód).....	67